

Status, problemi i strategije razvoja IT proizvodnje u uvjetima gospodarstva Hrvatske na temelju analize financijskih izvještaja

Bulat, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:319942>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**STATUS, PROBLEMI I STRATEGIJE RAZVOJA IT
PROIZVODNJE U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE
NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA**

Diplomski rad

Petra Bulat

Zagreb, travanj 2022.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**STATUS, PROBLEMI I STRATEGIJE RAZVOJA IT PROIZVODNJE
U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE NA TEMELJU
ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA**

**STATUS, PROBLEMS AND STRATEGIES OF IT PRODUCTION
DEVELOPMENT IN CONDITIONS OF CROATIAN ECONOMY
BASED ON ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENTS**

Diplomski rad

Student: Petra Bulat

JMBAG: 0067539018

Mentor: Doc. dr. sc. Mateja Brozović

Zagreb, travanj 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

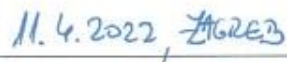
Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio diplomskog rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

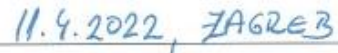
I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(personal signature of the student)

(place and date)

SAŽETAK

Ovim radom se putem komparativne analize financijskih izvještaja tri odabrana proizvodna IT poduzeća: Codel d.o.o, Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. prikazuje koje od navedenih poduzeća posluje najsigurnije i najuspješnije. Dobivenim zaključcima se ukazuje na to koliko različite interne strategije poslovanja i načini postizanja određenih poslovnih ciljeva utječu na prikazano u financijskim izvještajima. Također, dobiva se uvid u prednosti i nedostatke s kojima se poslovanje proizvodnih IT poduzeća susreće u okviru hrvatskog gospodarstva. Uz to, ukazuje se i na činjenicu koliko globalni trendovi u području IT proizvodnje imaju, odnosno nemaju utjecaja na poslovanje proizvodnih IT poduzeća u Hrvatskoj.

Horizontalnom i vertikalnom analizom promatranih IT poduzeća se dobiva uvid u kretanja i strukturu imovine, kapitala, obveza, prihoda, rashoda i financijskog rezultata u razdoblju od 2017. do 2020. godine. S druge strane, se financijskim pokazateljima ukazuje na stabilnost i uspješnost pojedinih poduzeća.

Na kraju je analiza ukazala da je strategija poslovanja svakog pojedinog poduzeća odigrala ključnu ulogu u tome posluje li to poduzeće uspješno i sigurno. Te unatoč nekim lošim odrednicama gospodarstva Hrvatske, poduzeća iz proizvodnog IT sektora si mogu osigurati položaj na tržištu te na istome opstati ukoliko drže korak s trendovima u IT svijetu a imaju realne i ostvarive ciljeve.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, stabilnost i uspješnost, IT sektor, proizvodna IT poduzeća, poslovanje u hrvatskom gospodarstvu

ABSTRACT

This paper, through a comparative analysis of financial statements of three selected manufacturing IT companies: Codel d.o.o., Microteam d.o.o. and Hangar 18 d.o.o. shows which of the following companies operate most securely and successfully. The obtained conclusions indicate the extent to which different internal business strategies and ways of achieving certain business objectives affect what is presented in the financial statements. It also provides insight into the advantages and disadvantages that the operations of manufacturing IT companies face within the Croatian economy. In addition, it is pointed out how much global trends in the field of IT production have or do not have an impact on the operations of manufacturing IT companies in Croatia.

Horizontal and vertical analysis of the observed IT companies provides insight into the movement and structure of assets, capital, liabilities, revenues, expenditures and financial results in the period from year 2017 to 2020, while financial indicators indicate the stability and performance of individual companies.

Finally, the analysis indicated that the business strategy of each individual company played a key role in whether that company operates successfully and safely. Despite some bad determinants of the Croatian economy, companies from the manufacturing IT sector can secure a position on the market and survive on the same if they keep pace with trends in the IT world and have realistic and achievable goals.

Key words: analysis of financial statements, stability and performance, IT sector, manufacturing IT companies, business in the Croatian economy

Sadržaj

1. UVOD	9
1.1. PREDMET I CILJEVI RADA	9
1.2. METODE ISTRAŽIVANJA I IZVORI PODATAKA	9
1.3. SADRŽAJ I STRUKTURA RADA	10
2. POSTUPCI I INSTRUMENTI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	11
2.1. HORIZONTALNA ANALIZA	12
2.2. VERTIKALNA ANALIZA.....	12
2.3. FINANCIJSKI POKAZATELJI.....	13
3. OBILJEŽJA IT INDUSTRIJE U HRVATSKOJ I SVIJETU	15
3.1. OSNOVNA OBILJEŽJA UKUPNE IT INDUSTRIJE U HRVATSKOJ U ODNOSU NA SVIJET	15
3.2. SPECIFIČNOSTI PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OSTALE KATEGORIJE PODUZEĆA IZ IT INDUSTRIJE.....	18
4. SPECIFIČNOSTI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA ZA KOMPARATIVNU ANALIZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	21
4.1. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA CODEL D.O.O.	21
4.2. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA MICROTEAM D.O.O.....	22
4.3. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA HANGAR 18 D.O.O.	23
5. KOMPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA PROMATRAJUĆI RAZLIČITE STRATEGIJE POSLOVANJA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE.....	24
5.1. HORIZONTALNA ANALIZA BILANCI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE.....	24
5.2. HORIZONTALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE.....	34
5.3. VERTIKALNA ANALIZA BILANCI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE	38
5.4. VERTIKALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE.....	46
6. ANALIZA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA POMOĆU FINANCIJSKIH POKAZATELJA UZ ISTICANJE PREDNOSTI I NEDOSTATAKA POSLOVANJA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE.....	50
6.1. USPOREDBA POKAZATELJA LIKVIDNOSTI.....	50
6.2. USPOREDBA POKAZATELJA ZADUŽENOSTI.....	53
6.3. USPOREDBA POKAZATELJA AKTIVNOSTI	56
6.4. USPOREDBA POKAZATELJA EKONOMIČNOSTI	60

6.5. USPOREDBA POKAZATELJA PROFITABILNOSTI.....	62
6.6. PERSPEKTIVE RAZVOJA PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE.....	65
7. ZAKLJUČAK	70
LITERATURA.....	71
POPIS TABLICA.....	74
POPIS GRAFIKONA	75
PRILOZI.....	78
ŽIVOTOPIS	82

1. UVOD

Uvodno poglavlje je podijeljeno u tri potpoglavlja u kojima se objašnjava predmet i cilj rada, metode istraživanja uz korištene izvore podataka te sadržaj i struktura rada.

1.1. PREDMET I CILJEVI RADA

Ovaj rad posvećen je komparativnoj analizi triju odabranih proizvodnih IT poduzeća iz Hrvatske kojima je kao glavna djelatnost navedena djelatnost pod skupinom 26.2 Proizvodnja računala i periferne opreme prema Odluci o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti iz 2007. godine. Analizom su obuhvaćeni financijski izvještaji od 2017. do 2020. godine te je time dobiven uvid u uspješnost i stabilnost poslovanja promatranih poduzeća. Komparativnom i strukturnom analizom dobila se okvirna slika stanja proizvodnog IT sektora u Hrvatskoj kao i njezine perspektive razvoja u budućnosti s obzirom na opće gospodarsko okruženje i mogućnosti koje joj ono pruža. Nadalje, analiza financijskih izvještaja i specifičnosti odabranih poduzeća naglasila je i razlike u primjeni različitih strategija poslovanja koje značajno utječu na brojke i rezultate vidljive u financijskim izvještajima promatranih poduzeća. Također, analizom se uz isticanje prednosti i nedostataka unutar poduzeća, vezanih uz različite strategije poslovanja, ističu i prednosti i nedostaci izvan poduzeća, odnosno položaj IT proizvodnje u ukupnoj IT industriji, kao i u hrvatskom gospodarstvu te u odnosu na globalne trendove. Cilj rada je doći do okvirne slike stanja proizvodnog IT sektora u Hrvatskoj, s jedne strane iščitavanjem rezultata do kojih se došlo analizom financijskih izvještaja odabranih poduzeća u uzorak, a s druge strane na način na koji prilike u zemlji i globalno djeluju na prosperitet razvoja istog kroz njihovo oslikavanje u financijskim izvještajima poduzeća.

1.2. METODE ISTRAŽIVANJA I IZVORI PODATAKA

Prilikom pisanja ovog rada korišteni su računovodstveni udžbenici i priručnici, znanstveni i stručni članci, zakonski propisi, relevantne internetske stranice od javno dostupnih sektorskih i gospodarskih analiza pa sve do financijskih izvještaja kao temeljne podloge za analizu u ovom radu. Korištenjem prije navedenih izvora, rad je sistematiziran i objedinjen u smislenu cjelinu korištenjem narativnih opisa uz grafičke te kvantitativne podloge dobivene analiziranjem financijskih izvještaja odabranih poduzeća.

1.3. SADRŽAJ I STRUKTURA RADA

Rad se sastoji od šest poglavlja. Nakon uvodnog dijela s opisom svrhe rada, drugo poglavlje se ukratko dotiče teorijskog dijela vezanog uz postupke i instrumente analize financijskih izvještaja. Treće poglavlje je posvećeno upoznavanju s cjelokupnom IT industrijom u Hrvatskoj, odnosno u konačnici s IT proizvodnim sektorom. Ukratko se opisuju i specifičnosti globalnih trendova IT industrije. Zatim slijedi opis odabranih proizvodnih IT poduzeća gdje se ističu neke pojedinosti o svakom poduzeću zasebno kako bismo dobili opću sliku o njima. Nadalje, peto poglavlje prikazuje komparativnu horizontalnu i vertikalnu razradu bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o te Hangar 18 d.o.o. Šesto poglavlje je posvećeno usporednom prikazu dobivenih financijskih pokazatelja za svako odabrano poduzeće kroz promatrano razdoblje. Kroz peto i šesto poglavlje, usporedno s rezultatima dobivenim na temelju analize financijskih izvještaja, ističu se razlike između poduzeća, te problemi s kojim se pojedino poduzeće susreće u uvjetima hrvatskog gospodarstva. Sedmo poglavlje objedinjuje zaključke do kojih se došlo cjelokupnim radom.

2. POSTUPCI I INSTRUMENTI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

U nastavku je objašnjena uloga i značaj analize financijskih izvještaja poduzeća. Financijski izvještaji su nositelji računovodstvenih informacija, koje su konačni output računovodstvenog procesuiranja podataka.¹ Zakonom o računovodstvu² kao temeljni financijski izvještaji se navode bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. U svrhu analize se prvenstveno upotrebljavaju bilanca i račun dobiti i gubitka koji su obvezni za objavu kod svih poduzeća bez obzira na njihovu veličinu i djelatnost. Financijski izvještaji pružaju informacije o financijskoj situaciji poduzeća, promjenama u istom i financijskom učinku, a nisu samo korisni menadžmentu, kao najznačajnijem korisniku, već i širem krugu korisnika prilikom donošenja ekonomskih odluka.³ Bilanca predstavlja pregled imovine, obveza i kapitala na točno određeni dan, i koristi se za ocjenu financijskog položaja, odnosno financijske sigurnosti poduzeća. Često se ističe da je bilanca statički izvještaj jer prikazuje financijsku snagu poduzeća u određenom trenutku. Osnovni elementi bilance su imovina, obveze i kapital te vrijedi da je imovina jednaka zbroju kapitala i obveza.⁴ Račun dobiti i gubitka prikazuje kretanje prihoda, rashoda i financijskog rezultata kroz obračunsko razdoblje. Prema navedenom, zaključuje se da je račun dobiti i gubitka dinamički financijski izvještaj. Sučeljavanjem prihoda i rashoda na kraju obračunskog razdoblja utvrđuje se rezultat poslovanja (dobit ili gubitak razdoblja) te je navedeno osnovna poveznica između bilance i računa dobiti i gubitka.⁵

Pri provedbi analize financijskih izvještaja, analitička sredstva i postupci koji se koriste su komparativni financijski izvještaji (horizontalna analiza), strukturni financijski izvještaji

¹ Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. (2016) Računovodstvo I - Računovodstvo za neračunovođe, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 26

² Prilagođeno prema Narodne novine (2020), Zakon o računovodstvu, 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, dostupno na: <https://zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (15.1.2022.)

³ Prilagođeno prema Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (redaktor: Žager, L.) (2017), Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi - Treće, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRIF, Zagreb, op.cit., str. 27

⁴ Dečman, N. (2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled, Vol. 63., No. 7-8, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/128746> (03.1.2022.)

⁵ Dečman, N. (2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled, Vol. 63., No. 7-8, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/128746> (03.1.2022.)

(vertikalna analiza), analiza pomoću financijskih pokazatelja te specijalizirane analize.⁶ U nastavku je pojašnjenje sredstava i postupaka analize financijskih izvještaja.

2.1. HORIZONTALNA ANALIZA

Horizontalna analiza je analiza financijskih izvještaja koja omogućava uspoređivanje podataka kroz duže vremensko razdoblje kako bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilaničnih pozicija odnosno financijskih podataka. Spomenute promjene mogu se izraziti apsolutno ili u postotku.⁷ Nije nevažno spomenuti da je potrebno analizirati više godina kako bi rezultati analize bili što vjerodostojniji. Usporedbom izvještaja prethodnih razdoblja menadžment bi morao moći uočiti trendove te sukladno tome i pravodobno reagirati. Također bi morao i poduzeti odgovarajuće korektivne akcije ako su trendovi poslovanja negativni kako se poslovanje poduzeća ne bi dodatno ugrozilo.⁸

2.2. VERTIKALNA ANALIZA

Vertikalna analiza podrazumijeva međusobno uspoređivanje financijskih podataka u jednoj godini, a za njenu provedbu potrebna je podloga u obliku strukturnih financijskih izvještaja koja omogućava uvid u strukturu bilance i računa dobiti i gubitka.⁹ Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se uspoređivanje određenih pozicija financijskih izvještaja s pripadajućom ukupnom veličinom u jednoj promatranoj godini. Uobičajeno je da se kod bilance aktiva i pasiva izjednače sa 100, a sve ostale pozicije aktive, odnosno pasive prikazuju u postotnom udjelu ukupne aktive/ pasive. U računu dobiti i gubitka najčešće se ukupni prihodi izjednačavaju sa 100.¹⁰ Strukturni financijski izvještaji su korisni kod uspoređivanja s drugim poduzećima, posebice drugim poduzećima različitih veličina.¹¹

⁶ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 37

⁷ Prilagođeno prema Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 273, 274

⁸ Dečman, N. (2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled, Vol. 63., No. 7-8, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/128746> (03.1.2022.)

⁹ Prilagođeno prema Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 275, 276

¹⁰ Dečman, N. (2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled, Vol. 63., No. 7-8, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/128746> (03.1.2022.)

¹¹ Prilagođeno prema Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 275, 276

2.3. FINANCIJSKI POKAZATELJI

Najznačajniji instrumenti analize financijskih izvještaja su financijski pokazatelji. Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u omjer s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji se klasificiraju u nekoliko skupina.¹²

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnosti poduzeća da podmiruje svoje kratkoročne obveze o njihovom dospijeću¹³, a prikazani su u tablici 1.

Tablica 1.: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA LIKVIDNOSTI	FORMULA
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac / kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	(novac + kratkotrajna potraživanja) / kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina / (kapital i rezerve + dugoročne obveze)

Pokazatelji zaduženosti mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava¹⁴, a najčešći pokazatelji i postupak i njihova izračunavanja su u tablici 2.

Tablica 2.: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA ZADUŽENOSTI	FORMULA
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze / ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	kapital i rezerve / ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze / kapital i rezerve
Pokriće troškova kamata	zarada prije kamata i poreza / rashodi od kamata
Stupanj pokrića II	(kapital i rezerve + dugoročne obveze) / dugotrajna imovina

Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoju imovinu, a ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Poznati su kao koeficijenti obrta koji se izračunavaju kao omjeri prihoda i prosječnog stanja određenih dijelova imovine¹⁵. Pokazatelji aktivnosti su prikazani u tablici 3. zajedno s formulama za izračun istih.

¹² Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 43

¹³ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 44

¹⁴ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 44 i 48

¹⁵ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 44, 50 i 51

Tablica 3.: Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA AKTIVNOSTI	FORMULA
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod / ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod / kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	prihod od prodaje / potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365) / koeficijent obrta potraživanja

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju omjer prihoda i rashoda te se pomoću njih ocjenjuje koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda, stoga predstavljaju mjeru djelotvornosti poslovanja.¹⁶

Pokazatelji i postupak izračunavanja istih prikazan je u tablici 4.

Tablica 4.: Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA EKONOMIČNOSTI	FORMULA
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi / ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	poslovni prihodi / poslovni rashodi
Ekonomičnost prodaje	prihodi od prodaje / rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi / financijski rashodi
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	ostali poslovni prihodi / ostali poslovni rashodi

Pokazatelji profitabilnosti mjere povrat uloženog kapitala. Najčešći pokazatelji profitabilnosti i formule preko kojih se dođe do istih su prikazane u tablici 5.

Tablica 5.: Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA PROFITABILNOSTI	FORMULA
Neto marža profita	(neto dobit + rashodi od kamata) / ukupni prihodi
Bruto marža profita	(dobit prije oporezivanja + rashodi od kamata) / ukupni prihodi
Neto rentabilnost imovine	(neto dobit + rashodi od kamata) / ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	(dobit prije poreza + rashodi od kamata) / ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	neto dobit / kapital i rezerve

Pokazatelji investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice poduzeća¹⁷, a postupak formiranja najznačajnijih pokazatelja investiranja prikazan je u tablici 6.

¹⁶ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 51

¹⁷ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi, op.cit., str. 44, 55 i 56

Tablica 6.: Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA INVESTIRANJA	FORMULA
Dobit po dionici (EPS)	neto dobit / broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobiti za dividende / broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	dividenda po dionici (DPS) / dobit po dionici (EPS)
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS) / dobit po dionici (EPS)
Ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici (EPS) / tržišna cijena dionice (PPS)
Dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici (DPS) / tržišna cijena dionice (PPS)

3. OBILJEŽJA IT INDUSTRIJE U HRVATSKOJ I SVIJETU

Poglavlje tri, razrađeno kroz dva potpoglavlja, je posvećeno osnovnim obilježjima IT industrije u Hrvatskoj i svijetu te isticanju specifičnosti IT proizvodnje unutar cjelokupne IT industrije.

3.1. OSNOVNA OBILJEŽJA UKUPNE IT INDUSTRIJE U HRVATSKOJ U ODNOSU NA SVIJET

Hrvatsko gospodarstvo je bilježilo rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) u zadnjih par godina sve do 2020. godine i pojave pandemije Covid-19. Pad BDP-a je bio oko 8% u odnosu na 2019. godinu kao rezultat jakog utjecaja Covid-19 restrikcija na turizam i turističku potrošnju u zemlji čije se gospodarstvo uvelike oslanja na isto.¹⁸ Ipak, svoje mjesto u hrvatskom gospodarstvu pronalazi i IT industrija kao jedna trenutačno mala, ali prosperitetna industrija. Udio iste u hrvatskom BDP-u raste kroz godine, a u 2020. godini je bio 2,5%. Prema dinamici rasta spada u daleko najbrže rastuću industriju gospodarstva Hrvatske. IT industrija je u 2020. godini ostvarila rast od 3,3% koji je znatno niži od rasta u prethodnim godinama odnosno ukupan prihod od 27,81 milijardu kuna, no i dalje upućuje na uspješnost tog dijela gospodarstva.¹⁹

IT industrija se sastoji od tri glavna dijela, a to su: pružanje IT usluga, proizvodnja IT opreme i trgovina IT proizvodima te se svaki od ovih dijelova IT industrije dalje dijeli na potkategorije. Po

¹⁸ Prilagođeno prema Državni zavoda za statistiku RH, Statistički podaci 2021. (Statistical information), Bruto domaći proizvod, str. 53, dostupno na [DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU - REPUBLIKA HRVATSKA \(dzs.hr\)](https://drzavni-zavod-za-statistiku-republika-hrvatska-dzs.hr) (17.1.2022.)

¹⁹ Hrvatska gospodarska komora, Analiza stanja hrvatske IT industrije, prosinac 2021, Zagreb, str. 4, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-stanje-hr-it-industrije-2020-finale61af63d15c67c.pdf> (2.1.2022.)

strukturi hrvatske IT industrije prema ukupnom prihodu, najveći udio s više od 70% se odnosi na IT usluge, oko 26% otpada na trgovinu IT proizvodima, a jedan mali dio od oko 3% se odnosi na proizvodnju IT opreme. U 2020. godini u Hrvatskoj je broj IT poduzeća dosegao brojku od 5.707 odnosno oko 4% od ukupnog broja poduzeća u hrvatskom gospodarstvu.²⁰ Ukupni prihodi IT industrije od 21 milijarde kuna u 2017. su narasli do već spomenutih 27 milijardi kuna u 2020. godini. Ukupan izvoz IT industrije od 6 milijardi kuna narastao je na 9 milijardi kuna u prije spomenutom periodu. Od 2017. opada godišnja stopa rasta izvoza IT industrije, a ostvaren promet na domaćem tržištu nakon rastuće godišnje stope par godina za redom, u 2020. godini prvi put ostvaruje pad. No, udio izvoza IT industrije je u konstantnom porastu. Udio od 27,9% u 2017. je narastao na udio od 32,5% u 2020. godini. Broj zaposlenih u hrvatskoj IT industriji je s 28 tisuća narastao na 34 tisuće zaposlenih od 2017. do 2020. godine. Prostorno gledano, najviše IT industrije je smješteno u gradu Zagrebu, zatim u Istarskoj županiji te onda u Zagrebačkoj županiji. U 2020. godini najveće su stope rasta IT industrije zabilježene u Šibensko-kninskoj, Požeško-slavonskoj te Karlovačkoj županiji. Izdaci u IT industriji za istraživanje i razvoj su u Hrvatskoj porasli s 301 milijun kuna na 718 milijuna kuna od 2017. do 2020. godine.²¹

Moderno doba odnosno doba tehnologije i “virtualnih svijetova” podrazumijeva digitalnu transformaciju kao bazu za rast i napredak. U Hrvatskoj još postoji lagani otpor u provođenju toga i usmjeravanju gospodarstva prema digitalnoj transformaciji i razvoju modernog tehnološkog gospodarstva. To se očituje u IT industriji koja se generalno može gledati kao industrija u kojoj je sve više “sitnih obrtnika, a nema tvornica”. Takva poduzeća nastaju kad: (a) pojedinci iz poduzeća osnivaju vlastita poduzeća, a dalje rade za matično poduzeće zbog poreznih razloga (b) stranci osnivaju programerska poduzeća kako bi našli kvalitetnu radnu snagu koju plaćaju daleko manje nego u svojim zemljama, iako domaći programeri za lokalne prilike imaju relativno visoke plaće. Sve ovo je tipična situacija kad je generator razvitka individualna privatna inicijativa, a izostaje smisljena industrijska politika zemlje.²² Što je zapravo prava šteta s obzirom da službene brojke Državnog zavoda za statistiku upućuju na to da IT industrija mnogo

²⁰ Hrvatska gospodarska komora (2021), Analiza stanja hrvatske IT industrije, prosinac 2021, Zagreb, str. 1, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-stanje-hr-it-industrije-2020-finale61af63d15c67c.pdf> (2.1.2022.)

²¹ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora, Analiza stanja hrvatske IT industrije, prosinac 2021, Zagreb, str. 2-10, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-stanje-hr-it-industrije-2020-finale61af63d15c67c.pdf> (2.1.2022.)

²² Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2018), Analiza hrvatske IT industrije 2008. – 2017., Zagreb, str. 12, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analizahrvatskeitindustrije5c372c1f59ebb.pdf> (2.1.2022.)

više ulaže u ljude i projekte u vezi s istraživanjem i razvojem, daleko više od ostatka poslovnog sektora.²³

Gledajući globalnu sliku, unatoč činjenici da u velikim dijelovima svijeta stanovništvo nema pristupa Internetu kao osnovnoj mreži elektronske komunikacije, današnjica je obilježena tehnologijama koje su sve naprednije, sve od tehnoloških uređaja pa do tehnoloških infrastruktura. Između ogromnog broja poduzeća u IT industriji, na globalnoj razini se ističe nekoliko priznatih igrača kao što su na primjer: Apple, IBM, Intel, Microsoft, Dell i SAP koji su predvodnici inovacija na području usluga i proizvoda. Velika konkurencija forsira velika ulaganja i brzi napredak tržišta na kojem si ne smiješ dopustiti zastarjelost jer “ispadaš iz igre”. IT industrija je industrija koja privlači visokokvalificirane inženjere i tehničke stručnjake. Vodeća poduzeća hardvera i softvera su i jedna od najbogatijih poduzeća u svijetu.²⁴ Poslovanje istih je karakteriziralo premještanje proizvodnje u slabije razvijene zemlje sa svrhom smanjenja troškova vezanih uz samu proizvodnju i usmjeravanje pažnje istraživanjima i razvoju tehnoloških noviteta. Ovaj pristup je doprinio pojeftinjenju IT proizvoda jer je proizvodnja postala brža i jeftinija. Outsourcing je uglavnom karakteristika velikih poduzeća iz SAD-a koja su na taj način smanjivala troškove proizvodnje. Europska poduzeća su ipak konzervativnija i svoju proizvodnju nisu toliko premještala u zemlje u razvoju. U izvozu IT proizvoda dominira Azija, posebice Kina i “Četiri tigra” s tendencijom rasta izvozne konkurentnosti. Azija i Kina imaju snažnu komparativnu prednost u IT proizvodima, dok EU28 ima prednost u uslugama, no Kina to brzo sustiže. Raspodjela vrijednosti u svjetskim IKT tržištima naglašava dominaciju SAD-a u IT i softverskim uslugama te medijima, a Azija dominira u hardveru i elektronici. Sve u svemu, SAD se oslanja na globalni doseg svojih vodećih pružatelja usluga, dok se azijska dominacija odnosi na snažnu specijalizaciju u izvozu proizvoda. Glavna prednost EU28 leži u izvozu IT usluga, a telekomunikacijske usluge su jedini segment u kojem ima značajan udio u svjetskim prihodima, ali stopa rasta je najniža od tri promatrane regije.²⁵ Također, kod europskih poduzeća generalno postoji trend opadanja rasta proizvodnje IT proizvoda u segmentima osobne i kućanske elektronike, ali rast IT proizvodnje u segmentima industrije i komunikacije je stabilan.

²³ Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 10, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

²⁴ Prilagođeno prema podacima na internetskoj stranici Statista, dostupno na: <https://www.statista.com> (19.1.2022.) te podacima na internetskoj stranici Worldbank, dostupno na: <https://www.worldbank.org> (21.1.2022.)

²⁵ Prilagođeno prema Vidović, B., i Rogić Dumančić, L. (2021), Analiza izvozne konkurentnosti hrvatskog IKT sektora, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19(1), str. 147-173., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/379231> (12.1.2022.)

Produktivnost i prosječne plaće IT proizvodnje su iznad prosjeka drugih industrija u razvijenim zemljama. Pojava iznenadne krize, kao trenutno još aktualne pandemije COVID-19, utjecala je na povećanu potražnju te isporuku IT proizvoda s obzirom na iznenadni šok i prelazak na online način poslovanja, obrazovanja i sl. u svijetu, u tom trenutku sa svrhom zaštite zdravlja.²⁶ Procjene stručnjaka predviđaju daljnji rast IT industrije u Hrvatskoj, po stopama koje su bile prije 2020. godine koju je obilježila pandemija Covid-19 kako u Hrvatskoj, tako i u svijetu.

3.2. SPECIFIČNOSTI PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OSTALE KATEGORIJE PODUZEĆA IZ IT INDUSTRIJE

Kad se promatra proizvodni sektor IT industrije, proizvodnja hardverskih proizvoda je pretežiti način na koji proizvodna IT poduzeća ostvaruju svoju dodatnu vrijednost. Između ostalog, to su sastavljanje PC računala, proizvodnja raznih proizvoda zasnovanih na informatičkoj tehnologiji kao na primjer: elektroničke komponente, štampane ploče, softverski upravljane mjerne uređaje za rashladne uređaje, odašiljače, itd. IT proizvodna poduzeća se dijele na dvije podskupine²⁷:

- sastavljači PC računala - poduzeća fokusirana na sastavljanje osobnih računala od uvezenih komponenti; takva poduzeća mogu pružati i usluge instalacije, popravaka i održavanja računala,
- proizvođači komponenti i opreme - poduzeća koja proizvode informatičku opremu i komponente te uređaje zasnovane na primjeni informatičke tehnologije (osim sastavljanja osobnih računala).

Kad se gledaju konkretne brojke, sastavljači PC računala imaju udio od oko 5% u ukupnom broju proizvodnih IT poduzeća, dok se ostatak od oko 95% odnosi na proizvođače komponenti i opreme. Dok se sastavljači PC računala susreću s padom prometa, proizvođači komponenti i opreme imaju rast zahvaljujući pojavi dviju softverski usmjerenih brzorastućih poduzeća na tržištu Hrvatske. To zapravo i utječe na lagan rast ukupnih prihoda IT proizvodnih poduzeća u ukupnim приходima IT industrije u Hrvatskoj. S druge strane, sastavljači PC računala su između ostalog velika poduzeća kojima je to jedna od sporednih djelatnosti uz glavnu djelatnost

²⁶ Prilagođeno prema Ministarstvo gospodarstva: Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020., str. 227–232, 276–278, dostupno na: http://cms.siel.si/documents/155/files/Industrijska_strategija.pdf (23.1.2022.)

²⁷ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 44 i 45, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

trgovanje IT opremom. Ne postoji istraživanje o količini PC računala koja se spoje u Hrvatskoj, no postoji podatak da je početkom 21. stoljeća u Hrvatskoj više od polovice prodanih PC računala bilo i sastavljeno u zemlji. Devedesetih godina prošlog stoljeća, to je čak bila najveća stavka u prihodu hrvatske IT industrije.²⁸ Nadalje, broj poduzeća koja spadaju u kategoriju proizvođača IT opreme i komponenti je rastao u razdoblju od 2017. do 2020. godine s brojkom manje od 50 poduzeća, no i dalje je daleko od broja poduzeća koja su nazastupljenija u IT industriji odnosno poduzeća koja se bave IT uslugama i koja rastu u puno većem broju.²⁹ Odnosno, udio poduzeća u IT industriji koji se odnosi na proizvodna poduzeća je značajno nizak te isti opada u promatranom razdoblju s 1% na 0,7% s naglaskom da je udio IT uslužnih poduzeća daleko najznačajniji u IT industriji.³⁰ Već je spomenuto da broj zaposlenih u IT industriji raste iz godinu u godinu, a najveći dio zaposlenih je u IT uslužnim poduzećima s udjelom višim od 80% s tendencijom rasta broja zaposlenih, dok je udio zaposlenih u proizvodnim IT poduzećima najmanji s oko 4% i jedini od svih vrsta IT poduzeća s tendencijom pada broja zaposlenih.³¹ Ukupan prihod IT industrije raste od 2017. do 2020. godine te u tome proizvodna IT poduzeća zauzimaju udio manji od 3% s tendencijom rasta ukupnih prihoda u promatranom razdoblju. I u ovom dijelu proizvodna IT poduzeća zaostaju iza daleko značajnijeg rasta prihoda ostvarenih kod IT uslužnih poduzeća koja imaju najznačajniji udio u ukupnim prihodima hrvatske IT industrije.³² Kad se analizira uspjeh hrvatske IT industrije po pitanju profitne marže, ista je u promatranom razdoblju poslovala s profitnom maržom u prosjeku od 8%. Već je za pretpostaviti da su IT uslužna poduzeća imala najvišu profitnu maržu, dok IT trgovci znatno najnižu maržu, a IT proizvodna poduzeća ostvaruju maržu koja je između prethodno navedenih.³³ Udio troškova zaposlenih u ukupnim prihodima hrvatske IT industrije je rastao kroz promatrano razdoblje te je na razini nešto više od 21%. Troškovi zaposlenih u ukupnim prihodima kod proizvodnih IT poduzeća su između troškova zaposlenih u IT uslužnim

²⁸ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 43 i 44, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

²⁹ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 10, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³⁰ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 17, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³¹ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora, Analiza stanja hrvatske IT industrije, prosinac 2021, Zagreb, str. 7, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-stanja-hr-it-industrije-2020-finale61af63d15c67c.pdf> (2.1.2022.) te prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 20, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³² Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 23, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³³ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 25, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

poduzećima kao poduzeća s najvišim troškovima zaposlenih u ukupnim prihodima i IT poduzeća koja se bave trgovinom kao poduzeća s najnižim troškovima zaposlenih u ukupnim prihodima.³⁴ Produktivnost ili ukupni prihod po zaposlenom ukupne hrvatske IT industrije raste u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Produktivnost proizvodnih IT poduzeća je na začelju iako raste u promatranom razdoblju, dok po produktivnosti značajno odskaču IT trgovci, a iza njih se nalaze IT uslužna poduzeća s rezultatima nešto višim od proizvodnih IT poduzeća.³⁵ U hrvatskoj IT industriji prosječna mjesečna neto plaća je od 2017. do 2020. godine značajno narasla do iznosa od 8.998 kuna što je prema službenim podacima više od prosječne neto plaće u Hrvatskoj za 60%. Promatrano po kategorijama poduzeća u IT industriji, proizvodna IT poduzeća su imala najniže neto plaće, dok su zaposleni u IT uslužnim poduzećima imali najviše mjesečne neto plaće koje su čak i znatno više od prosjeka mjesečnih plaća u IT industriji, veće do 30%.³⁶ Izvoz hrvatske IT industrije u promatranom razdoblju je dosegao 9 milijardi kuna, i najvećim dijelom se od oko 76% odnosi na izvoz IT uslužnih poduzeća, dok najmanji dio od oko 6% otpada na proizvođačka IT poduzeća.³⁷ Preostali dio otpada na IT trgovce i njihov izvoz u odnosu na ukupan izvoz. Ulaganja u dugotrajnu imovinu u ukupnoj IT industriji u Hrvatskoj su porasla u razdoblju od 2017. do 2020. godine, ali i iz ovog kuta gledanja može se primjetiti da je velika većina ulaganja kod kategorije IT uslužnih poduzeća, a neznatan dio ulaganja se odnosi na proizvodna IT poduzeća i IT trgovce.³⁸

³⁴ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 26, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³⁵ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 26, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³⁶ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 31, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³⁷ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 33, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

³⁸ Prilagođeno prema Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, str. 37, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)

4. SPECIFIČNOSTI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA ZA KOMPARATIVNU ANALIZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Za potrebe ovog rada i analize proizvodnog IT sektora odabrana su sljedeća tri poduzeća: Codel d.o.o., Microteam d.o.o. te Hangar 18 d.o.o. Navedena poduzeća su odabrana na temelju podataka s online platforme WHOisWHOinIT koja je namijenjena za detaljnu prezentaciju poduzeća, proizvoda, usluga te ljudi povezanih s hrvatskom IT industrijom. Platforma WHOisWHOinIT objavljuje listu HR TOP TECH 1000 prema godišnjem prometu. Za 2017. godinu je bila objavljena lista³⁹ na internetskoj stranici te platforme te su sva tri poduzeća za analizu u ovom radu odabrana prema kriteriju djelatnosti pod NKD 2007⁴⁰ skupinom 26.2 Proizvodnja računala i periferne opreme, odnosno poduzeća koja prema svojoj navedenoj glavnoj djelatnosti spadaju pod proizvodni IT sektor. U nastavku ovog poglavlja će se prikazati specifičnosti svakog od tri odabrana poduzeća iz proizvodnog IT sektora.

4.1. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA CODEL D.O.O.⁴¹

Poduzeće Codel d.o.o. za konstrukciju i proizvodnju elektroničkih uređaja, skraćeno Codel d.o.o., je osnovano 1991. godine u Zagrebu. Svoje poslovanje su počeli na temelju iskustva održavanja specijalizirane željezničke opreme i sustava te u prvoj polovici 1990-tih u suradnji s poznatim proizvođačima elektroničke opreme počinju izgradnju određenih elemenata. No, 1997. godine Codel d.o.o. mijenja smjer i poslovni model, sve više usvaja nove tehnologije povezane s računalnim sustavima i razvojem softvera, a uz to ulaže u vlastite aktivnosti istraživanja i razvoja te razvija vlastiti softver i uređaje pogodne za uporabu u proizvodnim industrijama. Također, razvija i niz jedinstvenih rješenja prilagođenih potrebama kupaca te time, uz već postojeće složene identifikacijske sustave temeljene na RFID tehnologijama i tehnologijama optičkog prepoznavanja, te raznim sustavima, od sustava označavanja, sustava kontrole pa do mjernih sustava i sl. za uporabu u industrijama, Codel d.o.o. na tržištu nudi rješenja iz područja

³⁹ Prilagođeno prema podacima na internetskoj stranici WHOisWHOinIT, dostupno na:

<https://www.whoiswhoinit.com/hr/novosti/26-top-1000-hrvatskih-visoko-tehnoloskih-tvrtki> (1.1.2022.)

⁴⁰ Narodne novine (2007), Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007., 58/2007, dostupno na:

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html (1.1.2022.)

⁴¹ Informacije o poduzeću Codel d.o.o. prilagođene prema podacima dostupnim na: <https://codel.hr/> (1.1.2022.),

https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080100179 (13.1.2022.),

<https://hr.linkedin.com/company/codel-d.o.o.> (1.1.2022.)

upravljanja proizvodnjom (na primjer: Track & Trace rješenje). Jedno od značajnih postignuća Codel d.o.o. u razdoblju 2000-tih je i razvoj AIDA softverskog paketa koji doprinosi digitalizaciji proizvodnje, a temelj mu je omogućavanje razmjene podataka sa SAP poslovnim sustavom. U 2009. godini počinje s razvijanjem aplikatora industrijskog pisača.

Codel d.o.o. otvara ured u križevačkom poduzetničkom centru u 2016. godini, dok godinu dana kasnije kupuje poslovni objekt radi proširenja kapaciteta: povećanje broja zaposlenih na 25 i povećanje prostora za proizvodnju hardvera. 2018. godina je obilježena započinjanjem istraživanja i razvoja u području umjetne inteligencije i novih modela praćenja i upravljanja proizvodnim procesima. Sudjelovanje na međunarodnim sajmovima potiče planiranje širenja na nova tržišta. U 2019. lansira niz novih aplikacija integriranih s AIDA infrastrukturom. U 2020. godini uvršten je u popis 100 tvrtki koje će projekte financirati iz strukturnih fondova temeljem poziva “Inovacije u S3 područjima - Strategija pametne specijalizacije”.

4.2. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA MICROTEAM D.O.O.⁴²

Microteam d.o.o. je osnovan u 2014. godini sa sjedištem u Velikoj Gorici. Poduzeće je u privatnom hrvatskom vlasništvu, a zapošljava oko 35 djelatnika. Prema kriterijima određenim u Zakonu o računovodstvu tvrtka spada pod male poslovne subjekte. Tvrtka nudi širok asortiman proizvoda te na području informatičke opreme i uredskog pribora proizvodi više od 7.000 standardnih proizvoda, a primarna djelatnost Microteam d.o.o. je proizvodnja tonera, tinte i vrpce za pisače, faksova i kopirnih uređaja. Na početku poslovanja tvrtka se bazirala na prodaji računala i ostale računalne periferne opreme, no 2005. godine tvrtka započinje preradu uložaka za inkjet i laserske printere pod vlastitom markom PRINT-TEAM čija proizvodnja tad postaje prevladavajuća djelatnost. Microteam d.o.o. je implementirao certificiranje kvalitete upravljanja poslovanjem te time zadovoljavaju najstrože certifikate ISO 9001:2008 i ISO 14001 kao i mnoštvo drugih certifikata u proizvodnji lasera i inkjet uložaka za pisač, kao na primjer DIN 33870, DIN 33871, ISO 19752, ISO 19798, ISO 24711, EN 55022/A1:2007. i EN 55024/24/A2-2003. koji garantiraju svakom kupcu da je ispis po kvaliteti jednak originalnom ulošku za printer te da je količina istovjetna originalu.

⁴² Informacije o poduzeću Microteam d.o.o. prilagođene prema podacima dostupnim na: <https://www.bing.com/search?q=microteam+d.o.o.&cvid=8eb6a7be0101491c8a7af8e485fd7b6a&aqs=edge..69i57.5030j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531> (1.1.2022.) te podacima sa Sudskog registra dostupnim na: https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080913633 (13.1.2022.)

4.3. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA HANGAR 18 D.O.O.⁴³

Poduzeće Hangar 18 d.o.o. je osnovano 2005. godine sa sjedištem u Koprivnici ističući jasnu viziju da po svim mjerilima modernog poslovanja postane lider u inovacijama u svakoj tržišnoj regiji u Hrvatskoj. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. iz malog obiteljskog poduzeća, od samo tri maloprodajne trgovine, izrasta u najbrže rastuću tvrtku u IT području u Hrvatskoj kad u 2012. godini započinje proizvodnju vlastitog brenda računala i tonera H18, a samo godinu nakon toga poduzeće ulazi i u tržište uređaja s Android sustavom s vlastitim linijama tableta My tab i Power tab te vlastitom linijom pametnih telefona Be Smart kasnije preimenovanom u NOA. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ističe NOA pametne telefone kao glavni brend tvrtke, a cjelokupan brend se temelji na liniji premium pristupačnih pametnih telefona u cijenovnom rasponu od 100 do 400 eura. Linija pametnih telefona NOA je ostvarila značajan prodor na tržištu pametnih telefona, a verzije NOA H10Ie i NOA N10 su dobitnici EISA – Best Buy smarhphone nagrade čime se potvrdila kvaliteta i vrijednost koju taj brend ima. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima petnaest maloprodajnih objekata u većim gradovima diljem Hrvatske pod nazivom H18 Megastore. Uz maloprodajnu mrežu, ima i široku mrežu veleprodajnih partnera odnosno distributera u 12 europskih zemalja. Uz proizvodni dio, Hangar 18 d.o.o. sudjeluje na tržištu i kao trgovac u prodaji računala, prijenosnih računala, računalnih dijelova, igračih konzola, pametnih telefona, opreme za gaming, printera, monitora i ostalih perifernih uređaja. Planirano je i otvaranje nove tvornice za proizvodnju. No, brzo širenje ima i negativne strane. U ožujku 2021. godine, nakon neuspjele predstečajne nagodbe, pokrenut je stečaj zbog velikih dugova prema privatnom i javnom sektoru.

⁴³ Informacije o poduzeću Hangar 18 d.o.o. prilagođene prema podacima dostupnim na: <https://www.hangar18.hr/> (1.1.2022.), <https://www.linkedin.com/company/hangar18> (1.1.2022.), <https://www.noa-mobile.hr/meet-noa/about> (1.1.2022.), <https://lider.media/lider-intelligence/tvrtke-i-karijere/hangar-18-otisao-u-stecaj-vjerovnicima-zarobljena-potrazivanja-od-225-milijuna-kuna-najvise-ce-izgubiti-banke-135903> (2.1.2022.), <https://lider.media/poslovna-scena/kompanije/kronologija-propasti-2-kako-su-cistaci-drzavnih-ureda-propali-zbog-dampinga-129640> (2.1.2022.)

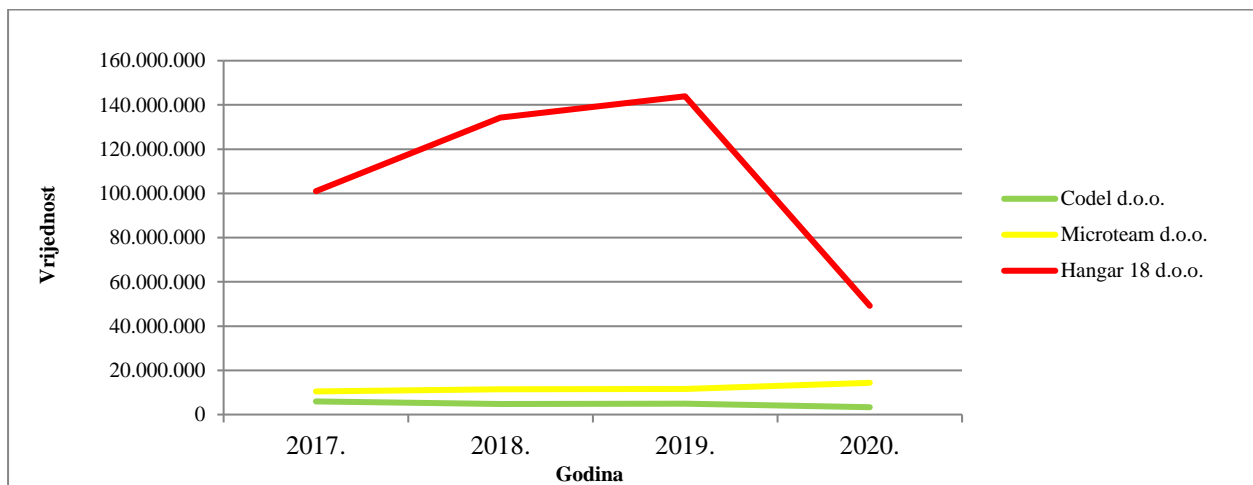
5. KOMPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA PROMATRAJUĆI RAZLIČITE STRATEGIJE POSLOVANJA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE

Ovo poglavlje je posvećeno komparativnoj i strukturalnoj analizi financijskih izvještaja poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o. te Hangar 18 d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2020. godine promatrajući različite strategije poslovanja tih istih poduzeća u uvjetima gospodarstva Hrvatske. Prva dva potpoglavlja su posvećena horizontalnoj analizi dok su preostala dva posvećena vertikalnoj analizi financijskih izvještaja.

5.1. HORIZONTALNA ANALIZA BILANCI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE

Podloge za grafičke prikaze horizontalne analize bilanci poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. se nalaze u obliku tablica pod priložima ovog rada. Horizontalna analiza bilanci odabranih poduzeća započinje se grafikonom 1. u nastavku ovog poglavlja.

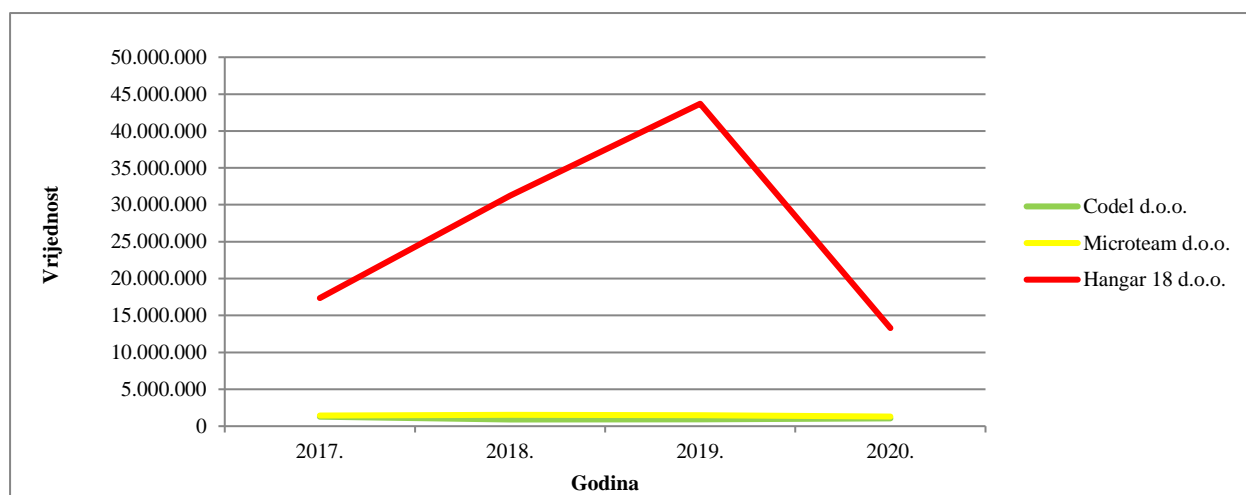
Grafikon 1.: Usporedba ukupne aktive i pasive odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Ukupna aktiva i pasiva poduzeća Codel d.o.o. se generalno smanjuju u promatranom razdoblju te s vrijednosti od 5 milijuna spadaju na 3 milijuna, unatoč blagom porastu u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu. Ukupna aktiva odnosno pasiva poduzeća Microteam d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2020. godine raste s 10 milijuna kuna na 14 milijuna kuna, a ponajviše u 2020. godini u postotku od 23,67% u odnosu na 2019. godinu. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. ukupna aktiva odnosno pasiva na kraju promatranog razdoblja značajno padaju te s vrijednosti od 101 milijun kuna u 2017. godini i rasta sve do 2019. godine pada na svega 49 milijuna kuna u 2020. godini.

Grafikon 2.: Usporedba dugotrajne imovine odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

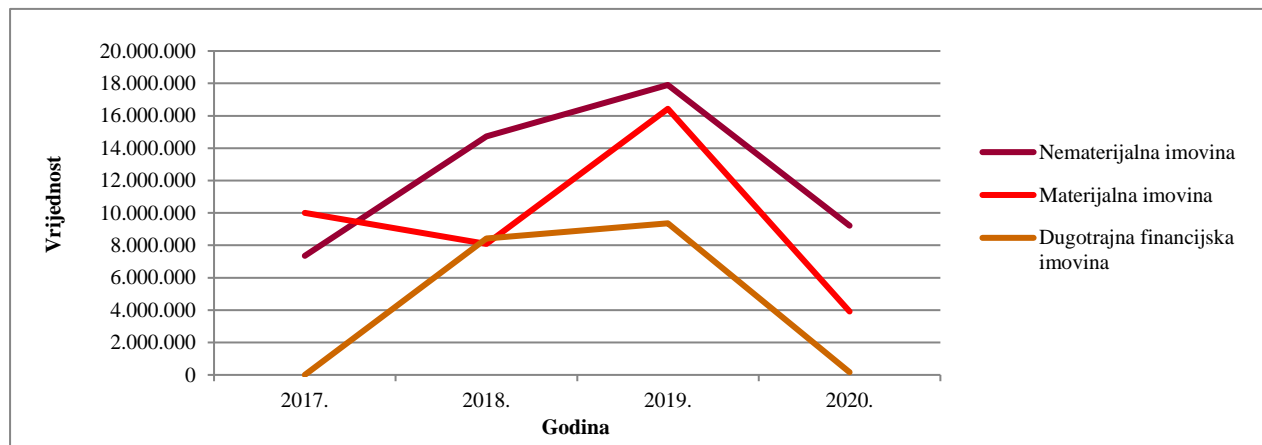

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Materijalna imovina je ujedno i jedina dugotrajna imovina tvrtke u promatranom razdoblju kod poduzeća Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. Poduzeće Codel d.o.o. ima značajan pad materijalne imovine od 29,90% u 2018. godini koji je nastao zbog smanjenog ulaganja u istu, no nakon toga opet raste iako ne dostiže vrijednost iz 2017. do kraja promatranog razdoblja, odnosno s vrijednosti od 1,2 mil. kuna u 2017. godini pada na vrijednost od 1 mil. kuna u 2020. godini. Dugotrajna imovina poduzeća Microteam d.o.o. se sastoji samo od materijalne imovine kao što je već spomenuto. Ona je imala najveću vrijednost od 1,8 mil. kuna u 2018. godini, s rastom od 6,71% u odnosu na 2017. godinu, a zatim slijedi pad te promatrano razdoblje završava s vrijednosti od 1,3 mil. kuna nakon najvećeg pada u promatranom razdoblju od 11,92% u odnosu na godinu prije. Dugotrajna imovina poduzeća Hangar 18 d.o.o. ima rast kroz promatrano razdoblje sve do 2020. godine. Najveći rast ima u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu od

80,13%. U 2020. godini dugotrajna imovina opada za 69,58% u odnosu na godinu prije. Apsolutno gledano, s vrijednosti od 17 mil. kuna u 2017. godini raste do 43 mil. kuna u 2019. godini, a u 2020. godinu završava s vrijednosti od 13 mil. kuna.

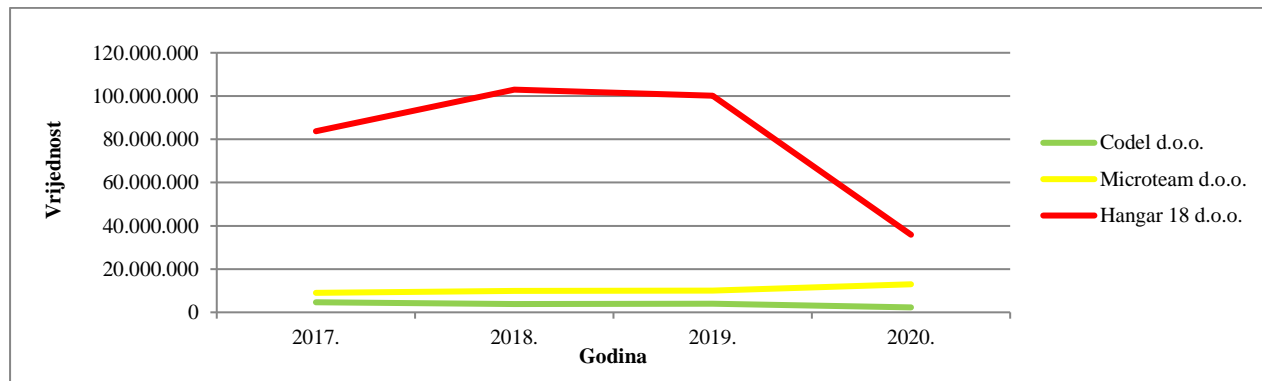
Grafikon 3.: Dugotrajna imovina poduzeća Hangar 18 d.o.o. po potkategorijama u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Na rast dugotrajne imovine poduzeća Hangar 18 d.o.o. najviše utječe rast nematerijalne imovine, pogotovo rast u 2018. i 2019. godini od 100,34% odnosno 21,56%. U promatranom razdoblju materijalna imovina dosta varira. Dugotrajna financijska imovina je prvi put evidentirana u 2018. godini te apsolutno doprinosi porastu dugotrajne imovine, a nakon povećanja u 2019. godini, u 2020. godini više nije evidentirana.

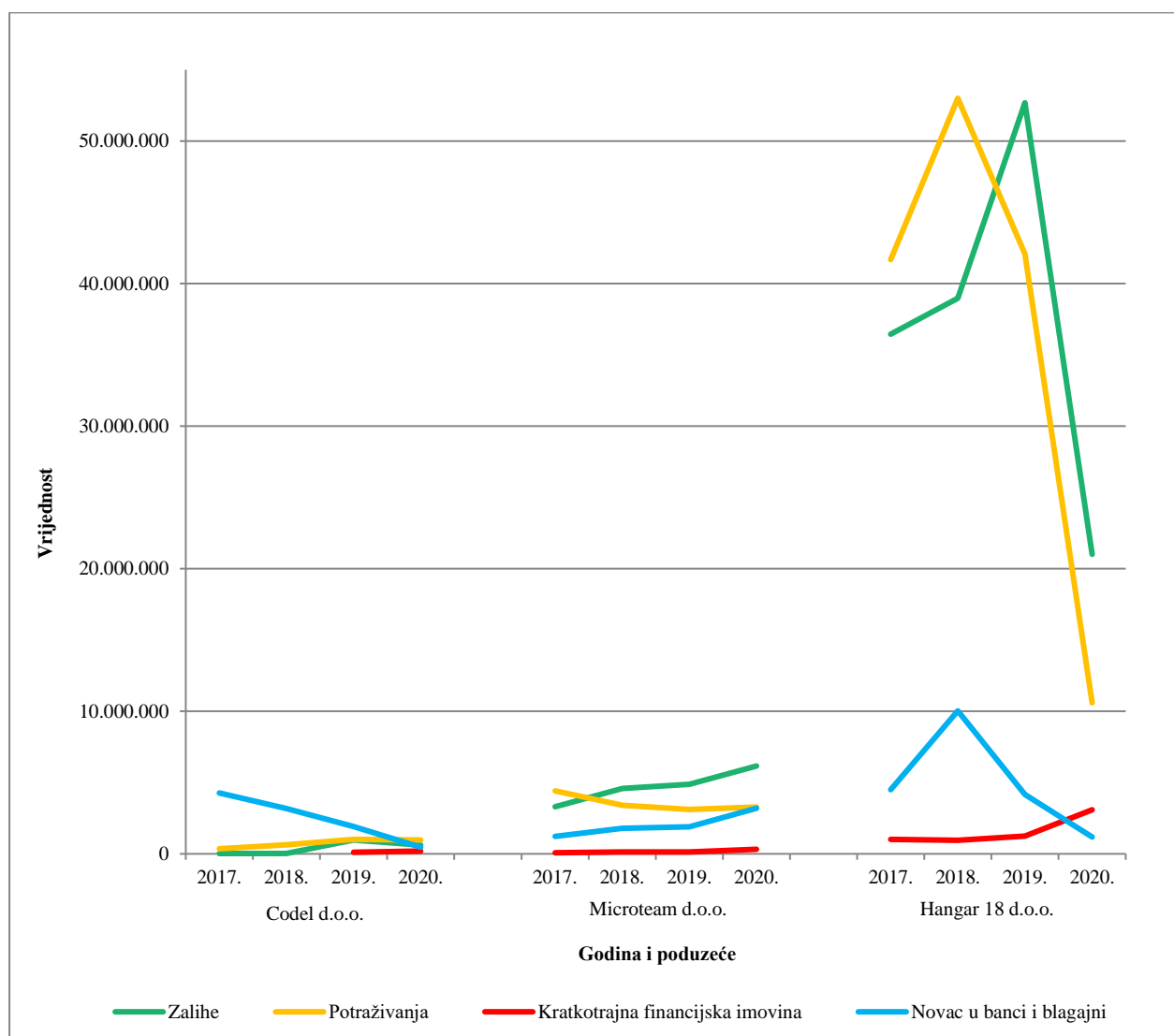
Grafikon 4.: Usporedba kratkotrajne imovine odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Kratkotrajna imovina Codel d.o.o. je najniža od promatranih poduzeća te generalno opada, a do najvećeg pada je došlo u 2020. godini u odnosu na 2019. od 75,46%. Apsolutno gledano, s 4 mil. kuna pada na vrijednost od 2 mil. kuna u promatranom razdoblju. Nadalje, kratkotrajna imovina Microteam d.o.o. raste u svim godinama promatranja te s 9 mil. kuna dolazi na 12 mil. kuna, a najveći rast je u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu od 29,40%. Kratkotrajna imovina poduzeća Hangar 18 d.o.o. najviše oscilira te nakon početnog rasta u promatranom razdoblju počinje opadati. S početnog iznosa od 83 mil. kuna završava s vrijednošću od 35 mil. kuna.

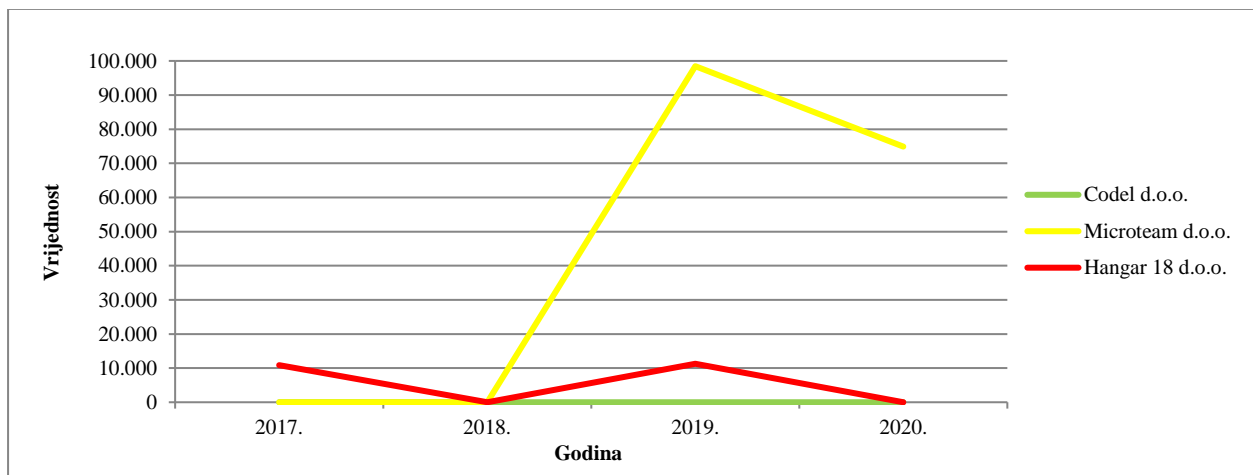
Grafikon 5.: Usporedba kratkotrajne imovine promatranih poduzeća po potkategorijama u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Padu kratkotrajne imovine kod poduzeća Codel d.o.o. pridonosi najviše pad novca koji je sve veći kroz promatrano razdoblje od 2017. do 2020. godine. S druge strane, istovremeno se povećavaju kratkotrajna potraživanja i vrijednost zaliha. Zalihe imaju najveći porast u 2019. godini od 2.819,95%, dok potraživanja najviše rastu u 2018. godini kad je rast bio 77,78% u odnosu na 2017. godinu. Kratkotrajna financijska imovina se pojavljuje u 2019. godini i raste dalje u 2020. godini. Od potkategorija kratkotrajne imovine poduzeća Microteam d.o.o., zalihe, financijska imovina i novac u banci i blagajni rastu u sve četiri godine. Zalihe su zabilježile najveći rast u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu od 39,31%, a najmanji rast u 2019. u odnosu na 2018. godinu od 6,19%. Novac u banci i blagajni bilježi najveći rast od 67,95% u 2020. godini, a najmanji rast od 6,37% u 2019. u odnosu na 2018. godinu. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. zalihe nakon početnog rasta naglo opadaju u 2020. godini u odnosu na prethodnu za 60,13%. Potraživanja rastu u 2018. godini, a onda naglo padaju u iduće dvije godine za 20,58% pa onda i 74,82%. Kratkotrajna financijska potraživanja najveći rast od 148,32% ostvaruju u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu. Novac u banci i blagajni nakon naglog rasta u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, naglo i opada u iduće dvije godine.

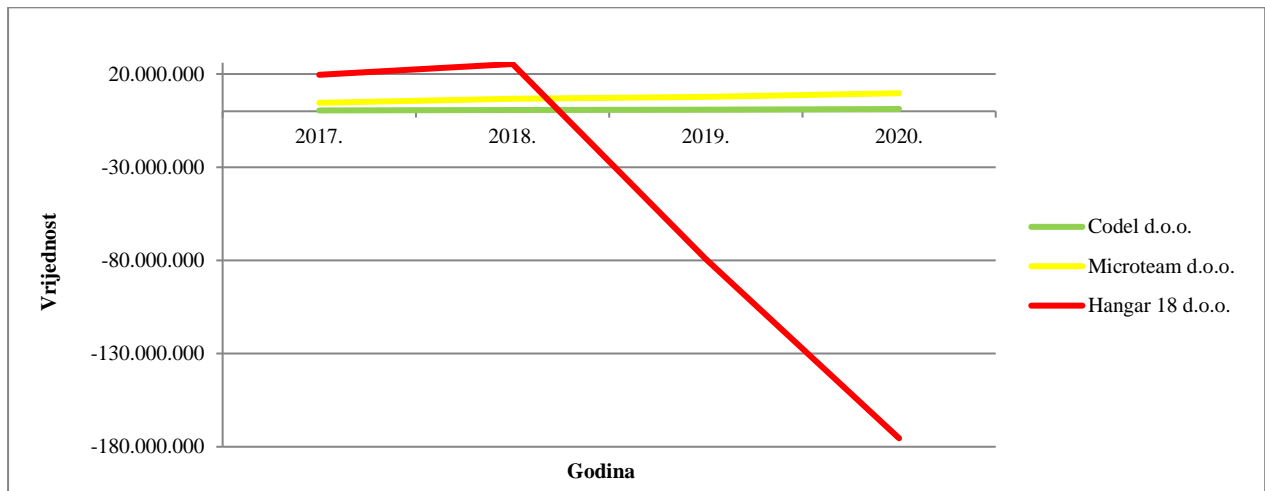
Grafikon 6.: Usporedba plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunatih prihoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Poduzeće Codel d.o.o. u promatranom razdoblju nema evidentiranih plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunatih prihoda. Kod poduzeća Microteam d.o.o. se isti pojavljuju samo u 2019. i 2020. godini, dok ih poduzeće Hangar d.o.o. bilježi u 2017. i 2019. godini, iako u dosta nižim vrijednostima nego poduzeće Microteam d.o.o.

Grafikon 7.: Usporedba ukupnog kapitala i rezervi promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

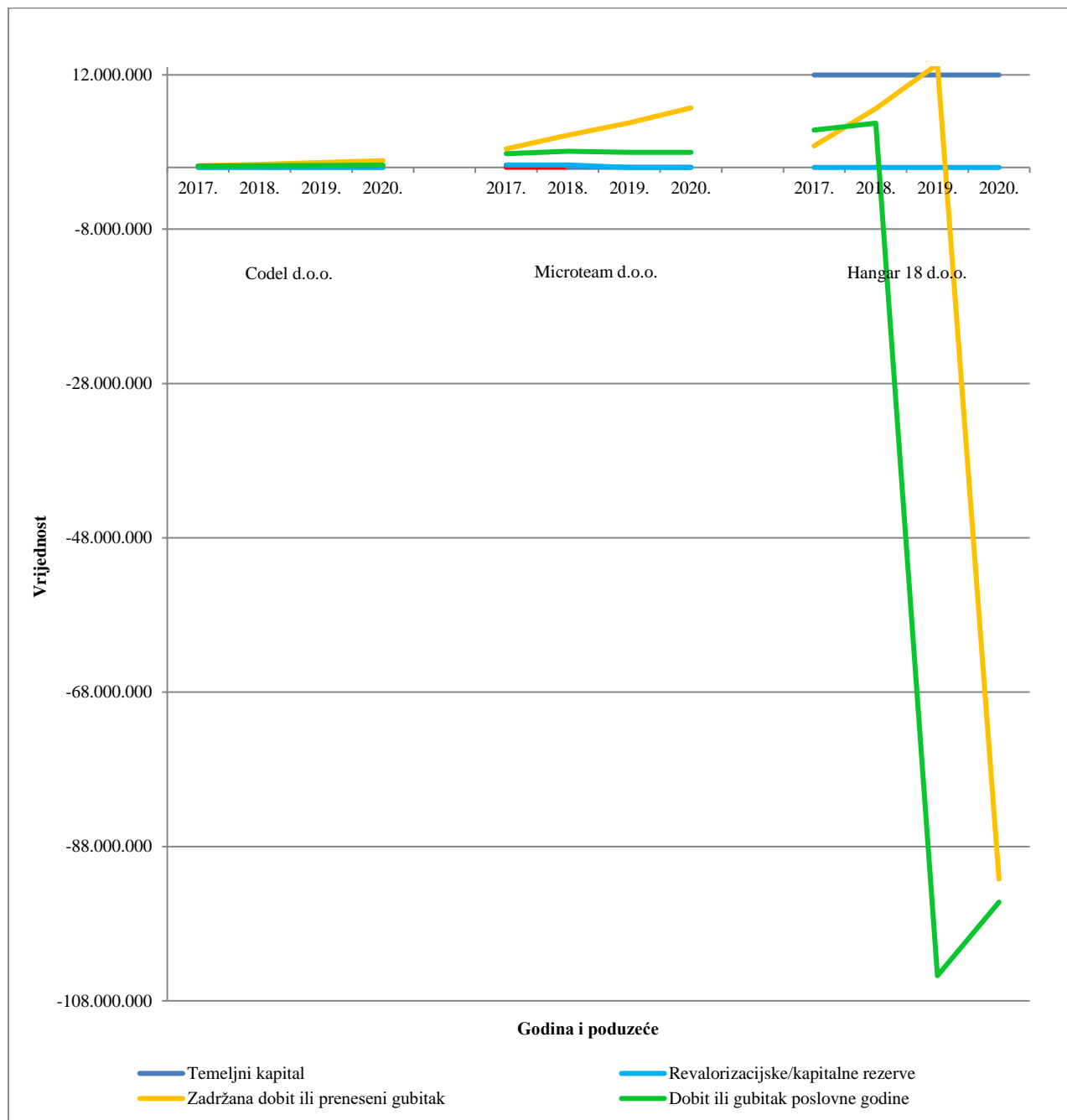
Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Ukupni kapital i rezerve poduzeća Codel d.o.o. rastu iako dinamika rasta usporava iz godine u godinu kroz promatrano razdoblje. S vrijednosti od 400 tis. kuna je narastao na 1,2 mil. kuna u promatranom razdoblju. Kapital i rezerve poduzeća Microteam d.o.o. rastu u promatranom razdoblju s vrijednosti od 4 mil. kuna na vrijednost od 9 mil. kuna. Najveći rast kapitala i rezervi je bio od 46,03% u 2018. godini, a najmanji rast je bio od 16,98% u 2019. godini. Nadalje, kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. ukupni kapital i rezerve imaju rast u 2018. godini u odnosu na prethodnu, ali zatim dolazi do pada te kapital i rezerve postaju negativni u 2019. i 2020. godini.

Na grafikonu 8. se nalazi prikaz potkategorija ukupnog kapitala i rezervi promatranih poduzeća. Rastu ukupnog kapitala poduzeća Codel d.o.o. pridonosi rast zadržane dobiti kao i rast dobiti, dok se iznos temeljnog kapitala i revalorizacijskih rezervi uopće ne mijenja kroz promatrano razdoblje. Temeljni kapital poduzeća Microteam d.o.o. iznosi 20.000,00 kuna i nije se mijenjao kroz promatrano razdoblje. Kapitalne rezerve su postojale sve do 2019. godine kad se ukidaju u dotadašnjem iznosu. Zadržana dobit raste iako usporeno iz godine u godinu. Najveći rast zadržane dobiti je bio u 2018. u odnosu na 2017. godinu od 73,64%. Tvrtka ostvaruje rast dobiti sve do 2018. godine, a onda dobit opada. Temeljni kapital poduzeća Hangar 18 d.o.o. se nije mijenjao u promatranom razdoblju. Kroz promatrano razdoblje, zadržana dobit je rasla no zatim naglo opada i postaje negativna u 2020. godini pod utjecajem ostvarenog ogromnog gubitka u

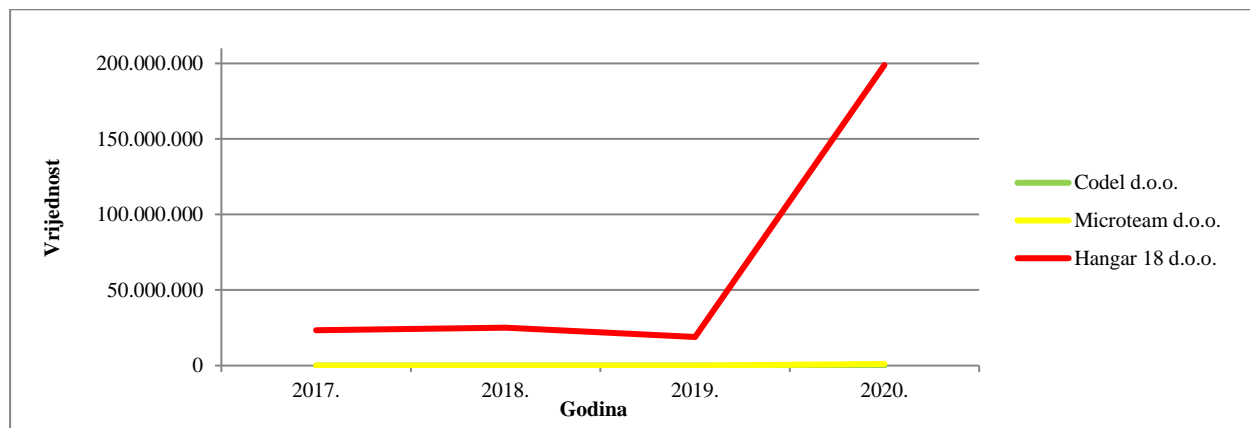
2019. godini. Neto dobit godine postoji u prve dvije godine i rasla je u tom periodu, ali nakon toga u iduće dvije godine poduzeće ostvaruje gubitak.

Grafikon 8.: Usporedba potkategorija ukupnog kapitala i rezervi promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

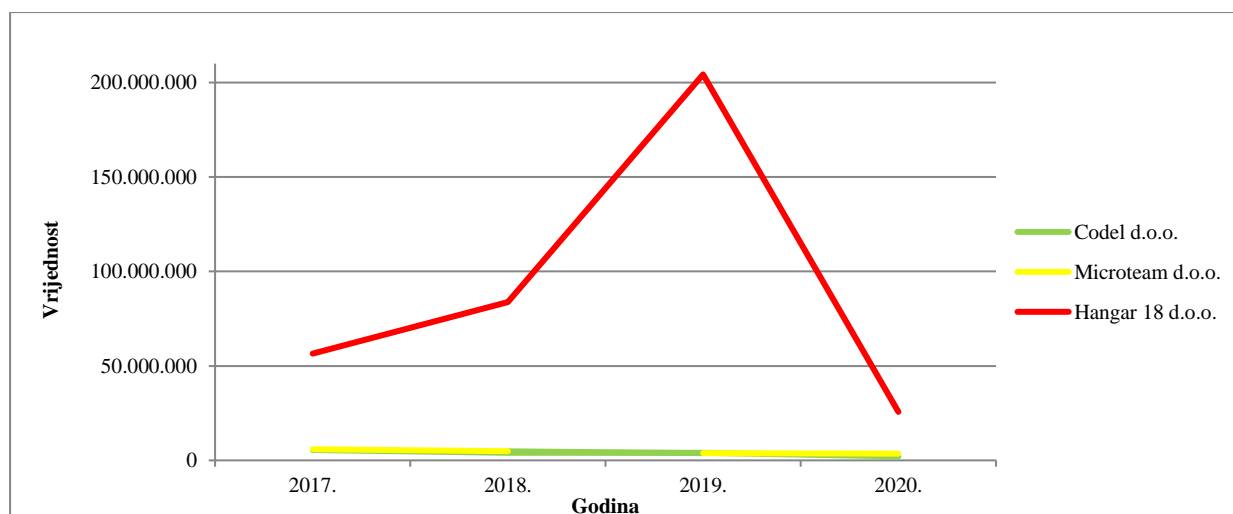
Grafikon 9.: Usporedba dugoročnih obveza promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Poduzeće Codel d.o.o. nema evidentiranih dugoročnih obveza kroz cijelo promatrano razdoblje od 2017. do 2020. godine. Dugoročne obveze kod poduzeća Microteam d.o.o. su evidentirane samo u 2020. godini u iznosu od 1 mil. kuna. Dugoročne obveze poduzeća Hangar 18 d.o.o. osciliraju. Najveći rast od 950,18% su imale u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

Grafikon 10.: Usporedba kratkoročnih obveza promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

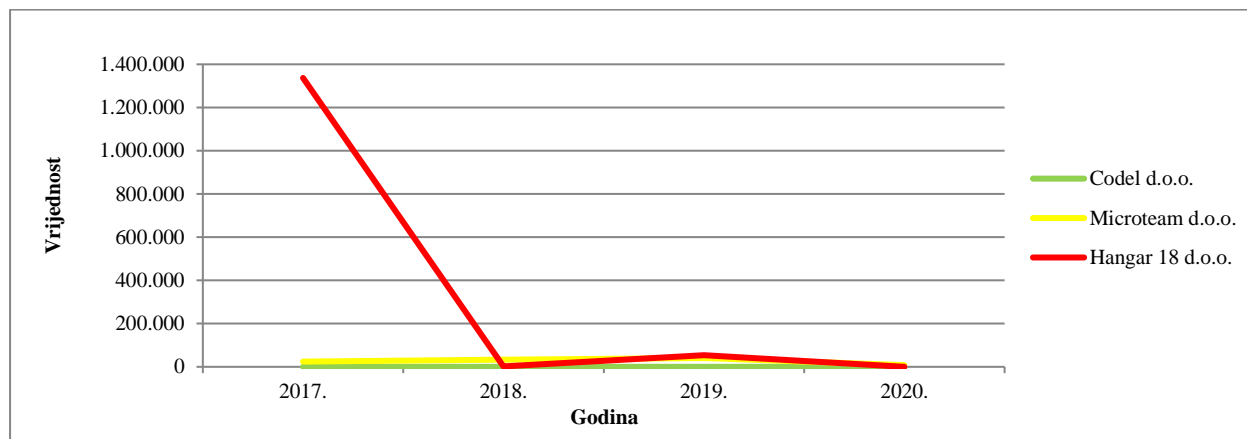

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Kratkoročne obveze poduzeća Codel d.o.o. čine većinu ukupne pasive. Kratkoročne obveze se smanjuju iz godine u godinu te s 5 mil. kuna padaju na vrijednost od 2 mil. kuna. Kratkoročne obveze poduzeća Microteam d.o.o. se smanjuju iz godine u godinu te s 5 mil. kuna padaju na 3

mil. kuna, a najveće smanjenje je u 2019. godini od 20,50%. Kratkoročne obveze poduzeća Hangar 18 d.o.o. rastu početkom promatranog razdoblja, a ponajviše u 2019. u odnosu na 2018. godinu u postotku od 143,69%, no zatim naglo padaju u 2020. godini.

Grafikon 11.: Usporedba odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Poduzeće Codel d.o.o. u promatranom razdoblju nema evidentiranih odgođenih plaćanja troškova niti prihoda budućeg razdoblja. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja kod poduzeća Microteam d.o.o. bilježi rast sve do 2019. godine, iako sve manji i manji te zatim dolazi do naglog pada od 80,62% u 2020. godini. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja varira od 2017. do 2019. godine, a nakon toga u 2020. godini nisu više evidentirani.

Kao zaključak ovog poglavlja, horizontalna analiza bilanci odabranih IT proizvodnih poduzeća prikazuje stabilnu dinamiku rasta jedino kod poduzeća Microteam d.o.o. Rast skoro svih stavki kratkotrajne imovine, izuzev potraživanja koja opadaju, nadjačale su pad dugotrajne materijalne imovine u aktivi. S druge strane, rast zadržane dobiti i neto dobiti poslovanja utječe na rast ukupnog kapitala poduzeća čime se umanjuje utjecaj kontinuiranog pada kratkoročnih obveza, odnosno pojave dugoročnih obveza u zadnjoj godini promatranog razdoblja. Poduzeće Codel d.o.o. ima lagan pad vrijednosti aktive odnosno pasive u promatranom razdoblju što je rezultat smanjenja i dugotrajne i kratkotrajne imovine odnosno kratkoročnih obveza. Smanjenje novca u banci i blagajni najviše doprinosi padu vrijednosti aktive, odnosno pad kratkoročnih obveza najviše doprinosi padu vrijednosti pasive. Nadalje, velike oscilacije u vrijednostima su primjetne

kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. koje nakon razdoblja rasta, bilježi ogroman pad vrijednosti aktive odnosno pasive u 2019. i 2020. godini kad postaju negativne. Stavke dugotrajne i kratkotrajne imovine nakon rasta naglo opadaju u 2020. godini, najviše zbog velikog pada zaliha i kratkoročnih potraživanja. U pasivi je ta ista dinamika vidljiva kroz porast dugoročnih obveza, dok kratkoročne obveze opadaju, a početni rast dobiti poslovanja i zadržane dobiti na početku razdoblja se pretvara u ogroman pad zbog ostvarenih gubitaka do kraja promatranog razdoblja.

Prema svemu navedenom, Microteam d.o.o. posluje najstabilnije s tendencijom daljnjeg rasta. Poslovanje Codel d.o.o. je također stabilno, unatoč laganom padu u 2020. godini. S druge strane, Hangar 18 d.o.o. ima najdinamičnije trendove kretanja u bilanci koji u promatranom razdoblju rezultiraju poražavajućim izgledom stavki bilance i daju sliku o izrazito lošem poslovanju poduzeća.

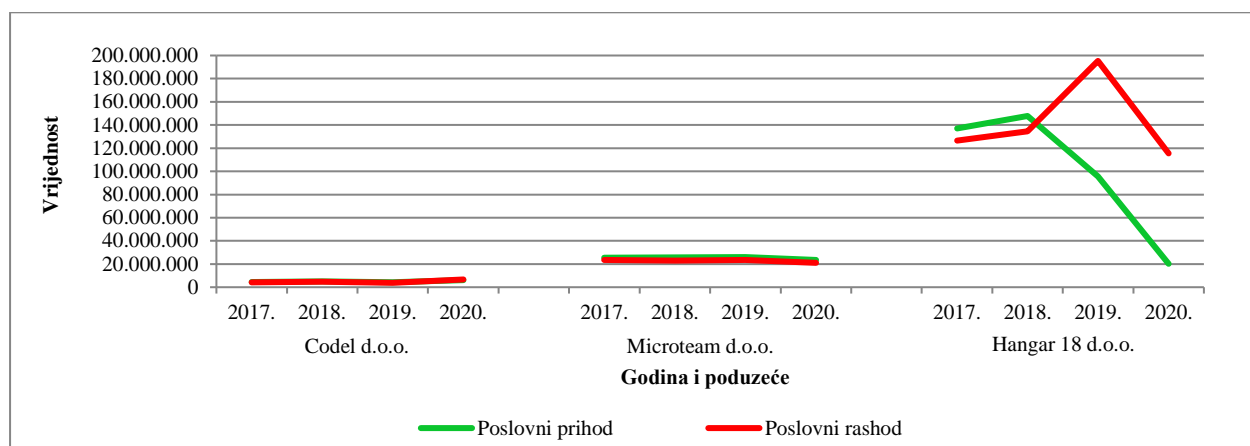
Dinamike kretanja, do kojih se došlo horizontalnom analizom bilanci, su dobar prikaz kako različite strategije poslovanja daju različite rezultate. Poduzeće Codel d.o.o. je osnovano najranije od ostalih poduzeća i uviđanjem da željeznica zastarijeva i da se svijet okreće novim načinima prijevoza, promjena poslovnog modela i usmjeravanje na razvoj softvera za proizvodne sustave mu omogućava ostanak na tržištu. Na temelju dostupnih podataka, vidljivo je da su konstantno u razvijanju novih pristupa pomoću kojih će poboljšati svoj proizvod te su svakodnevni suučesnici raznih događanja povezanih uz tehnologije koje proizvode. Poduzeće Microteam d.o.o. je najmlađe od tri promatrana poduzeća, a ima sličnosti u modelu poslovanja s poduzećem Codel d.o.o. Iako je počelo s trgovinom računala i sl., prebacuje se primarno na proizvodnju i prodaju printera i injekt uložaka za iste nakon par godina poslovanja. Putem svojih internetskih stranica stavljaju naglasak na kvalitetu svojih proizvoda na čijem unaprijeđenju rade kontinuirano. Poduzeće Hangar d.o.o. ima potpuno drugačiji pristup poslovanju u odnosu na ostala poduzeća. Strategija se svela na brzi rast u što kraćem vremenu, ulaženjem u što više različitih proizvodnji uz prodaju. “Svaštarenje” i nerealni cilj rasta je uzrok rezultata horizontalne analize bilance poduzeća Hangar 18 d.o.o.⁴⁴

⁴⁴ Prilagođeno prema Litvan, G. (2020), Kronologija propasti (2): Kako su čistači državnih ureda propali zbog dampainga (2020), Lider Media, dostupno na: <https://lider.media/poslovna-scena/kompanije/kronologija-propasti-2-kako-su-cistaci-drzavnih-ureda-propali-zbog-dampinga-129640> (2.1.2022.)

5.2. HORIZONTALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE

Podloge za grafičke prikaze horizontalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. se nalaze u obliku tablica pod priložima ovog rada. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka tri promatrana poduzeća započinje grafikonom 12. u nastavku.

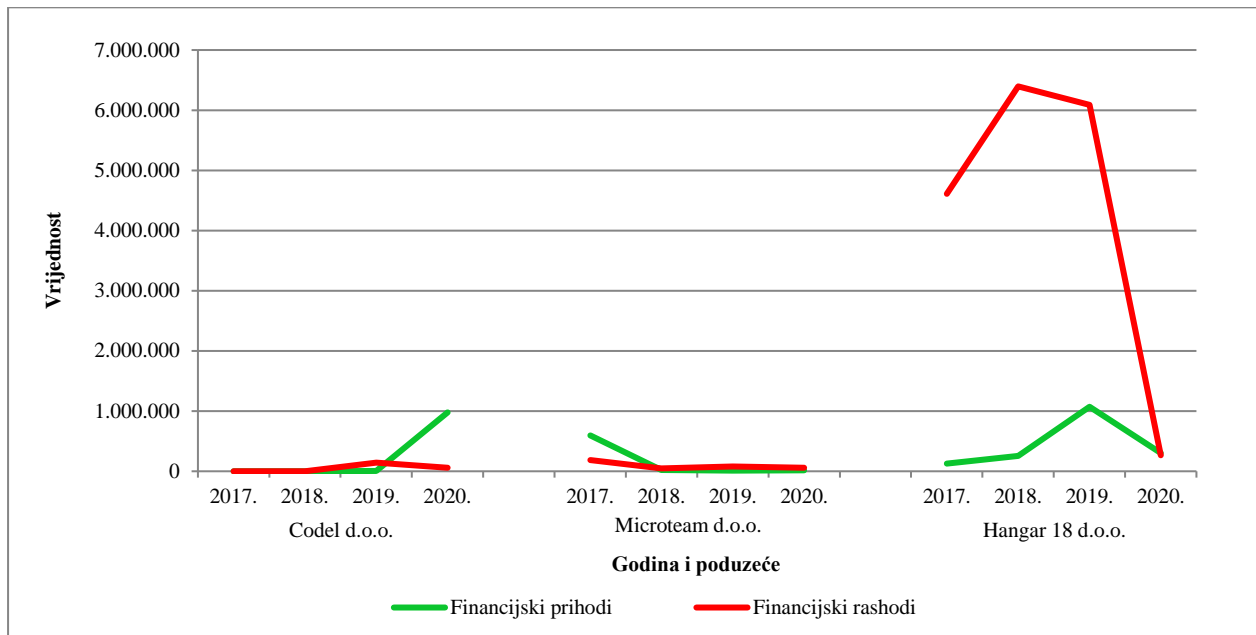
Grafikon 12.: Usporedba poslovnih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

U 2019. godini dolazi do pada poslovnih prihoda poduzeća Codel d.o.o. od 14,21% u odnosu na 2018. godinu. Poslovni prihodi imaju najveći rast u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu od 40,98%. Poslovni rashodi se kreću na isti način kao i poslovni prihodi. U 2018. godini lagano rastu, da bi se u 2019. godini smanjili te opet porasli u 2020. godini za 72,99% u odnosu na prethodnu godinu te time bili veći od poslovnih prihoda u toj godini. Poslovni prihodi tvrtke Microteam d.o.o. slabo rastu u promatranom razdoblju do 2019. godine, te zatim padaju 9,85% u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Poslovni rashodi variraju kroz promatrano razdoblje, ali generalno padaju i to najviše u 2020. godini za 10,23% u odnosu na 2019. godinu. Nadalje, iz priloženog se vidi da poslovni prihodi poduzeća Hangar 18 d.o.o. nakon slabog rasta, naglo padaju dvije godine za redom. Poslovni rashodi kroz promatrano razdoblje rastu od 2017. do 2019. godine. Najveći rast je u 2019. godini od 45,14% u odnosu na 2018. godinu.

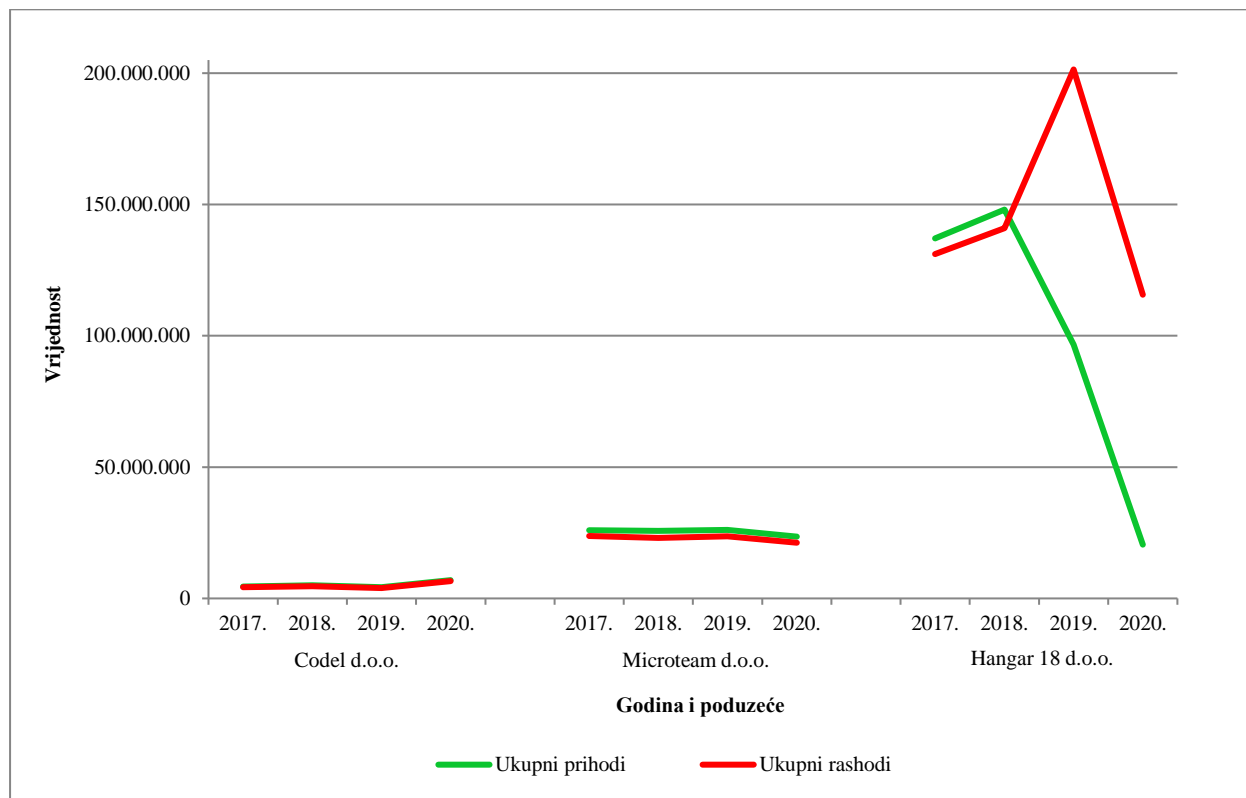
Grafikon 13.: Usporedba financijskih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Financijski prihodi poduzeća Codel d.o.o. su, apsolutno gledano, zanemariva stavka u računu dobiti i gubitka, no u promatranom razdoblju rastu iz godine u godinu, a najveći rast bilježe u 2020. godini od 22.017,54% u odnosu na 2019. godinu. Financijski rashodi su prve dvije promatrane godine zanemarivi kad se gledaju apsolutni iznosi istih, a u 2019. rastu za 1.300.109,09% te godinu iza opet padaju za 57,30%. Financijski prihodi poduzeća Microteam d.o.o. naglo opadaju po stopi od 96,05% odnosno stopi od 55,23% na početku promatranog razdoblja, ali zatim naglo i rastu u 2020. godini za 63,54%. Financijski rashodi variraju dosta u promatranom razdoblju. Najveći pad su imali u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu od 74,99%, a najveći rast i jedini rast u 2019. godini od 69,42% u odnosu na 2018. godinu. Financijski prihodi poduzeća Hangar 18 d.o.o. dosta variraju te, nakon rasta, prvo po stopi od 99,18% a zatim po stopi od 321,60% u 2019. u odnosu na 2018. godinu, naglo padaju u 2020. godini. Financijski rashodi rastu u 2018. godini te nakon toga opadaju. Rasli su u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu od 38,78%, a značajno opali tek u 2020. godini kad su opali za 95,68% u odnosu na godinu prije.

Grafikon 14.: Usporedba ukupnih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

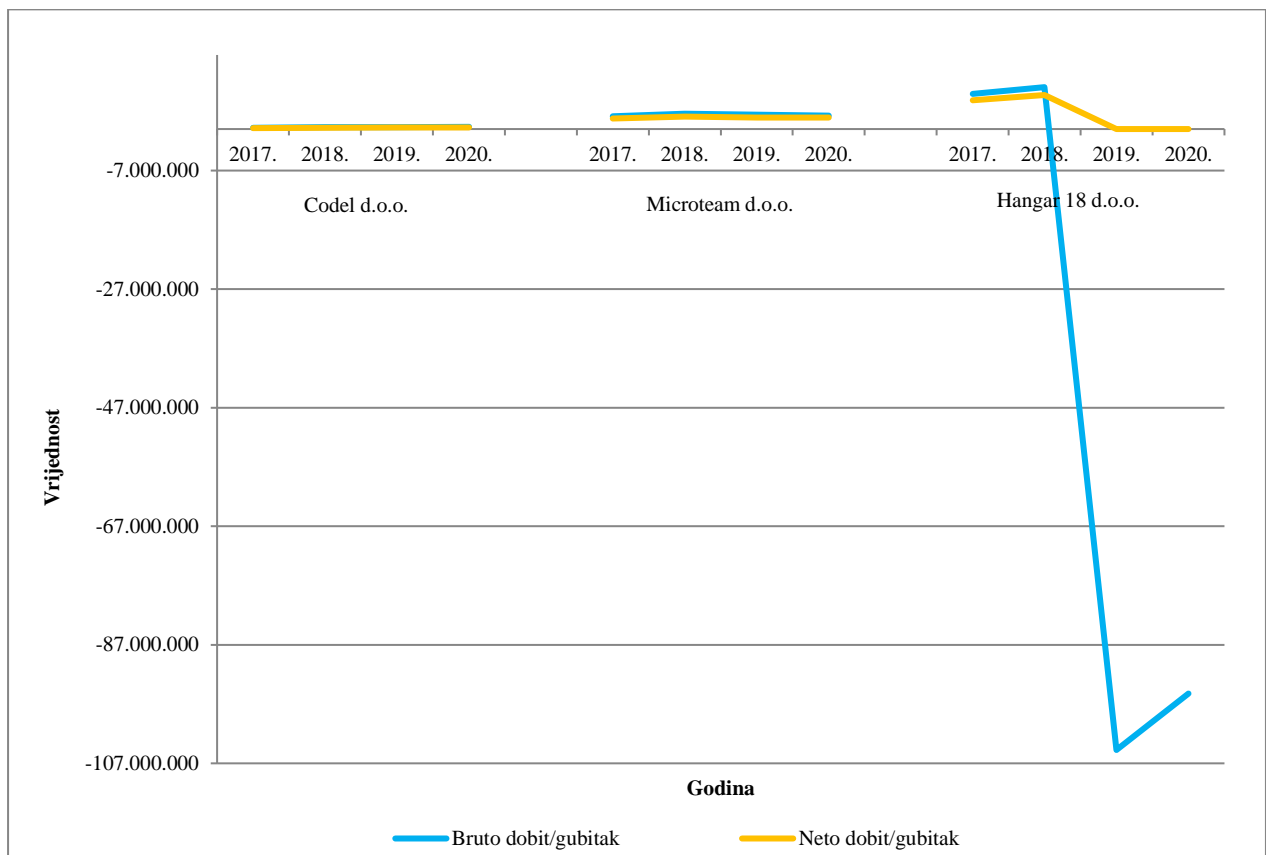
Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Ukupni prihodi poduzeća Codel d.o.o. rastu u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu, po stopi od 10,22%. U 2019. godini dolazi do pada prihoda od -14,13% u odnosu na 2018. godinu no zatim rastu za 63,67% u 2020. godini. Ukupni rashodi se ponašaju na isti način. U promatranom razdoblju prvo rastu za 9,06% te u 2019. dolazi do pada od -15,63% u odnosu na prethodnu godinu. U 2020. godini rastu najviše za 68,28% u odnosu na 2019. godinu. Ukupni prihodi i rashodi poduzeća Microteam d.o.o. nakon pada u 2018. u odnosu na 2017. blago rastu u idućoj godini, no u 2020. godini su opet pali. Ukupni prihodi poduzeća Hangar 18 d.o.o. se kreću na isti način kao i poslovni prihodi jer najveći dio ukupnih prihoda i čine poslovni prihodi. Isto je i s ukupnim rashodima koji se najvećim dijelom odnose na poslovne rashode.

Na grafikonu 15. u je prikazana usporedba bruto i neto dobiti/gubitka promatranih poduzeća. U sve četiri promatrane godine poduzeće Codel d.o.o. posluje s dobiti prije oporezivanja odnosno dobiti nakon oporezivanja. Dobit prije i nakon oporezivanja raste, ali sve sporije u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Najveći rast od 32,49% je bio u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, a

najmanji rast je bio u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu od 7,87%. Poduzeće Microteam d.o.o. ostvaruje dobit u promatranom razdoblju od 2017. do 2020. godine. Dobit prije oporezivanja odnosno dobit razdoblja raste u 2018. godini za 17,41% u odnosu na 2017. godinu te zatim pada u idućoj godini za 7,04% da bi opet lagano porasla u 2020. godini u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. posluje s dobiti prije i nakon oporezivanja sve do 2019. godine. U 2018. godini dobit prije i nakon oporezivanja raste u odnosu na godinu prije nakon čega poduzeće prvi put posluje s gubitkom u promatranom razdoblju.

Grafikon 15.: Usporedba bruto i neto dobiti/gubitka promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka se dolazi do zaključka da Microteam d.o.o. ima najbolje rezultate poslovanja od sva tri poduzeća. Unatoč padu rasta dobiti od poslovne aktivnosti, kao temeljne aktivnosti poduzeća, na kraju promatranog razdoblja te gubitku u tri uzastopne godine iz financijskih aktivnosti, poduzeće od ukupnog poslovanja ostvaruje dobit cijelo vrijeme te ista nema značajne oscilacije. Poduzeće Codel d.o.o. u promatranom razdoblju

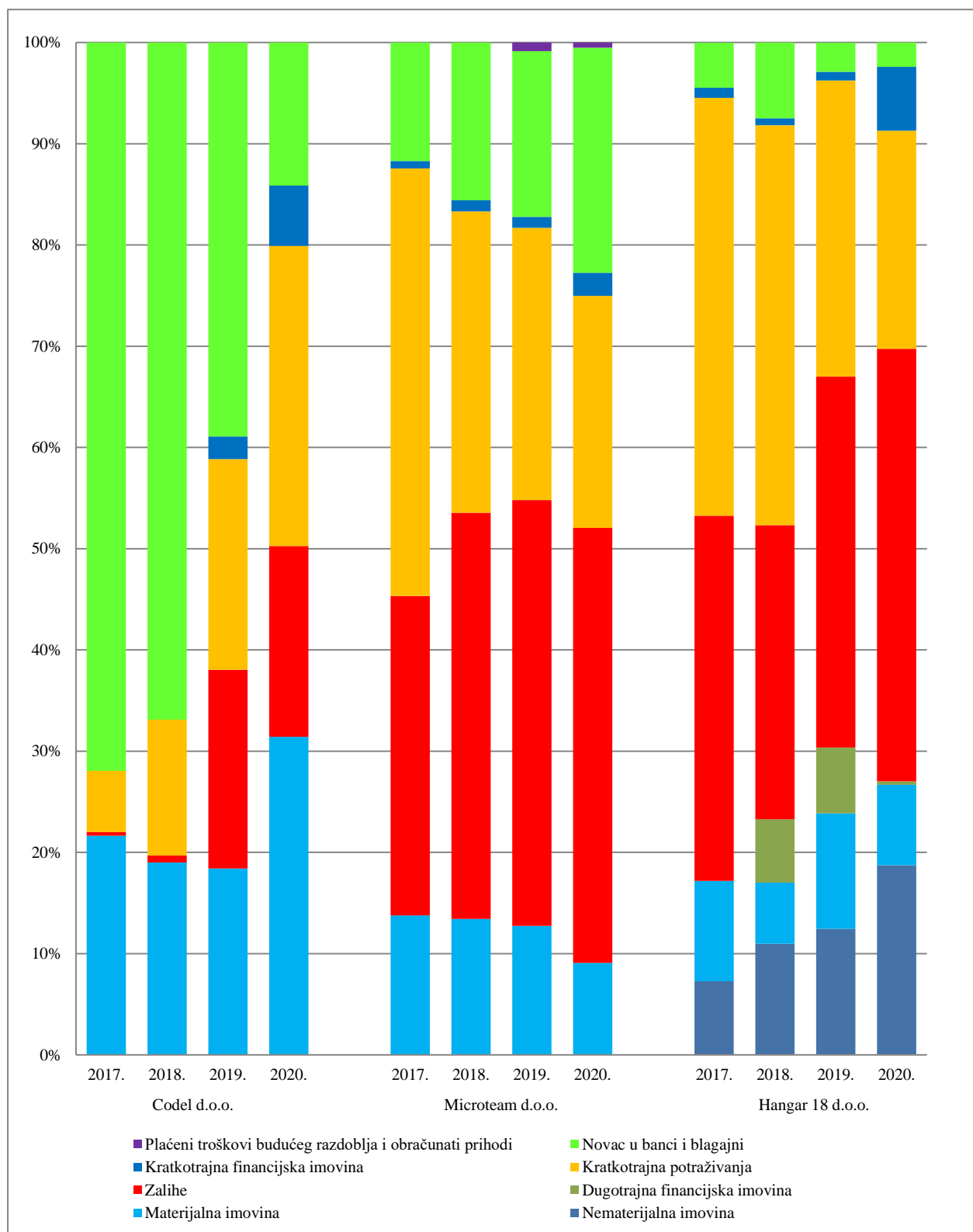
od ukupne aktivnosti ostvaruje dobit, no to ne vrijedi kad se poslovna i financijska aktivnost gledaju odvojeno. Iz poslovnih aktivnosti poduzeće ostvaruje dobit sve do 2020. godine kad bilježi gubitak iz iste. I tu godinu spašava ostvaren financijski prihod u 2020. godini. Rezultat iz financijskih aktivnosti je šarolik u promatranom razdoblju. Najgore rezultate poslovanja ima poduzeće Hangar 18 d.o.o. Karakteriziraju ga velike oscilacije prihoda i rashoda u cijelom promatranom razdoblju kod poslovnih aktivnosti, kao i kod financijskih aktivnosti. Također, u zadnje dvije godine ostvaruje gubitke iz ukupnog poslovanja koji su značajno veći od prije ostvarenih dobitaka.

Ukoliko se opet dotaknu strategije pojedinih poduzeća, može se zaključiti da je sporiji način rasta u uvjetima hrvatskog gospodarstva očito ipak uspješniji i dugoročno isplativiji. Primjer rezultata poduzeća Microteam d.o.o. to potvrđuje. Nadalje, rezultat analize 2020. godine kod poduzeća Codel d.o.o. možda ne podupire ovaj zaključak jer je prihod financijske aktivnosti spasio rezultat ukupnog poslovanja te godine. No, tu treba napomenuti da su pandemija COVID-19 i režim borbe protiv iste provođen od strane hrvatske Vlade, kao i mjere u svijetu, vjerojatno najviše utjecale na porast troškova koje prihodi iz poslovnih aktivnosti nisu uspjeli u potpunosti pokriti. Kod ova oba poduzeća vanjski čimbenik je uzročnik već spomenutih laganih odstupanja od stabilnog poslovanja. Loši rezultati kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. se prvenstveno mogu pripisati unutarnjim čimbenicima. Preambicioznost i nerealno forsiranje rasta samog poduzeća zaduživanjem je dovelo do toga da stvaran rast nije mogao biti ostvaren kako je i predviđano. "Glad" vlasnika, početno uzbuđenje investitora, nedovoljne analize mogućnosti zaduživanja ili pak nešto drugo, ali zasigurno sve pomalo je utjecalo na krajnji rezultat te cijele priče, odnosno neuspjeh postizanja predstečajne nagodbe te pokretanje stečaja poduzeća u 2021. godini.

5.3. VERTIKALNA ANALIZA BILANCI ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE

U nastavku ovog potpoglavlja analizira se struktura bilanci poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. Podloge za grafičke prikaze vertikalne analize bilanci odabranih poduzeća se nalaze u obliku tablica pod priložima ovog rada.

Grafikon 16.: Udjeli stavki aktive promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

U 2017. godini udio dugotrajne imovine odnosno materijalne imovine poduzeća Codel d.o.o. iznosi 21,65% ukupne aktive. Novac u banci i blagajni predstavlja većinu kratkotrajne imovine s udjelom od 71,94% u ukupnoj aktivi. Potraživanja u ukupnoj aktivi su u udjelu od 6,03% u 2017. godini. U aktivi dominira kratkotrajna imovina s udjelom u ukupnoj aktivi od 81,01% u 2018. godini odnosno 81,60% u 2019. godini, dok dugotrajna imovina zauzima udio od 18,99% odnosno 18,40% u ukupnoj aktivi. U strukturi kratkotrajne imovine je došlo do promjene strukture tijekom 2018. i 2019. godine. Udio novca se smanjuje u 2018. godini u korist udjela kratkotrajnih potraživanja. Dok u 2019. godini uz dodatno smanjenje udjela novca u banci i blagajni na samo nešto manje od polovine ukupne kratkotrajne imovine odnosno na udio od 38,92%, udio kratkotrajnih potraživanja je dodatno narastao i u 2019. godini u ukupnoj aktivi zauzima 20,81% odnosno nešto malo više od četvrtine ukupne kratkotrajne imovine. Udio zaliha je sve do 2019. bio zanemariv jer je zauzimao udio u ukupnoj aktivi manji od 1%, ali u 2019. godini udio zaliha naglo raste na 19,63% ukupne aktive odnosno čine skoro četvrtinu kratkotrajne imovine. U 2020. godini struktura aktive se mijenja tako što dolazi do porasta udjela dugotrajne imovine i smanjenja udjela kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi. Kod kratkotrajne imovine dolazi do porasta potraživanja i financijske imovine, a udio zaliha i novca u banci i blagajni opadaju. Novac u banci i blagajni je pao na udio od 14,14% u ukupnoj aktivi.

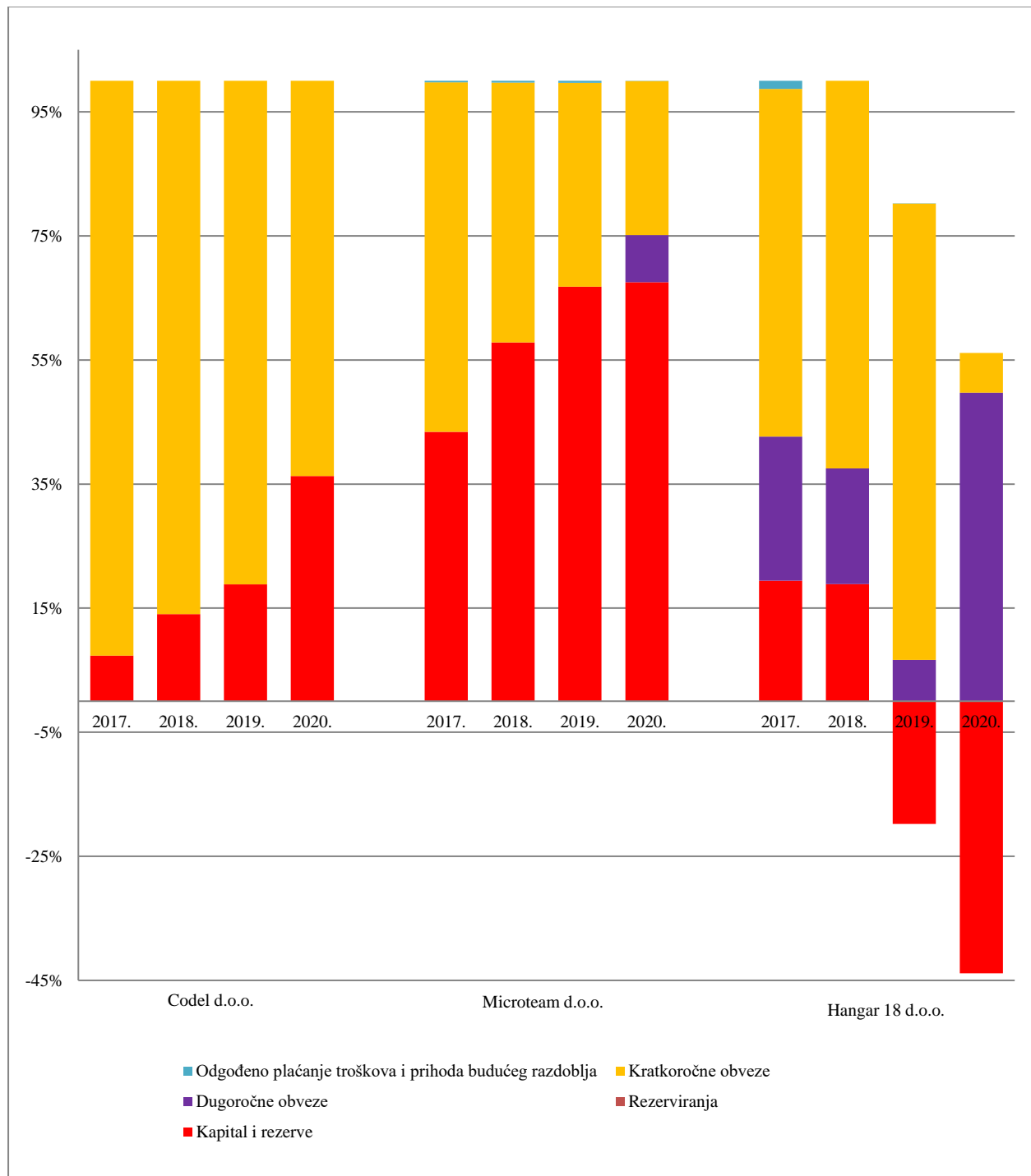
U aktivi poduzeća Microteam d.o.o. prevladava kratkotrajna imovina u odnosu na dugotrajnu imovinu. Udjeli kratkotrajne imovine se povećavaju iz godine u godinu, odnosno s udjela od 86,22% u 2017. godini dolazi do udjela od 90,40% u 2020. godini. S druge strane, porast udjela kratkotrajne imovine u strukturi aktive tad znači opadanje udjela dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi kroz promatrano razdoblje. Udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi u 2017. godini je 13,78% koji se do 2020. godine sveo na udio od 9,08%. Materijalna imovina je ujedno i jedina vrsta dugotrajne imovine kroz promatrano razdoblje. Značajnije promjene se događaju u strukturi kratkotrajne imovine. Kratkotrajna imovina se sastoji od zaliha, potraživanja, kratkotrajne financijske imovine te novca u banci i blagajni. Udio zaliha raste u periodu od 2017. godine do 2020. godine te s udjela u ukupnoj aktivi od 31,56% u 2017. godini su došle do udjela od 42,97% u 2020. godini. Udio kratkotrajnih potraživanja u ukupnoj aktivi, za razliku od udjela zaliha, opada u promatranom razdoblju s udjela od 42,21% u 2017. godini do udjela od 22,92% u 2020. godini. Kratkotrajna financijska imovina se u promatranim godinama kreće između udjela od 0,74% do 2,27% u ukupnoj aktivi. Udio novca u banci i blagajni raste te s udjela od 11,71% u

2017. godini dolazi do udjela od 22,23% u ukupnoj aktivi u zadnjoj godini promatranog razdoblja. Tokom promatranih godina kratkotrajnom imovinom dominiraju zalihe, a nakon toga kratkotrajna financijska imovina. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi imaju zanemarive udjele u stukturama aktive u 2019. te 2020. godini, dok u 2017. i 2018. ih nije bilo ni evidentiranih.

U ukupnoj aktivi tvrtke Hangar 18 d.o.o. kratkotrajna imovina prevladava nad dugotrajnom imovinom, a plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi imaju nizak udio u godinama 2017. i 2019. kad su jedino i evidentirani. Kratkotrajna imovina ima pad udjela u ukupnoj aktivi od 2017. do 2019. godine, a nakon toga dolazi do rasta istog, dok dugotrajna imovina ima rast udjela u ukupnoj aktivi od 2017. do 2019. godine, a zatim dolazi do blagog pada istog. Udio kratkotrajne imovine se kretao između 69,63% i 82,82% u promatranom razdoblju, dok se udio dugotrajne imovine kretao između 17,17% do 30,37% u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Dugotrajna imovina postoji u obliku nematerijalne imovine, materijalne imovine te dugotrajne financijske imovine. Udio nematerijalne imovine se najznačajnije mijenjao kroz sve četiri promatrane godine i to u rasponu od 7,28% do 18,73% udjela ukupne aktive. Materijalna imovina je imala manje fluktuacije udjela u promatranom razdoblju i to između 6,03% do 9,90%. Dugotrajna financijska imovina se pojavljuje samo u tri zadnje promatrane godine te s udjela od 6,28% u 2018. godini pada na udio od 0,35% u 2020. godini. Kratkotrajnom imovinom dominiraju zalihe i potraživanja, a tek onda do izražaja dolazi novac u banci i blagajni te kratkotrajna financijska imovina. Udio zaliha ima pad u 2018. godine u odnosu na godinu prije s udjela od 36,09% na udio od 29,04% da bi u iduće dvije godine porastao i u 2020. godini iznosio 42,72% ukupne aktive. Udio potraživanja pada kroz promatrano razdoblje te udio potraživanja u 2020. godini iznosi svega 21,56% ukupne aktive. Udio novca u banci i blagajni fluktuirao te najmanji udio je bio u 2020. godini 2,41% do najvišeg udjela u ukupnoj aktivi od 7,47% u 2018. godini. Udio kratkotrajne financijske imovine se kretao između 0,71% i 6,29% u promatranom razdoblju.

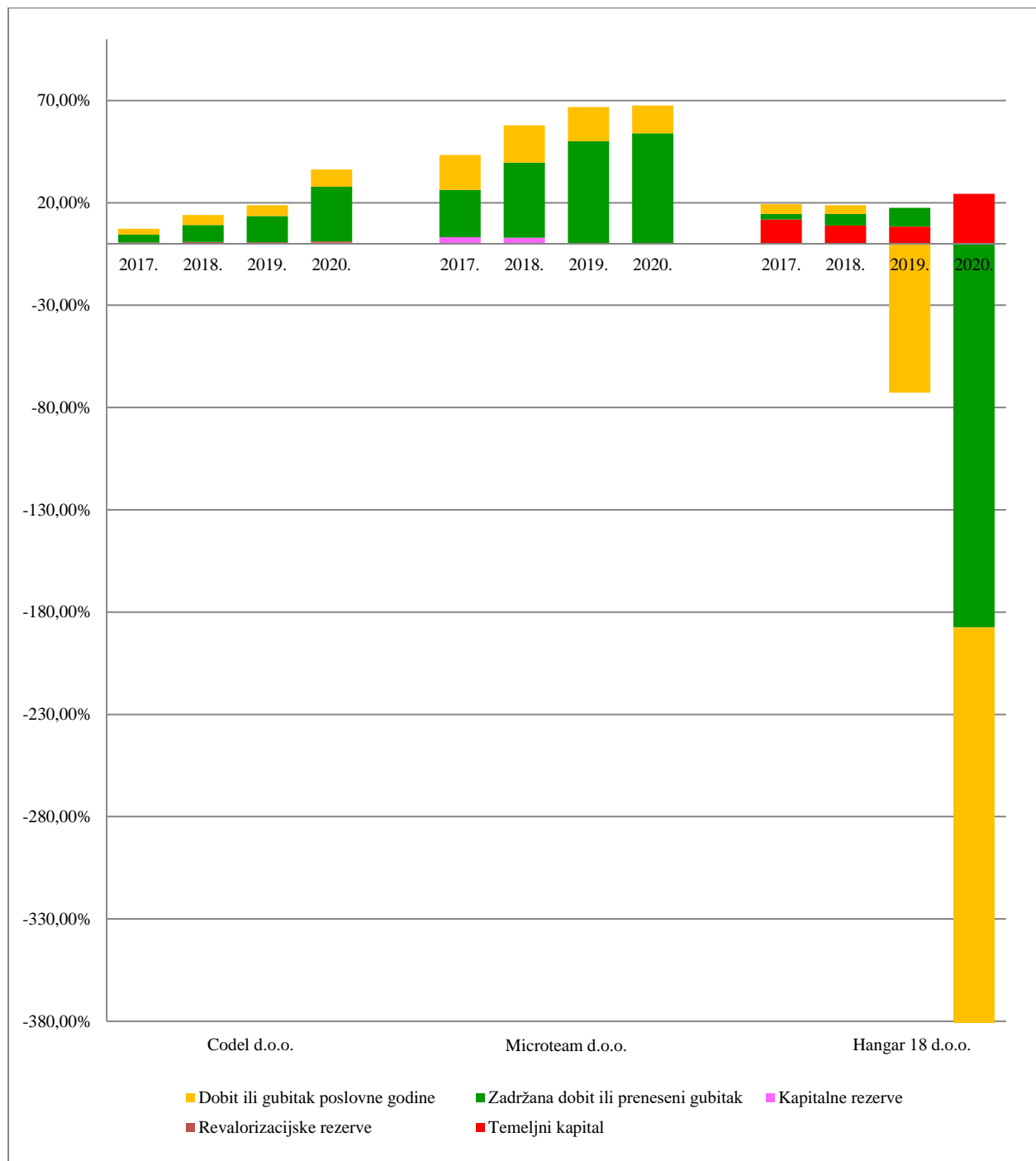
Iduća dva grafikona, grafikoni 17. i 18., predstavljaju razradu pasive promatranih poduzeća. Grafikon 17. predstavlja razradu glavnih stavki pasive promatranih poduzeća, dok grafikon 18. predstavlja razradu strukture stavke kapitala i rezervi na podstavke iste.

Grafikon 17.: Udjeli stavki pasive promatranih poduzeća u radoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Grafikon 18.: Udjeli stavki kapitala u pasivi promatranih poduzeća u radoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Kratkoročne obveze čine većinu ukupne pasive s udjelom od 92,64%, dok na kapital i rezerve otpada ostatak. Zadržana dobit u 2017. godini predstavlja glavninu kapitala i rezervi. U iduće

dvije promatrane godine situacija se ne mijenja pretjerano. Kako je došlo do promjene u strukturi u aktivi, tako postoji i promjena strukture pasive u 2018. i 2019. godini. Kratkoročne obveze imaju sve manji udio u ukupnoj pasivi te s udjela od 85,95% u 2018. godinu, u 2019. godini taj se udio dodatno smanjuje na 81,17%. S druge strane, udio kapitala i rezervi u ukupnoj pasivi raste u 2018. godini te iznosi 14,05% dok u sljedećoj godini taj udio je 18,83%. Porastu udjela kapitala i rezervi najviše je doprinio porast udjela zadržane dobiti kao i porast udjela dobiti poslovne godine. S druge strane, u pasivi značajnije raste udio zadržane dobiti te time utječe i na porast udjela kapitala i rezervi. Udio kratkoročnih obveza opada u ukupnoj pasivi uslijed smanjenja istih u odnosu na prethodnu godinu na udio od 63,71% u 2020. godini.

U strukturi pasive poduzeća Microteam d.o.o. se ističu kapital i rezerve te kratkoročne obveze po svojim udjelima u sve četiri promatrane godine, a uz njih se pojavljuju i dugoročne obveze i odgođena plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja. Dok kratkoročne obveze u promatranom razdoblju imaju opadajući trend udjela u strukturi ukupne pasive, počevši s udjelom od 56,35% u 2017. godini do udjela od 24,84% u 2020. godini, kategorija kapitala i rezervi u istom razdoblju ima rastući trend i s udjela od 43,42% u 2017. godini dolazi do udjela od 67,55% u 2020. godini. Kapital i rezerve u promatranom razdoblju se sastoje od temeljnog kapitala, kapitalnih rezervi, zadržane dobiti i dobiti poslovne godine. Udio temeljnog kapitala se smanjivao u promatranom razdoblju i to s udjela od 0,19% u 2017. godini spada na udio od 0,14% u 2020. godini. Kapitalne rezerve nisu evidentirane u 2019. i 2020. godini, a u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu opadaju s udjela od 3,09% na udio od 2,82%. Udio zadržane dobiti raste s udjela od 23,12% do udjela od 53,88% od 2017. do 2020. godine. Dobit poslovne godine nakon rasta udjela u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, smanjuje se te u zadnjoj godini promatranog razdoblja ima udio od 13,54% u ukupnoj pasivi poduzeća. Dugoročne obveze su iskazane samo u 2020. godini te iste tad imaju udio od 7,55% u ukupnoj pasivi. Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja imaju rastući trend udjela koji se kreću u rasponu od 0,24% do 0,35% ukupne pasive u prve tri godine promatranog razdoblja, ali u 2020. godini opadaju na zanemariv udio od 0,05% u ukupnoj pasivi. Kratkoročne obveze dominiraju pasivom u 2017. godini, a nakon toga najveći udio u strukturi pasive ima ukupni kapital i rezerve.

Ukupnom pasivom poduzeća Hangar 18 d.o.o. prevladavaju kratkoročne obveze koje su u promatranom razdoblju imale udio u ukupnoj pasivi između 52,23% i 141,97%. Udio dugoročnih

obveza je najznačajniji u 2020. godini od 404,55%. Udio kapitala i rezervi u 2017. i 2018. godine je bio 19,41% odnosno 18,89% ukupne pasive, a u 2019. i 2020. godini poprima negativni predznak i udio kapitala u ukupnoj pasivi tada iznosi -55,17% odnosno -356,79%. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. posluje s dobiti u prve dvije godine promatranog razdoblja, a udio dobiti u ukupnoj pasivi je bio 4,78% i 4,28%, no u 2019. i 2020. godini tvrtka ostvaruje gubitak poslovne godine te udio istog u ukupnoj pasivi predstavlja -72,79% odnosno -193,63%. Kratkoročne obveze u 2019. godini su veće od ukupne pasive za 1,41 puta. Također, od 2017. do 2019. godine je evidentirana i stavka odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja čiji udio u ukupnoj pasivi se kreće do najviše 1,32%.

Sveukupno gledajući, vertikalna analiza bilanci promatranih IT proizvodnih poduzeća polučuje da su strukture istih dosta slične. Aktivom poduzeća Codel d.o.o. prevladava novac u banci i blagajni s trendom opadanja udjela dok se u pasivi u isto vrijeme događa smanjenje udjela kratkoročnih obveza. Kroz razdoblje udio kratkotrajnih potraživanja sve više raste što bi mogao biti znak problema naplate, a u pasivi raste udio kapitala uzrokovan ostvarivanjem dobiti i povećanja zadržane dobiti što je znak kontinuiteta i održivosti poslovanja. Struktura pasive kod poduzeća Microteam d.o.o. je praktički identična strukturi pasive poduzeća Codel d.o.o. Može se zaključiti da strukture pasive poduzeća Codel do.o. i Microteam d.o.o. upućuju na to da su strategije poduzeća slične s obzirom na to da rast temelje u skladu s mogućnostima poslovanja bez naganjanja brzih kratkoročnih uspjeha već težnjom za dugoročnim poslovanjem i vlastitim financiranjem vlastitih poslovnih pothvata. Nadalje, aktivom poduzeća Microteam d.o.o. prevladavaju zalihe i kratkoročna potraživanja što je karakteristično i za aktivu poduzeća Hangar 18 d.o.o. S obzirom na strukturu aktivi, vidljivo je proizvodnja poduzeća Codel d.o.o. specijaliziranija i generalno se poslovanje usmjerava na manji broj kupaca koji su druge pravne osobe, za razliku od druga dva poduzeća koja su usmjerena prvenstveno na prodaju većem broju kupaca proizvoda niže vrijednosti. Takav segment kupaca je karakterističan za poduzeća koja imaju zalihe i svoja prodajna mjesta. Pasiva poduzeća Hangar 18 d.o.o. se u prvom dijelu promatranog razdoblja uglavnom svodila na kratkoročne i dugoročne obveze, no zatim zbog gubitaka i prijenosa istih, kapital dolazi u prvi plan prvenstveno zbog negativnog predznaka. Ova situacija u kojoj se našlo poslovanje poduzeća Hangar 18 d.o.o. govori o osposobljenosti ljudi koji odlučuju o smjeru i načinu poslovanja pojedinog poduzeća u smislu da postoji nedostatak poduzetničkih vještina. Ambicija i vizija postoje, ali loš pristup postizanja istog je nadjačao sve

ostalo. Privlačenje investicija obećavajućim brojkama kratkoročno može biti uspješno, ali dugoročno to rijetko može opstati ukoliko povrata za investitore nema.

5.4. VERTIKALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020. GODINE

Ovo poglavlje je posvećeno vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka odabranih proizvodnih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine, a kao baza za izjednačavanje sa 100 i razradu strukture računa dobiti i gubitka su korišteni poslovni prihodi kao temeljni izvor prihoda od poslovanja.

Tablica 7.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Codel d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%
I.	POSLOVNI PRIHODI	4.517.613	100,00%	4.979.039	100,00%	4.271.448	100,00%	6.021.911	100,00%
II.	POSLOVNI RASHODI	4.292.554	95,02%	4.682.701	94,05%	3.807.942	89,15%	6.587.464	109,39%
III.	FINANCIJSKI PROHODI	117	0,00%	535	0,01%	4.414	0,10%	976.268	16,21%
IV.	FINANCIJSKI RASHODI	1.054	0,02%	11	0,00%	143.023	3,35%	61.076	1,01%
V.	UKUPNI PRIHODI	4.517.730	100,00%	4.979.574	100,01%	4.275.862	100,10%	6.998.179	116,21%
VI.	UKUPNI RASHODI	4.293.608	95,04%	4.682.712	94,05%	3.950.965	92,50%	6.648.540	110,41%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	224.122	4,96%	296.862	5,96%	324.897	7,61%	349.639	5,81%
VIII.	POREZ NA DOBIT	51.271	1,13%	67.853	1,36%	66.568	1,56%	70.990	1,18%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	172.851	3,83%	229.009	4,60%	258.329	6,05%	278.649	4,63%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Ukupni prihodi poduzeća Codel d.o.o. su nešto malo veći u odnosu na poslovne prihode. Udjeli financijskih prihoda kao i udjeli financijskih rashoda kroz razdoblje od 2017. do 2020. godine su niži ili blago veći od 1% uz iznimku koja se odnosi na financijske rashode u 2019. godini kad su isti imali udio od 3,35% u poslovnim prihodima te iznimku koja se odnosi na financijske prihode koji su u 2020. godini imali udio od 16,21% u poslovnim prihodima. Poslovni rashodi zauzimaju najveći udio u poslovnim prihodima. Njihov udio opada u prve tri godine promatranog razdoblja te s udjela od 95,02% u poslovnim prihodima u 2017. godini padaju na udio od 89,15% u 2019. godini te u 2020. godini imaju udio od 109,39%. S druge strane, pad udjela poslovnih rashoda kao najznačajnijih rashoda je doprinio povećanju udjela neto dobiti od 2017. do 2019. godine s

3,38% udjela u 2017. godini na 6,05% udjela u 2019. u poslovnim prihodima koji opada u 2020. godini na 4,63%.

Tablica 8.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Microteam d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%
I.	POSLOVNI PRIHODI	25.359.282	100,00%	25.641.302	100,00%	26.066.827	100,00%	23.499.788	100,00%
II.	POSLOVNI RASHODI	23.591.933	93,03%	23.044.450	89,87%	23.587.453	90,49%	21.173.958	90,10%
III.	FINANCIJSKI PROHODI	595.516	2,35%	23.514	0,09%	10.528	0,04%	17.218	0,07%
IV.	FINANCIJSKI RASHODI	185.772	0,73%	46.461	0,18%	78.713	0,30%	57.081	0,24%
V.	UKUPNI PRIHODI	25.954.798	102,35%	25.664.816	100,09%	26.077.355	100,04%	23.517.006	100,07%
VI.	UKUPNI RASHODI	23.777.705	93,76%	23.090.911	90,05%	23.666.166	90,79%	21.231.039	90,35%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	2.177.093	8,58%	2.573.905	10,04%	2.411.189	9,25%	2.285.967	9,73%
VIII.	POREZ NA DOBIT	398.555	1,57%	485.785	1,89%	470.018	1,80%	343.872	1,46%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.778.538	7,01%	2.088.120	8,14%	1.941.171	7,45%	1.942.095	8,26%

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

U prikazanoj tablici poduzeća Microteam d.o.o. vidi se da je udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima u promatranim godinama bio u rasponu od 89,87% pa do 93,03%, odnosno najniži udio je bio u 2018. godini, a najviši u 2017. godini. Financijski prihodi imaju zanemariv postotak kad ih se uspoređuje s poslovnim prihodima, a u promatranom razdoblju su se kretali u rasponu od 0,04% kao najnižim udjelom pa do 2,35% kao najvišim udjelom u 2017. godini. Nadalje, financijski rashodi u usporedbi s poslovnim prihodima nisu značajni kao i financijski prihodi. Udio financijskih rashoda u poslovnim prihodima se kretao u rasponu od 0,18% do 0,73%. Od 2018. do 2020. godine su financijski rashodi veći od financijskih prihoda. Udio neto dobiti u promatranom razdoblju varira. Raspon udjela neto dobiti u odnosu na poslovne prihode se kretao od 7,01% do 8,26%.

Tablica 9.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Hangar 18 d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%
I.	POSLOVNI PRIHODI	136.908.267	100%	147.795.727	100%	95.604.633	100%	20.172.730	100%
II.	POSLOVNI RASHODI	126.466.772	92,37%	134.583.669	91,06%	195.331.102	204,31%	115.424.125	572%
III.	FINANCIJSKI PROHODI	127.624	0,09%	254.203	0,17%	1.071.732	1,12%	304.482	2%
IV.	FINANCIJSKI RASHODI	4.608.383	3,37%	6.395.315	4,33%	6.088.258	6,37%	263.313	1%

RB	POZICIJA	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%
V.	UKUPNI PRIHODI	137.035.891	100,09%	148.049.930	100,17%	96.676.365	101,12%	20.477.212	102%
VI.	UKUPNI RASHODI	131.075.155	95,74%	140.978.984	95,39%	201.419.360	210,68%	115.687.438	573%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	5.960.736	4,35%	7.070.946	4,78%	-104.742.995	-109,56%	-95.210.226	-472%
VIII.	POREZ NA DOBIT	1.128.752	0,82%	1.330.496	0,90%	0	0%	0	0%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	4.831.984	3,53%	5.740.450	3,88%	0	0%	0	0%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima je u 2017. i 2018. godini bio 92,37% i 91,06% te u 2019. dolazi do naglog skoka te udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima u 2019. godini iznosi 180,11% odnosno poslovni rashodi su 1,80 puta veći od poslovnih prihoda. U 2020. taj udio poslovnih rashoda u poslovnim prihodima je još veći s udjelom od 573%. Financijski prihodi u odnosu na poslovne prihode nisu značajni, a njihovi udjeli u odnosu na poslovne prihode su u rasponu od 0,09% i 2%. Financijski rashodi u odnosu na poslovne prihode se kreću u rasponu od 3,37% do 6,37% kroz promatrano razdoblje te zajedno s poslovnim rashodima u 2019. godini su za 1,11 puta veći od poslovnih prihoda odnosno za 5,73 puta u 2020. godini. U prve tri promatrane godine tvrtka Hangar ima gubitak iz financijskog poslovanja. Do 2019. i 2020. godine i gubitka iz ukupnog poslovanja, tvrtka Hangar 18 d.o.o. je ostvarivala neto dobit koja je u odnosu na poslovne prihode bila 3,53% i 3,88% u 2017. i 2018. godini.

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća dolazi se do zaključka da poduzeće Codel d.o.o. generalno ima najniže vrijednosti prihoda i rashoda te dobiti. Nakon toga slijedi poduzeće Microteam d.o.o. koje ima do prosječno 5 puta veće vrijednosti prihoda i rashoda te do 10 puta veću dobit od poduzeća Codel d.o.o. Prihodi i rashodi poduzeća Hangar 18 d.o.o. su daleko veći od druga dva poduzeća, a dobit je i do 28 puta veća od dobiti poduzeća Codel d.o.o., odnosno manja i do 322 puta u godinama kad je ostvaren gubitak. Dobit od poslovnih aktivnosti odnosno dobit ukupnog poslovanja poduzeća Codel d.o.o. je rasla u prve tri godine sa 4% do 6% poslovnih prihoda, no u 2020. godini poslovni rashodi su oko 9% veći od poslovnih prihoda i ukupnu dobit izvlače financijski prihodi koji su tad imali udio od oko 16% poslovnih prihoda. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najstabilniju strukturu računa dobiti i gubitka. Zanimljivo postotak se odnosi na financijske prihode i rashode što znači da poduzeće ne koristi

pretjerano zaduživanje kao način financiranja svog poslovanja niti ulazi u sheme financiranja drugih subjekata na tržištu davanjem zajmova. Ukupna dobit odnosno dobit od poslovnih aktivnosti se kreće od oko 8 do 10% odnosno od oko 7 do 11%. Najlošija slika strukture računa dobiti i gubitka je kod poduzeća Hangar 18 d.o.o., prvenstveno zbog ostvarenih gubitaka u zadnje dvije godine promatranja. U 2017. i 2018. godini struktura poslovne dobiti je slična strukturi poduzeća Microteam d.o.o, ali kako Hangar 18 d.o.o. ima veću zaduženost, a time i financijske rashode, udio ukupne dobiti je dosta manja, od oko 5% poslovnih prihoda. 2019. godina je obilježena ogromnim gubitkom i iz poslovnih i financijskih aktivnosti jer su poslovni odnosno ukupni troškovi više od duplo veći od poslovnih prihoda tog poduzeća. Struktura udjela se pogoršava u 2020. godini.

Zanimljivo je kako do kraha sistema dolazi iznenada. Također, jedan od većih problema kod poslovanja Hangar 18 d.o.o. je to da se financiralo zaduživanjem pa nije loše zapitati se na temelju čega su odobreni ti krediti banke. Koliko su kvalitetne analize istih kod odobravanja kredita?

Promatrati se mogu i realne stope poreza na dobit kod sva tri poduzeća. U situaciji kad postoje troškovi koji nisu porezno priznati u svrhu poreza na dobit, dolazi do razlike između stvarne porezne stope i stope propisane zakonom. Od ova tri promatrana poduzeća, Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. (u godinama kad ostvaruje dobit) nemaju pretjerano prevelike razlike u spomenutim stopama poreza na dobit uz iznimku 2020. godine kod poduzeća Microteam d.o.o. U toj godini postoji situacija da je poduzeće Microteam d.o.o. imalo troškove koji su dodatno umanjili osnovicu poreza na dobit te time smanjili i stvarnu stopu poreza na dobit. Nadalje, najviše se ističe poduzeće Codel d.o.o. koje u cijelom promatranom razdoblju ima najviše razlike između stvarne i propisane stope poreza pri čemu je stvarna bila veća od propisane od oko 2% do 4%. Navedeno upućuje na činjenicu da poduzeće ima troškove koji nisu povezani s djelatnošću samog poduzeća pa time i ih se ne može tretirati kao trošak koji će umanjiti osnovicu poreza na dobit i utjecati na prihod same države. Ako se gledaju apsolutni iznosi troškova koji su porezno nepriznati, tu prednjači poduzeće Hangar 18 d.o.o., pa zatim poduzeće Microteam d.o.o., a na kraju dolazi poduzeće Codel d.o.o.

6. ANALIZA ODABRANIH PROIZVODNIH IT PODUZEĆA POMOĆU FINANCIJSKIH POKAZATELJA UZ ISTICANJE PREDNOSTI I NEDOSTATAKA POSLOVANJA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE

Poglavlje je posvećeno razradi analize financijskih pokazatelja promatranih poduzeća. Na temelju zaključaka dobivenih tim pokazateljima naglašene su prednosti i nedostaci poslovanja u uvjetima gospodarstva Hrvatske.

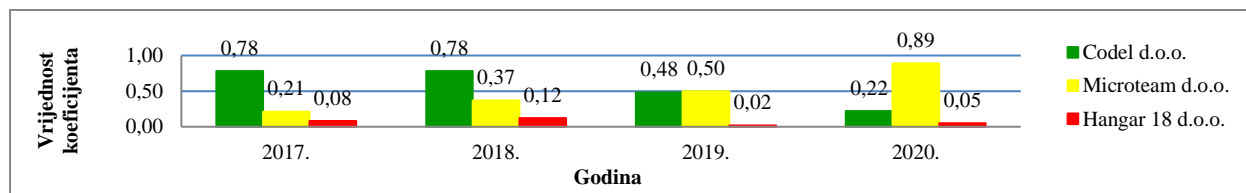
6.1. USPOREDBA POKAZATELJA LIKVIDNOSTI

U ovom potpoglavlju se usporedno analiziraju pokazatelji likvidnosti za sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Obrađeni pokazatelji likvidnosti su sljedeći: koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti.

a) KOEFICIJENT TRENUTNE LIKVIDNOSTI

Poduzeće Codel d.o.o. ima najbolje pokazatelje trenutne likvidnosti, iako vrijednosti istog opadaju kroz promatrano razdoblje do kojeg dolazi jer se novac u banci i blagajni smanjuje brže nego kratkoročne obveze. Poduzeće Microteam d.o.o. pokazuje rastući trend koeficijenta trenutne likvidnosti, a kroz promatrano razdoblje poduzeće će s novcem u banci i blagajni podmiriti od 21% do 89% kratkoročnih obveza. Hangar 18 d.o.o. ima najniže vrijednosti koeficijenta trenutne likvidnosti koji se kreće između 2% i 12%. Na grafikonu 19. su vidljivi koeficijenti trenutne likvidnosti promatranih poduzeća.

Grafikon 19.: Koeficijent trenutne likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

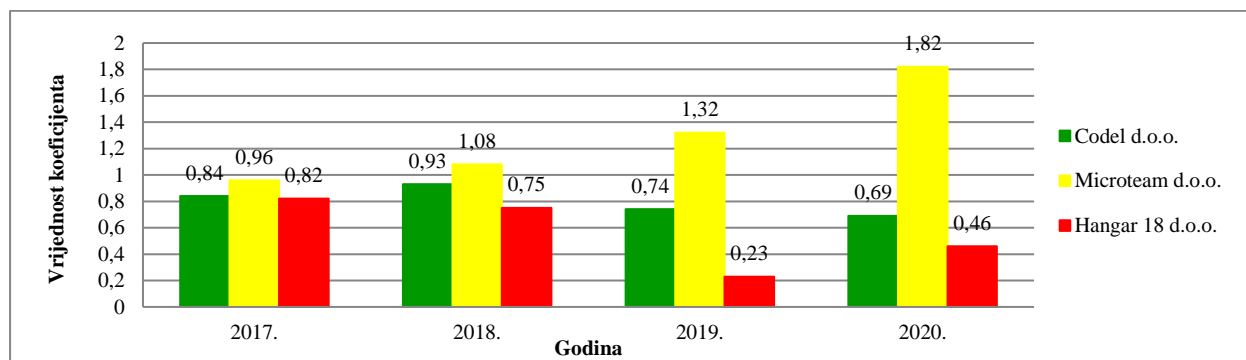

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

b) KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI

Codel d.o.o. ima najviši koeficijent ubrzane likvidnosti u 2018. godini, nakon čega opada u narednim godinama što znači da se smanjuje sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze brzo unovčivom imovinom. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najbolje vrijednosti koeficijenta ubrzane likvidnosti od promatranih poduzeća. Iako je u 2017. godini koeficijent bio ispod vrijednosti 1, poduzeće je sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze brzo unovčivom imovinom u kratkom roku. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. vrijednost koeficijenta je ispod vrijednosti 1. Od 2017. godine ovaj pokazatelj pada sve do 2020. godine kad je lagano porastao. U 2019. godini je bio na najnižoj razini kad je poduzeće moglo podmiriti svega 23% svojih kratkoročnih obveza brzo unovčivom imovinom. Grafikon 20. je posvećen prikazu koeficijenta ubrzane likvidnosti promatranih poduzeća.

Grafikon 20.: Koeficijent ubrzane likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

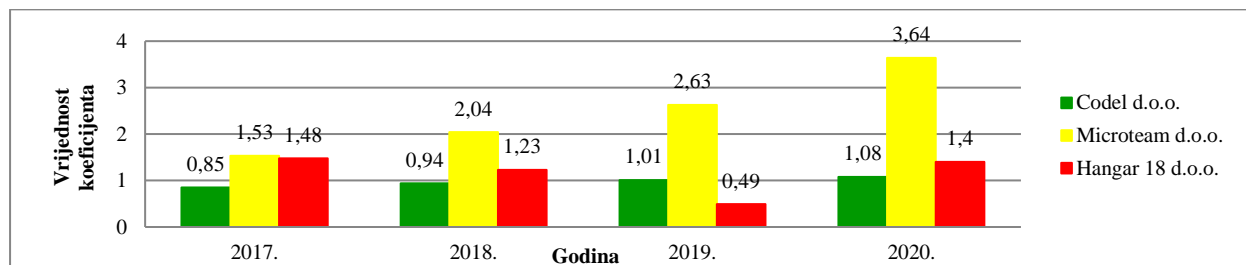
Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

c) KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI + radni kapital

Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu bi trebao biti veći od 2. To je važno zbog toga što postoje rizici unovčavanja kratkotrajne imovine. No, iz priloženog grafikona 21. se može iščitati da jedino Microteam d.o.o. zadovoljava to pravilo, izuzevši 2017. godinu. Poduzeće Codel d.o.o. kratkotrajnu imovinu većinom ima u novcu i potraživanjima, stoga je ovaj koeficijent približnih vrijednosti kao i koeficijent ubrzane likvidnosti, a kreće se između vrijednosti od 0,85 i 1,08 u promatranom razdoblju. Microteam d.o.o. ima rastući trend koeficijenta tekuće likvidnosti, a u 2020. godini kratkotrajnom imovinom može pokriti kratkoročne obveze do 3,64 puta. Poduzeću Hangar 18 d.o.o. koeficijent tekuće likvidnosti u 2018. godini je najviši od 1,48, ali nakon toga

opada i u 2019. godini je na najnižoj vrijednosti od 0,49 da bi se u 2020. godini približio vrijednosti iz 2018. godine.

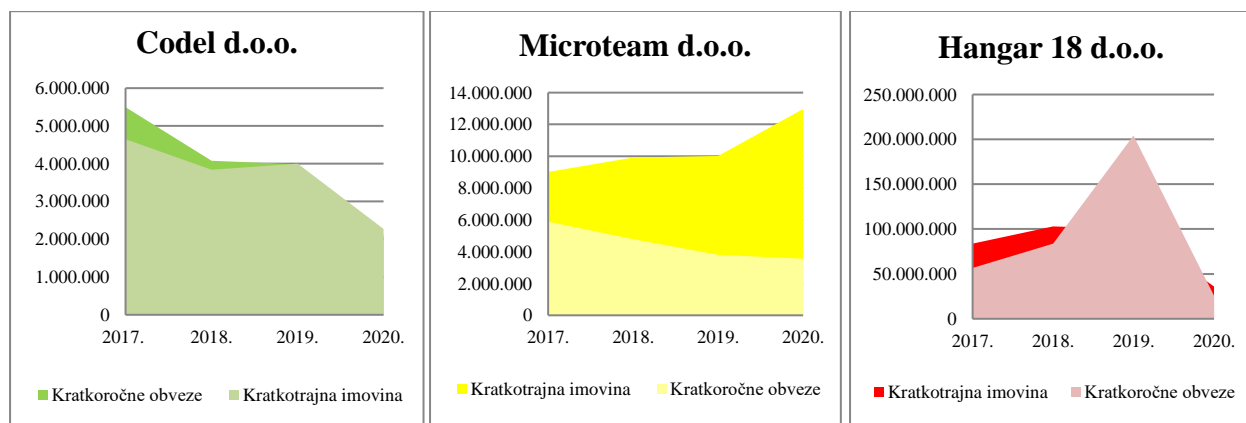
Grafikon 21.: Koeficijent tekuće likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Promjene likvidnosti mogu se promatrati i sa stajališta radnog kapitala koji se još naziva i rezerva likvidnosti ili rezerva financijske stabilnosti ili rezervom sigurnosti poslovanja. Drugim riječima, ukoliko likvidnost opada, smanjuje se mogućnost financiranja kratkotrajne imovine dugoročnim izvorima, odnosno tad se većina kratkotrajne imovine sve više financirana iz kratkoročnih izvora. Na grafikonu 22. je usporedno prikazan radni kapital u promatranom razdoblju za sva tri poduzeća. Poduzeće Codel d.o.o. je imalo negativni radni kapital u 2017. i 2018. godini, a Hangar 18 d.o.o. u 2019. godini, odnosno u tim godinama nisu uopće kratkotrajnu imovinu pokrivali iz dugoročnih izvora. Ostale godine kod svih poduzeća karakterizira pozitivan radni kapital. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najbolji radni kapital koji je porastao od 2017. do 2020. godine.

Grafikon 22.: Radni kapital promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

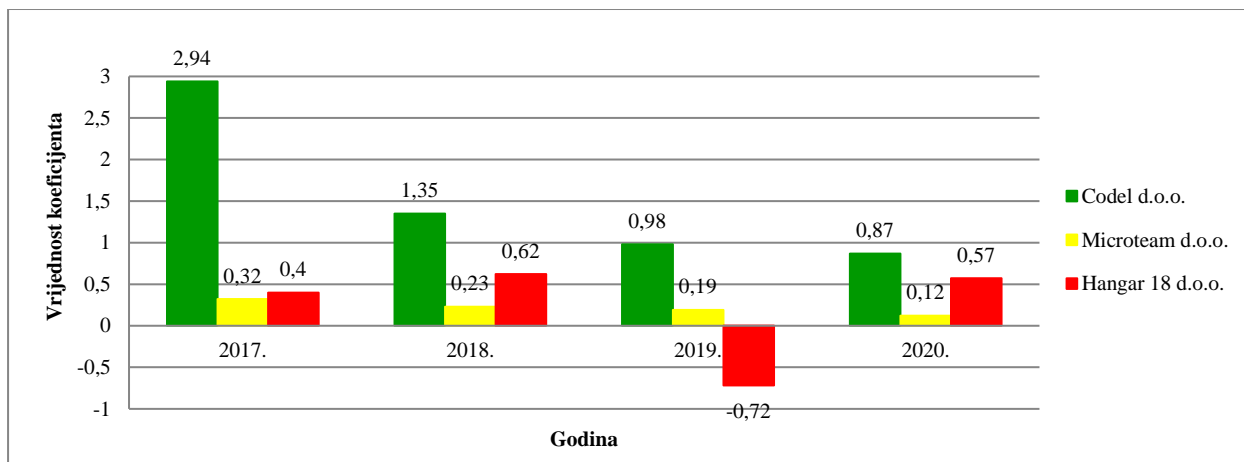

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

d) KOEFICIJENT FINACIJSKE STABILNOSTI

Koeficijenti financijske stabilnosti su prikazani na grafikonu 23. Poduzeće Codel d.o.o. relativno ima loše pokazatelje financijske stabilnosti jer je vrijednost pokazatelja veća od 1 u 2017. i 2018. godini odnosno nešto manja od 1 u 2019. i 2020. godini što ukazuje na to da je likvidnost i financijska stabilnost mala i postoji malo odnosno nikakvo učešće radnog kapitala. Kod poduzeća Microteam d.o.o. pokazatelji financijske stabilnosti lagano opadaju u promatranom razdoblju kretajući se u rasponu od 0,32 do 0,12 što znači da se sve manje dugoročnih izvora financiranja koristi za financiranje dugotrajne imovine. Poduzeće ima suficit radnog kapitala u promatranom razdoblju od 2017. do 2020. godine. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. također ima vrijednosti pokazatelja financijske stabilnosti ispod vrijednosti 1 u promatranom razdoblju, a u 2019. godini taj je pokazatelj poprimio i negativni predznak zbog ogromnog gubitka koje je ostvareno u poslovanju te iste godine.

Grafikon 23.: Koeficijent financijske stabilnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

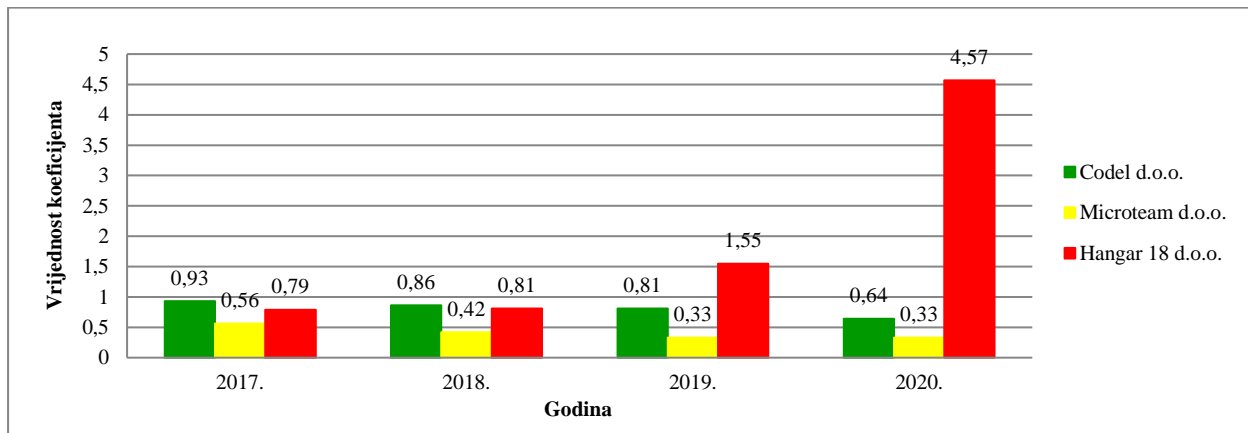
6.2. USPOREDBA POKAZATELJA ZADUŽENOSTI

U ovom potpoglavlju se usporedno analiziraju pokazatelji zaduženosti za sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Obradeni pokazatelji zaduženosti su sljedeći: koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, pokrivenost troškova kamata te stupanj pokrivenosti.

a) KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI

Na grafikonu 24. su usporedno prikazani koeficijenti zaduženosti promatranih poduzeća. Poduzeće Codel d.o.o. je financiralo svoju imovinu iz tuđih izvora u rasponu od najmanje 81% u 2019. do najviše 93% u 2017. godini. Poduzeće Microteam d.o.o. ima padajući trend pokazatelja zaduženosti te s udjela 56% u 2017. godini spada na udio od 33% financiranja svoje imovine tuđim izvorima. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima udio financiranja svoje imovine tuđim izvorima oko 80% od 2017. do 2018. godine te u 2019. godini taj postotak raste na 155% odnosno ukupne obveze poduzeća su veće od ukupne imovine za 33%, a u 2020. godini taj se postotak penje na 457% odnosno ukupne obveze su veće za 357% od ukupne imovine što upućuje na veliku prezaduženost poduzeća.

Grafikon 24.: Koeficijent zaduženosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

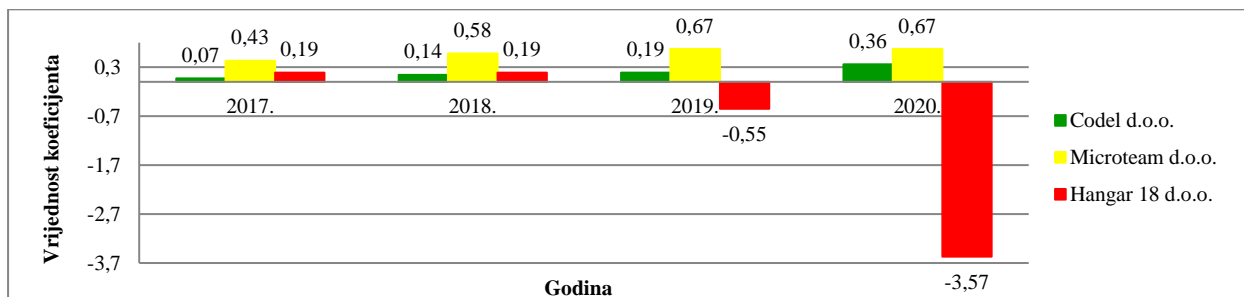

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

b) KOEFICIJENT VLASTITOG FINANCIRANJA

Pokazatelj vlastitog financiranja (grafikon 25.) poduzeća Codel d.o.o. pokazuje da se poduzeće nakon 2017. godine sve više financira iz vlastitih izvora. Također, poduzeće Microteam d.o.o. kroz promatrano razdoblje sve više ukupnu imovinu financira vlastitim sredstvima. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. je svoju imovinu financiralo od 2017. do 2018. godine s oko 19% vlastitih sredstava, ali u 2019. godini zbog gubitka iz poslovanja postaje prezaduženo odnosno jednostavno rečeno nema vlastitih sredstava za financiranje poslovanja.

Grafikon 25.: Koeficijent vlastitog financiranja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

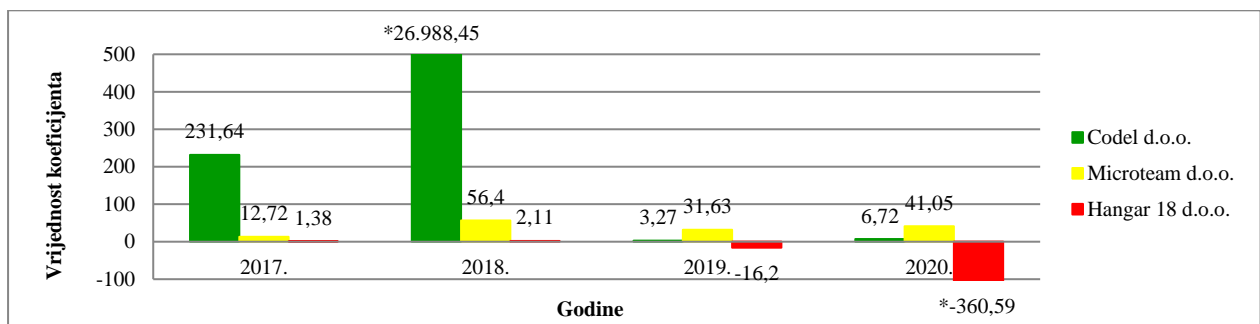

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

c) POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA

Na grafikonu 26. je prikazana usporedba ovog pokazatelja promatranih poduzeća. Poduzeće Codel d.o.o. u prve dvije promatrane godine ima velike vrijednosti pokazatelja troškova kamata što ukazuje na to da poduzeće nema problema sa zaduženosti te da dobar dio zarade poduzeća zapravo ide vlasnicima istog. Trošak kamate je zaradom prije kamata i poreza bio najviše pokriven u 2018. godini i to 26.988,45 puta. No, u 2019. godini je zaduženost porasla, a pokazatelj pokrića troška kamata naglo pao na samo 3,27, no on opet raste u 2020. godini ali slabo. Pokazatelj pokrića troškova kamata poduzeća Microteam d.o.o. varira u promatranom razdoblju između najmanje vrijednosti od 12,72 i najveće vrijednosti od 66,40. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima najniže pokazatelje pokrića troškova kamata. Od 2017. do 2018. godine u rasponu od 1,38 i 2,11, a u 2019. i 2020. godini poduzeće ostvaruje gubitke, dok su pokazatelji za te godine negativni.

Grafikon 26.: Pokriće troškova kamata promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

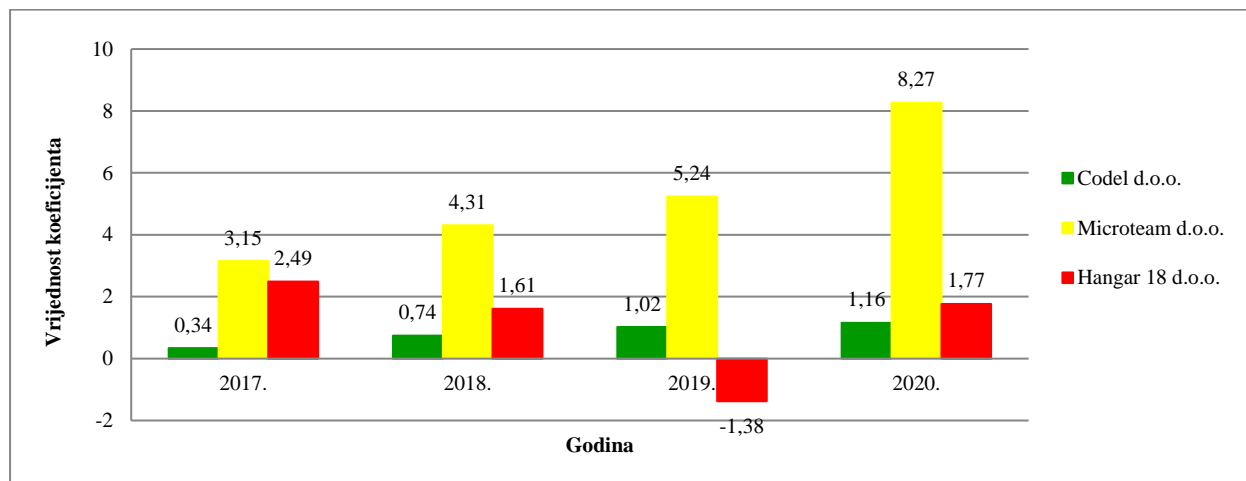

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI; * - prikaz prilagođen zbog velikih vrijednosti pokazatelja

d) STUPANJ POKRIĆA

Na grafikonu 27. je vidljiv usporedan prikaz stupnja pokrića II promatranih poduzeća. Poduzeće Codel d.o.o. iz godine u godinu je dugotrajnu imovinu pokrivalo glavnicom jer dugoročne obveze nisu evidentirane ni u jednoj od promatranih godina. Vrijednost stupnja pokrića raste u promatranom razdoblju. U 2017. i 2018. godini vrijednost je manja od 1 što potvrđuje na već ukazani problem s deficitom radnog kapitala jer je Codel d.o.o. svojom glavnicom financirao samo 34% odnosno 74% dugotrajne imovine. Nadalje, u iduće dvije godine pokazatelj je veći od 1. Stupanj pokrića II poduzeća Microteam d.o.o. ima rastući trend u promatranom razdoblju, a vrijednosti se kreću od 2,49 u 2017. godini sve do 8,27 u 2020. godini. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima zadovoljavajuće vrijednosti pokazatelja stupnja pokrića od 2017. do 2018. godine no u 2019. isti poprima negativan predznak jer je poduzeće ostvarilo gubitak poslovanja. U 2020. godini stupanj pokrića II je opet veći od 1.

Grafikon 27.: Stupanj pokrića II promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

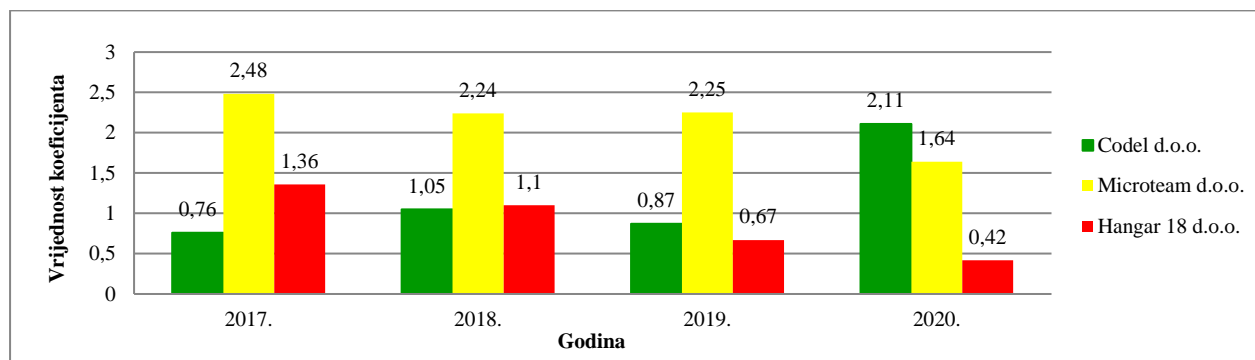
6.3. USPOREDBA POKAZATELJA AKTIVNOSTI

U ovom potpoglavlju se usporedno analiziraju pokazatelji aktivnosti za sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Obradeni pokazatelji aktivnosti su sljedeći: koeficijent obrta ukupne imovine, koeficijent obrta kratkotrajne imovine, koeficijent obrta potraživanja te pokazatelj trajanja naplate potraživanja.

a) KOEFICIJENT OBRTA UKUPNE IMOVINE

Poduzeće Codel d.o.o. ima varijabilne pokazatelje obrta ukupne imovine (grafikon 28.) jer je u dvije od četiri promatrane godine zaradilo manje od 1 kune prihoda na 1 kunu uložene imovine. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najveće i najbolje pokazatelje obrta ukupne imovine jer je u promatranom razdoblju na 1 kunu uložene imovine zaradilo od 1,63 do 2,48 kuna prihoda. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima opadajuće pokazatelje obrta ukupne imovine u prve dvije promatrane godine jer je na 1 kunu uložene imovine zarađivalo više od 1 kn prihoda, no u 2019. i 2020. godini pokazatelj pada i poduzeće je na 1 kunu uložene imovine zarađivalo 0,67 odnosno 0,42 lipe prihoda.

Grafikon 28.: Koeficijent obrta ukupne imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020.godine

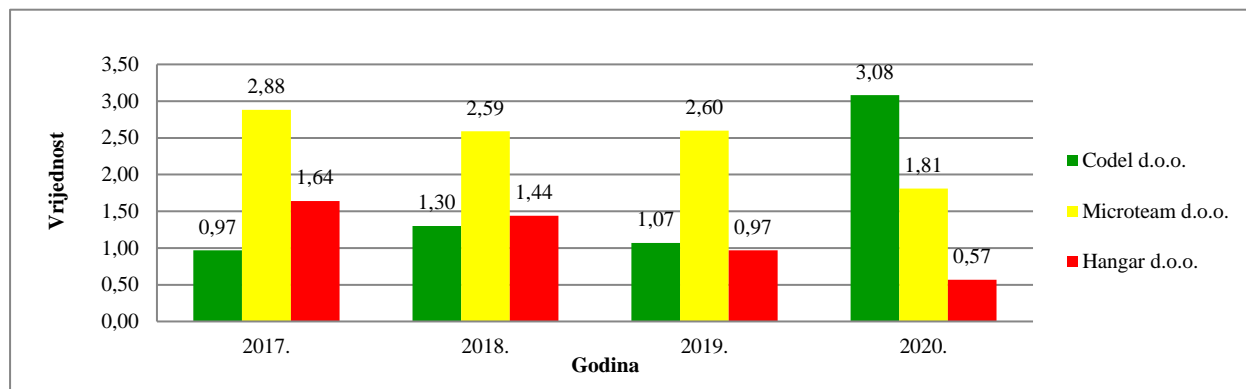
Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

b) KOEFICIJENT OBRTA KRATKOTRAJNE IMOVINE

Koeficijenti obrta kratkotrajne imovine (grafikon 29.) poduzeća Codel d.o.o. nisu puno veći od koeficijenata obrta ukupne imovine, što upućuje na to da u strukturi imovine prevladava kratkotrajna imovina. Poduzeće je na 1 kunu uložene kratkotrajne imovine zarađivalo od 0,97 lipa do 3 kune u promatranom razdoblju. Poduzeće Microteam d.o.o. također ima nešto malo veće pokazatelje obrta kratkotrajne imovine u odnosu na pokazatelje obrta ukupne imovine što znači da mu u strukturi imovine prevladava kratkotrajna imovina, a u promatranom razdoblju na 1 kunu uložene kratkotrajne imovine je ostvarivalo između 1,81 i 2,88 kuna prihoda. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima padajući trend koeficijenta obrta kratkotrajne imovine kao i poduzeće Microteam d.o.o. te u promatranom razdoblju na 1 kunu uložene kratkotrajne imovine ostvaruje

sve manje prihoda te s 1,64 kuna prihoda u 2017. na 1 kunu uložene kratkotrajne imovine pada na 0,57 lipa u 2020. godini.

Grafikon 29.: Koeficijent obrta kratkotrajne imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

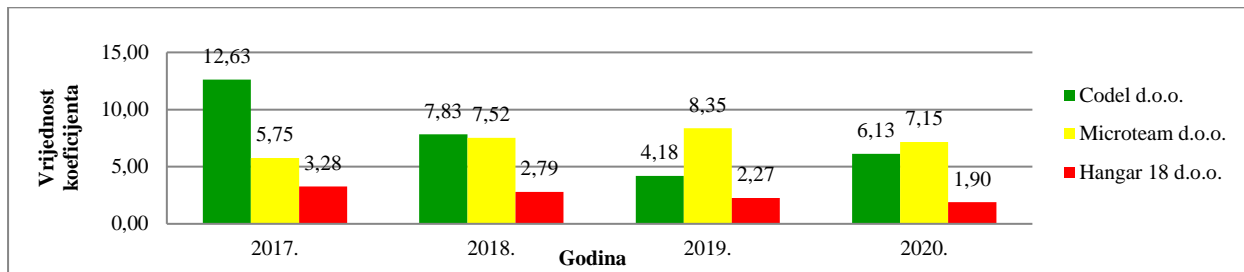

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

c) KOEFICIJENT OBRTA POTRAŽIVANJA

Koeficijenti obrta potraživanja za sva tri promatrana poduzeća su prikazani na grafikonu 30. Poduzeće Codel d.o.o. ima padajući trend koeficijenta obrta potraživanja u prve tri godine promatranog razdoblja što znači da svake godine sve manje puta godišnje uspijeva naplatiti svoja potraživanja, no u zadnjoj godini promatranog razdoblja isti je porastao. U 2017. godini je imao najveću vrijednost koeficijenta jer je 12,63 puta uspijevalo naplatiti svoja potraživanja, no dolazi do naglog porasta potraživanja uz ne tako velik rast prihoda od prodaje te koeficijent obrta potraživanja u 2019. godini iznosi najmanje i to samo 4,18. Poduzeće Microteam d.o.o. ima vrijednosti koeficijenta obrta potraživanja koji je rastao u promatranom razdoblju od 5,75 do 8,35 zbog sve većeg pada potraživanja, a laganog porasta prihoda od prodaje i to u prve tri godine promatranog razdoblja, a nakon toga pada. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. vrijednost koeficijenta obrta potraživanja ne oscilira pretjerano te pada u promatranom razdoblju od 2017. do 2020. godine, kretao se od najviše vrijednosti od 3,28 u 2017. godini do najmanje vrijednosti od 1,90 u 2020. godini. Hangar 18 d.o.o. ima najmanji obrtaj potraživanja od sva tri poduzeća.

Grafikon 30.: Koeffcijent obrta potraživanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

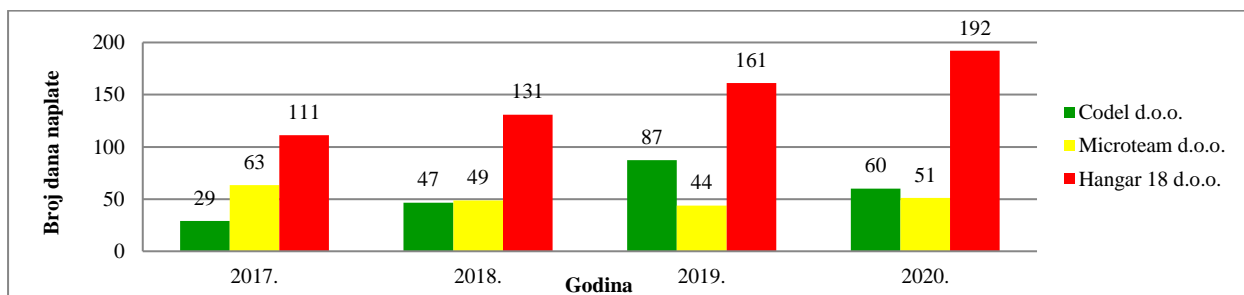

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

d) TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA U DANIMA

Na grafikonu 31. vidljivo je da poduzeću Codel d.o.o. u prve tri godine promatranog razdoblja raste broj dana naplate potraživanja odnosno sve sporije naplaćuje svoja potraživanja od kupaca, no u zadnjoj godini promatranog razdoblja broj dana naplate pada u odnosu na godinu prije. Naplata je trajala najmanje u 2017. godini kad je to u prosjeku bilo 29 dana za naplatu potraživanja dok je u 2019. godini naplata trajala najduže i to je u prosjeku trajala 87 dana. Poduzeće Microteam d.o.o. u promatranom razdoblju u prve tri godine smanjuje trajanje naplate potraživanja odnosno sve manje dana mu je potrebno u prosjeku da naplati potraživanje od kupaca, ali to se mijenja u 2020. godini kad su dani naplate opet lagano porasli. Sa 63 potrebnih dana za naplatu potraživanja u 2017. godini pada na prosječno 44 dana u 2019. godini, no u 2020. godini je to poraslo na 51 dan potrebnih za naplatu. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima najviše problema s naplatom potraživanja od kupaca. Od promatranih godina u 2017. godini je najbrže naplaćivao svoja potraživanja jer mu je za to u prosjeku trebalo 111 dana, a u 2020. godini je imao najveći problem naplate svojih potraživanja jer mu je za isto trebalo u projeku 192 dana.

Grafikon 31.: Trajanje naplate potraživanja u danima promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

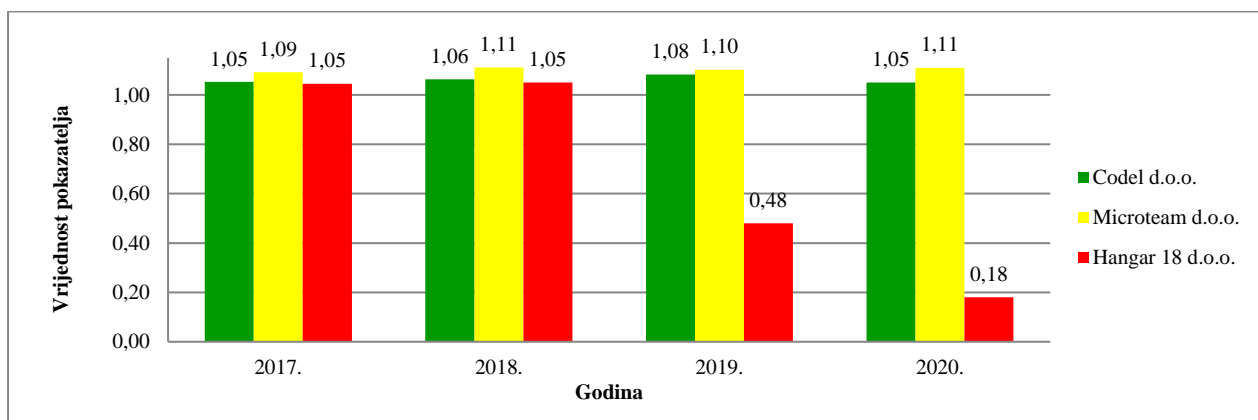
6.4. USPOREDBA POKAZATELJA EKONOMIČNOSTI

Ovim potpoglavljem se usporedno analiziraju pokazatelji ekonomičnosti sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Obradeni pokazatelji ekonomičnosti su sljedeći: ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovanja i ekonomičnost financiranja.

a) EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA

Grafikonom 32. su prikazani pokazatelji ekonomičnosti ukupnog poslovanja promatranih poduzeća. Kod poduzeća Codel d.o.o. su u promatranom razdoblju ukupni prihodi bili veći od ukupnih rashoda sve četiri godine i poduzeće je ostvarivalo dobit. Ekonomičnost ukupnog poslovanja je rasla od 2017. godine do 2019. godine te zatim dolazi do pada ekonomičnosti u 2020. godini. U 2019. godini je ekonomičnost ukupnog poslovanja bila najveća kad su ukupni prihodi bili veći od ukupnih rashoda za 8%. Kod poduzeća Microteam d.o.o. ekonomičnost ukupnog poslovanja varira od godine do godine, ali neznajno u rasponu od najnižih 9% do najviših 11%. Kod poduzeća Hangar 18 d.o.o. u prve dvije promatrane godine ima 5% veće ukupne prihode od ukupnih rashoda te ostvaruje dobit, ali u 2019. i 2020. godini ukupni prihodi su manji od ukupnih rashoda za 52% odnosno za 82% te poduzeće bilježi gubitke.

Grafikon 32.: Ekonomičnost ukupnog poslovanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

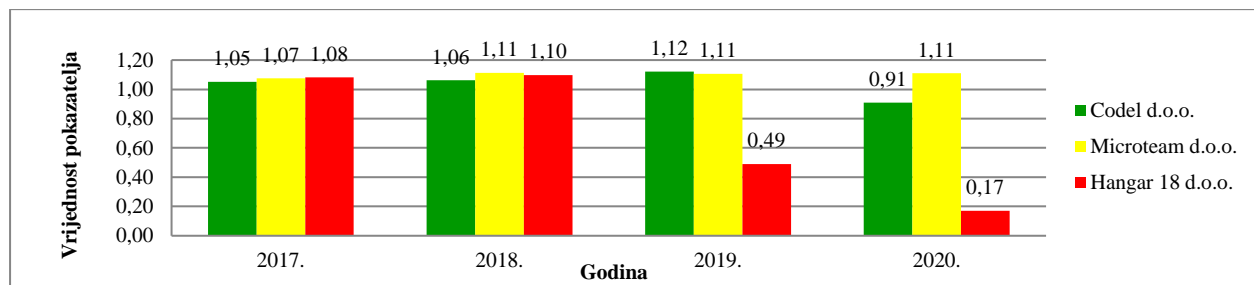
Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

b) EKONOMIČNOST POSLOVANJA

Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja sva tri poduzeća u promatranom razdoblju su prikazani na grafikonu 33. Poduzeće Codel d.o.o. je imalo veće prihode poslovanja od rashoda poslovanja u

prve tri godine promatranog razdoblja odnosno dobit iz poslovanja, a zatim u 2020. godini dolazi do gubitka u poslovanju jer su poslovni rashodi poslovanja bili veći od prihoda poslovanja. Prihodi poslovanja su u 2017. godini bili veći od poslovnih rashoda za 5%, a u 2019. godini ta je razlika narasla na 12%. U 2020. godini su prihodi poslovanja bili za 9% manji od rashoda poslovanja. Poduzeće Microteam d.o.o. jedino ima ekonomično poslovanje jer u cijelom promatranom razdoblju posluje s dobiti, najmanja ekonomičnost poslovanja je bila u 2017. godini kad su prihodi poslovanja bili samo 7% veći od rashoda poslovanja, a najveća u 2018. godini kad su prihodi poslovanja bili veći za 11% od rashoda poslovanja. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima dobit iz poslovanja u prve dvije godine kad su prihodi poslovanja bili veći od rashoda poslovanja od 8% do 10%, no zatim u 2019. i 2020. godini poduzeće ostvaruje gubitak iz poslovanja te su prihodi poslovanja manji od rashoda poslovanja za 51% odnosno za 83%.

Grafikon 33.: Ekonomičnost poslovanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

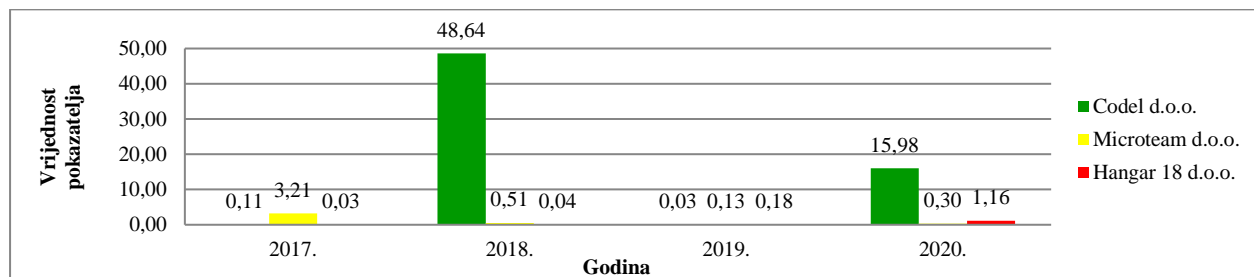
Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

c) EKONOMIČNOST FINANCIRANJA

Grafikonom 34. su prikazani pokazatelji ekonomičnosti financiranja. Poduzeće Codel d.o.o. ostvaruje dobit iz financijskog poslovanja u 2018. i 2020. godini, a u 2017. i 2019. godini gubitak. Financijski prihodi su veći od financijskih rashoda u 2018. i u 2020. godini za 1.498% odnosno 4.763%, a manji u 2017. i u 2019. godini za 89% odnosno za 97%. Poduzeće Microteam d.o.o. je ostvarilo dobit iz financijskog poslovanja samo u 2017. godini kad su financijski prihodi bili veći od financijskih rashoda za 221%, a u preostale tri promatrane godine je ostvarilo gubitak te su financijski prihodi bili manji od financijskih rashoda od 49% do 87%. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. u sve četiri promatrane godine ima gubitak iz financijskog poslovanja. Najveći gubitak je imao u 2017. godini kad su financijski prihodi bili manji od financijskih rashoda za 97%, a

najmanji gubitak je imao u 2019. godini kad su financijski prihodi bili manji od financijskih rashoda za 82%.

Grafikon 34.: Ekonomičnost financiranja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

6.5. USPOREDBA POKAZATELJA PROFITABILNOSTI

U ovom potpoglavlju se usporedno analiziraju pokazatelji profitabilnosti sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Obrađeni pokazatelji profitabilnosti su sljedeći: neto i bruto marža profita, neto i bruto rentabilnost imovine te rentabilnost vlastitog kapitala odnosno glavnice.

a) NETO MARŽA PROFITA/BRUTO MARŽA PROFITA

Tablica 10. u nastavku predstavlja izračun neto marži profita promatranih poduzeća. Dok je izračun bruto marži profita promatranih poduzeća u promatranom razdoblju vidljiv u tablici 11.

Tablica 10.: Neto marža profita promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
CODEL d.o.o.	3,85%	4,59%	9,39%	4,85%
MICROTEAM d.o.o.	7,57%	8,32%	7,75%	8,5%
HANGAR 18 d.o.o.	6,88%	8,20%	6,30%	1,29%

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Tablica 11.: Bruto marža profita promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
CODEL d.o.o.	4,98%	5,96%	10,94%	5,87%
MICROTEAM d.o.o.	9,10%	10,21%	9,55%	9,96%
HANGAR 18 d.o.o.	7,71%	9,09%	-102,05%	-463,67%

Izvor: izrada autorice prema podacima dostupnim na RGFI

Poduzeće Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. ostvaruju dobit u sve četiri promatrane godine te imaju pozitivne neto i bruto marže profita, a razlika između marži predstavlja porezno opterećenje. Neto i bruto marža profita poduzeća Codel d.o.o. je rasla od 2017. do 2019. godine nakon čega pada skoro dvostruko u 2020. godini. Poduzeće je s neto dobiti uvećanom za kamate od 3,85 kune odnosno bruto dobiti uvećanom za kamate od 4,98 kuna na 100 kuna ostvarenih ukupnih prihoda u 2017. godini došlo do neto dobiti uvećanom za kamate od 9,39 kuna odnosno bruto dobiti uvećanom za kamate od 10,94 kuna na 100 kuna ostvarenih ukupnih prihoda u 2019. godini te zatim pada na neto dobit uvećanu za kamate od 4,85 kuna odnosno na bruto dobit uvećanu za kamate od 5,87 kuna u 2020. godini na 100 kuna ostvarenih ukupnih prihoda. Poduzeće Microteam d.o.o. ima rast i pad neto i bruto marže profita izmjenično od 2017. do 2020. godine. Najmanja neto marža je bila 7,57 kune odnosno bruto marža profita od 9,10 kuna na 100 kuna ostvarenih ukupnih prihoda, a najviša neto marža profita je bila 8,5 kune odnosno bruto marža profita od 10,21 kune na 100 kuna ostvarenih ukupnih prihoda. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ima pozitivnu neto maržu profita u cijelom promatranom razdoblju dok je bruto marža profita pozitivna u prve dvije promatrane godine kad je ostvarivalo dobit. Pozitivne neto i bruto marže su bile između 1,29 odnosno 7,71 kuna do 8,20 odnosno 9,09 kuna na 100 kuna ostvarenog ukupnog prihoda.

b) NETO I BRUTO RENTABILNOST IMOVINE

Tablice 12. i 13. prikazuju izračun neto i bruto rentabilnosti imovine poduzeća Codel d.o.o., Microteam d.o.o i Hangar 18 d.o.o. Izračuni su napravljeni za promatrano razdoblje od 2017. do 2020. godine.

Tablica 12.: Neto rentabilnost imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
CODEL d.o.o.	2,93%	4,83%	8,18%	10,25%
MICROTEAM d.o.o.	18,80%	18,64%	17,41%	13,94%
HANGAR 18 d.o.o.	9,34%	9,04%	4,23%	0,54%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Tablica 13.: Bruto rentabilnost imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
CODEL d.o.o.	3,80%	6,26%	9,53%	12,39%
MICROTEAM d.o.o.	22,61%	22,88%	21,46%	16,33%
HANGAR 18 d.o.o.	10,46%	10,03%	-68,56%	-193,09%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Iz tablica je vidljivo da poduzeća Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. ostvaruju povrate na imovinu u sve četiri promatrane godine, dok poduzeće Hangar 18 d.o.o. samo u prve dvije promatrane godine. Poduzeće Codel d.o.o. ima porast povrata na imovinu te s povrata od 2,93 odnosno 3,80 kuna na 100 kuna uložene imovine u 2017. godini dolazi do povrata od 10,25 odnosno 12,39 kune na 100 kuna uložene imovine. Poduzeće Microteam d.o.o. ostvaruje najveće povrate na imovinu od promatranih poduzeća. Na 100 kuna uložene imovine u promatranom razdoblju pada s 18,80 na 13,94 kuna neto imovine uvećane za rashode od kamata odnosno na 100 kuna uložene imovine u promatranom razdoblju ostvaruje povrat između 16,33 i 22,88 kuna u obliku zarada prije kamata i poreza. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. ostvaruje na 100 kuna uložene imovine između 0,54 i 9,34 kuna za vlasnike i vjerovnike odnosno oko 10 kuna za državu, vlasnike i vjerovnike u razdoblju od 2017. do 2018. godine, a u 2019. i 2020. godini ostvaruje već spomenuti gubitak poslovanja pa ne ostvaruje povrat na imovinu u toj godini.

c) RENTABILNOST VLASTITOG KAPITALA/GLAVNICE

Iz priložene tablice 14. se vidi da poduzeća Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. ostvaruju povrate za vlasnike u promatranom razdoblju od 2017. do 2020. godine, ali povrat za vlasnike pada u oba poduzeća u promatranom razdoblju. Poduzeću Codel d.o.o. povrat za vlasnike pada s 39,57 kuna u 2017. godini na 23,16 kuna na 100 kuna uloženog kapitala u 2020. godini. Poduzeću Microteam d.o.o. pada povrat za vlasnike s 39,21 kuna u 2017. godini na povrat od 20,04 kuna na 100 kuna uloženog kapitala u 2020. godini. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. matematički ima pozitivan pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala u sve četiri promatrane godine, ali s obzirom da u 2019. i 2020. godini ostvaruje gubitak poslovanja, u toj godini zapravo ne ostvaruje povrat za vlasnike.

Tablica 14.: Rentabilnost vlastitog kapitala/glavnice promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.
CODEL d.o.o.	39,57%	34,38%	27,94%	23,16%
MICROTEAM d.o.o.	39,21%	31,52%	25,05%	20,04%
HANGAR 18 d.o.o.	24,64%	22,64%	0,00%	0,00%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

6.6. PERSPEKTIVE RAZVOJA PROIZVODNIH IT PODUZEĆA U UVJETIMA GOSPODARSTVA HRVATSKE

Na temelju pregleda svih financijskih pokazatelja za sva tri promatrana poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine može se zaključiti da oni daju puno konkretniju sliku poslovanja poduzeća nego što je ista dobivena putem horizontalne i vertikalne analize bilanci i računa dobiti i gubitka. Nezadovoljavajuće pokazatelje likvidnosti imaju poduzeća Codel d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. jer pokazatelji ukazuju na moguće odnosno ozbiljne probleme kod podmirenja obveza poduzeća. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najbolje pokazatelje likvidnosti uzlazne putanje u promatranom razdoblju. Nadalje, poduzeće Microteam d.o.o. ukazuje da poduzeće svoje aktivnosti financira prvenstveno vlastitim izvorima, dok u poduzeća Codel d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. okrenuta više tuđim izvorima financiranja do te mjere da je nad poduzećem Hangar 18 d.o.o., zbog nemogućnosti vraćanja posuđenih sredstava te pripadajućih kamata korištenja istih, pokrenut stečaj te je prekinuto daljnje poslovanje tog poduzeća. Predloženi uvjeti u predstečajnoj nagodbi nisu naišli na pozitivne reakcije od strane vjerovnika. Ionako već posrnulo poslovanje je time samo potvrdilo da nema uvjeta za nastavak poslovanja što je osnovna podloga za pokretanje stečaja.⁴⁵ Vjerovnici u slučaju Hangar 18 d.o.o. su prvenstveno iz financijskog sektora, odnosno banke no ima ih i iz drugih sektora, kao i javnog jer ovim raspletom događaja je oštećena i Porezna uprava odnosno državni proračun.⁴⁶ Pokazatelji aktivnosti u cijelom promatranom razdoblju su najstabilniji kod poduzeća Microteam d.o.o., iako imaju padajuću putanju. Poduzeće Codel d.o.o. ima dosta niže vrijednosti pokazatelja aktivnosti, ali rastuće putanje. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. najlošije koristi svoju imovinu sa svrhom ostvarivanja dobiti. A tome još manje

⁴⁵ Prilagođeno prema Narodne novine (2019), Zakon o trgovačkim društvima, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, dostupno na: <https://zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (15.1.2022.)

⁴⁶ Prilagođeno prema Litvan, G. (2021), Hangar 18 otišao u stečaj – vjerovnici potražuju 225 milijuna kuna, pogledajte tko će najviše izgubiti (2021), Lider Media, dostupno na: <https://lider.media/lider-intelligence/tvrtke-i-karijere/hangar-18-otisao-u-stecaj-vjerovnicima-zarobljena-potrazivanja-od-225-milijuna-kuna-najvise-ce-izgubiti-banke-135903> (2.1.2022.)

pridonosi činjenica da mu je sve više vremena potrebno da naplati svoja potraživanja. To je znak da su poslovni partneri prepoznali probleme u kojima se Hangar 18 d.o.o. našao te iskoristili to za izbjegavanje podmirivanja obveza prema njemu prioritiziranjem nekih potraživanja drugih vjerovnika prema njima. Najekonomičnije posluje poduzeće Microteam d.o.o., slijedi ga poduzeće Codel d.o.o., a poslovanje poduzeće Hangar 18 d.o.o. je neekonomično jer su 2019. i 2020. godina obilježene gubitcima. Financijske aktivnosti nisu pretjerano značajne za poslovanje niti kod poduzeća Codel d.o.o. niti kod poduzeća Microteam d.o.o. Financijska aktivnost poduzeća Hangar 18 d.o.o. je pod utjecajem financijskih rashoda zbog velikih kamata na dugove poduzeća. Pozitivne marže profita ostvaruju poduzeća Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. kroz cijelo promatrano razdoblje, uz to da su marže poduzeća Microteam d.o.o. malo bolje od poduzeća Codel d.o.o. Poduzeće Hangar 18 d.o.o. u 2019. i 2020. godini ima negativne marže profita kao rezultat gubitaka u tim godinama. Financijska poluga djeluje kod poduzeća Codel d.o.o. i Microteam d.o.o. u sve četiri promatrane godine jer je rentabilnost imovine manja od rentabilnosti vlastitog kapitala te je poduzećima isplativije financiranje tuđim sredstvima, iako Microteam d.o.o. ne preferira taj pristup. Isto pravilo ne vrijedi kod poduzeća Hangar 18 d.o.o., ali samo u 2019. i 2020. godini. Sveukupan zaključak je da poduzeće Microteam d.o.o. posluje stabilno i uspješno. Poslovanje poduzeća Codel d.o.o. je uspješno, ali ne toliko stabilno jer postoje rizici od mogućnosti podmirivanja obveza. Nekad zvan ponosno prvim domaćim proizvođačem pametnih telefona, Poduzeće Hangar 18 d.o.o. je danas samo još jedan od primjera neuspjeha uzrokovanog lošim pristupom ulaganjima⁴⁷ koje niti posluje uspješno niti je stabilno.

Tehnološki napredak značajna je pokretačka snaga ekonomskog rasta.⁴⁸ Međutim, nekako iz ove analize segmenti poslovanja, na koje su se opredijelila poduzeća Codel d.o.o. i Hangar d.o.o., su u inovativnijim tehnologijama nego kod poduzeća Microteam d.o.o., a pokazatelji poslovanja poduzeća su lošiji. Tvrdi se da veća zastupljenost informacijskih i komunikacijskih tehnologija vodi kvalitetnijem životu ljudi⁴⁹, a opća svrha tehnologije je dokazana studijima koja su došla do zaključka da je na primjer informacijska i komunikacijska tehnologija pridonijela Finskom BDP-u u razdoblju od 1990. do 2004. godine tri puta više nego što je pridonijela električna struja u

⁴⁷ Litvan, G. (2020), Kronologija propasti (2): Kako su čistači državnih ureda propali zbog dampinga (2020), Lider Media, dostupno na: <https://lider.media/poslovna-scena/kompanije/kronologija-propasti-2-kako-su-cistaci-drzavnih-ureda-propali-zbog-dampinga-129640> (2.1.2022.)

⁴⁸ Internetska stranica Worldbank, dostupno na: <https://www.worldbank.org/en/results/2013/04/13/ict-results-profile> (21.1.2022.)

⁴⁹ Prilagođeno prema internetskoj stranici Worldbank, dostupno na: <https://www.worldbank.org/en/results/2013/04/13/ict-results-profile> (21.1.2022.)

razdoblju od 1920. do 1938. godine što ukazuje na njezin potencijal.⁵⁰ IT proizvodni sektor, kao i svaki drugi sektor nekog gospodarstva, utječe izravno i neizravno na neko gospodarstvo.⁵¹

Tu dakako veliku ulogu igra okolina poduzeća koju predstavlja ukupnost činitelja koji svojim aktivnostima djeluju na poslovanje poduzeća, a koje menadžment mora uvažavati kod donošenja poslovnih odluka. Koje su strategije ostvarive, koji rizici imaju smisla te koji su organizacijski pristupi prikladni su rezultat djelovanja okoline. Organizacijska kultura, struktura i resursi čine internu okolinu poduzeća, dok se eksterna okolina sastoji od socijalne i poslovne okoline. Razvoj tržišta potiče i konstantni razvoj novih pravila poslovanja gdje suvremena poduzeća u svrhu opstajanja moraju biti proaktivna, sklona riziku, kontinuirano inovirati proizvode i usluge, biti autonomni te agresivno kompetitivni. Kad bi definirali što je prema ovim kriterijima najznačajnija karakteristika promatranih IT poduzeća, zaključak je da je poduzeće Codel d.o.o. najproaktivnije s obzirom na aktivnosti koje poduzima u svrhu unapređenja poslovanja, poduzeće Microteam d.o.o. se prvenstveno bazira na kvaliteti svojih proizvoda i pokušava ih inovirati, a poduzeće Hangar 18 d.o.o. je definitivno najsklonije riziku. Izražen poslovni rizik se očituje u tome jer se ulagalo u projekte bez sigurne vjerovatnosti uspjeha, financijski rizik se primjećuje u pretjeranom zaduživanju, a loš menadžment aludira na postojanje osobnog rizika u poslovanju.⁵²

Jedna od činjenica je da velika većina poduzeća u Hrvatskoj najveći dio svog prihoda ostvaruje na domaćem tržištu što je jedan od znakova loše razvijenosti, ukoliko se nadoda i to da je i uvoz velik. Hrvatska je ipak jedan od tranzicijskih zemalja koja bi trebala ozbiljnu reformu ekonomskih politika jer dosadašnje nisu dale najbolje rezultate.⁵³ Takvo nešto ne dolazi preko noći i zahtijeva promišljanje dugoročne gospodarske strategije što do sada kod nas nije bio slučaj. Hrvatsku zbog kombinacije ratnih događanja, unutarnjih problema, neodgovarajuće ili nepostojeće industrijske politike te kasne integracije u regionalne, europske i svjetske ekonomske integracije zaobišli dosadašnji valovi inozemnih ulaganja u proizvodne aktivnosti.⁵⁴ Također,

⁵⁰ Keček, D., Žajdela Hrustek, N., i Dušak, V. (2016), Analysis of multiplier effects of ICT sectors – a Croatian case, Croatian Operational Research Review, 7(1), str. 129-145., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/231902> (12.1.2022.)

⁵¹ Vidović, B., i Rogić Dumančić, L. (2021), Analiza izvozne konkurentnosti hrvatskog IKT sektora, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19(1), str. 147-173., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/379231> (12.1.2022.)

⁵² Morić Milovanović, B., i Laktašić, M. (2013), Uloga resursa i poduzetničke orijentacije kao preduvjeta uspješnog razvoja poduzeća, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 11(1), str. 17-30., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/104648> (22.1.2022.)

⁵³ Jurčić, Lj. (2015), STANJE HRVATSKOG GOSPODARSTVA - HRVATSKA U EUROPSKOJ UNIJI, Ekonomski pregled, 66(6), str. 609-642., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/150393> (20.01.2022.)

⁵⁴ Prilagođeno prema Stojčić, N. (2019), Gdje je industrija danas?, Ekonomski lab, Arhivalitika, dostupno na: <https://arhivalitika.hr/blog/gdje-je-industrija-u-hrvatskoj-danas/> (22.1.2022.)

demografska predviđanja koja su negativna su također znak za uzbunu na razini cijele zemlje i po pitanju cijelog gospodarstva Hrvatske. Hrvatsko stanovništvo se smanjuje te je sve starije. To ima direktan utjecaj na smanjenje domaćeg tržišta zbog smanjenja potrošača. Može se gledati i na način da demografski trendovi imaju učinak na strani ponude radne snage. Općenito IT industrija ima problema s radnom snagom. U industriji postoji velika potražnja za radnom snagom, ali iste nedostaje na tržištu rada. Između ostalog, to je posljedica neusklađenosti industrijske strategije i obrazovnog sustava. Obrazovni sustav i dalje karakterizira obrazovanje za već sufcitarna zanimanja, a nema pretjerane inicijative za promjene po tom pitanju. Također, u sustavu tercijarnog obrazovanja najveći problem je visoka neefikasnost sustava karakterizirana dugim rokovima studiranja i velikim brojem studenata koji nikada ne završe studij. Javna i privatna ulaganja u obrazovanje u Hrvatskoj zaostaju za ulaganjima zemalja Europske unije i naprednijih tranzicijskih zemalja.⁵⁵ Nadalje, u Hrvatskoj postoji i još dodatni veći problem. Trenutna razina ulaganja vrlo neracionalno upotrebljava pa se veliki dio sredstava “izgubi” zbog neučinkovitosti sustava.⁵⁶ Naime, većina financijskih sredstava (oko tri četvrtine), odlazi na financiranje osoblja i tekućih troškova, dok se manji dio ukupnih sredstava izdvaja za kapitalna ulaganja i modernizaciju škola. Dakako, poraditi se mora i na svijesti da obrazovanje ne završava diplomom, već da u svijetu se sve mijenja sve većom brzinom te s istim treba moći držati korak, a to je nemoguće bez konstantnog usavršavanja i težnje za napretkom. Naime, bolje obrazovana radna snaga (kvalitetniji ljudski kapital) sposobnija je inovirati nove tehnološke proizvode i procese, spremnija je brže usvojiti znanja koja su neophodna za implementaciju novih, visokosofisticiranih tehnologija, te tako generirati gospodarski rast. No, stručna znanja moraju biti potkovana i vještinama koje krase uspješne poduzetnike. Na primjeru poduzeća Hangar 18 d.o.o. je to najočitije.

Uspoređujući sektore proizvoda i usluga ipak se može uočiti da usluge imaju nešto bolju komparativnu prednost u odnosu na proizvode jer analiza ova tri poduzeća je pokazala da proizvodni IT sektor može biti uspješan. Zemlje koje smanjuju IT proizvodnju možda će u

⁵⁵ Prilagođeno prema Babić, Z. (2004), Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj, Privredna kretanja i ekonomska politika, 14(101), str. 28-53., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/18523> (25.01.2022.)

⁵⁶ Prilagođeno prema Babić, Z. (2004), Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj, Privredna kretanja i ekonomska politika, 14(101), str. 28-53., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/18523> (25.01.2022.)

budućnosti ipak više podrške pružiti tom sektoru jer ovisnost isključivo o uvozu, u nekim trenucima ključnih komponenti ne bi bila dobra.⁵⁷

U novije vrijeme, međutim, sve je jača svijest da oslanjanje na jedan sektor, k tome iznimno osjetljiv na eksterne šokove kao turizam, i nije baš najsretnija formula održivog razvoja, ali ne vidi se nekih pomaka od strane političkih aktera, a pogotovo ne na način da se IT industrija stavi u fokus.⁵⁸ Svakako, koje god se rješenje primjenjivalo, na kraju će tržište odraditi svoje.

⁵⁷ Prilagođeno prema Vidović, B., i Rogić Dumančić, L. (2021), Analiza izvozne konkurentnosti hrvatskog IKT sektora, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19(1), str. 147-173., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/379231> (12.1.2022.)

⁵⁸ Prilagođeno prema Stojčić, N. (2019), Gdje je industrija danas?, Ekonomski lab, Arhivanalitika, dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/gdje-je-industrija-u-hrvatskoj-danas/> (22.1.2022.)

7. ZAKLJUČAK

IT industrija zauzima jedan mali dio u cijelom gospodarstvu Hrvatske, a koja se između ostalog dijeli na tri glavne kategorije: sektor IT usluga, sektor IT trgovine i sektor IT proizvodnje. Po većini značajki koje se mogu promatrati, IT proizvodni sektor zauzima najmanji udio u cjelokupnoj IT industriji. Kroz ovaj rad prikazana je horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja te financijski pokazatelji tri IT proizvodna poduzeća: Codel d.o.o., Microteam d.o.o. i Hangar 18 d.o.o. u razdoblju od 2017. do 2020. godine. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najstabilnija kretanja u bilanci čija vrijedost raste. Zatim slijedi poduzeće Codel d.o.o. čija imovina je najmanja, ali stabilnog rasta unatoč padu u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Imovina poduzeća Hangar 18 d.o.o. je daleko najveća od imovine ostala dva poduzeća te najdinamičnijim kretanjima, ali ukazuje na loše poslovanje samog poduzeća. Analizom računa dobiti i gubitka došlo se do istog zaključka kao i analizom bilance. Poduzeće Microteam d.o.o. ima najbolje rezultate, slijedi ga poduzeće Codel d.o.o. te na kraju je neuspješni Hangar 18 d.o.o. Analizom financijskih pokazatelja došlo se do zaključka da je poduzeće Microteam d.o.o. likvidno, profitabilno, ekonomično, nezaduženo. Poduzeće Codel d.o.o. ima malo lošije pokazatelje likvidnosti i zaduženosti, ali je uspješno u poslovanju. Pokazatelji poduzeća Hangar 18 d.o.o. ukazuju da je poduzeće nestabilno i neuspješno. Unatoč problemima hrvatskog gospodarstva, na kojima svakako treba raditi, dobiveni rezultati analiziranja financijskih izvještaja odabranih IT proizvodnih poduzeća ukazuju da poduzeća mogu uspješno poslovati ukoliko kontinuirano rade na kvaliteti svojih proizvoda i inovacijama, no ciljevi u poslovanju moraju biti realni i ostvarivi ukoliko žele opstati na tržištu. Strategija kojom će se poslužiti menadžment u svrhu probijanja i opstanka na tržištu je bitna jer sve što prkosi zakonima tržišta, samo tržište će eliminirati.

LITERATURA

1. Babić, Z. (2004), Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj, Privredna kretanja i ekonomska politika, 14(101), str. 28-53., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/18523> (25.01.2022.)
2. Barić, G. (2009), Vraća li se industrija kući?, Polimeri, 30(4), str. 207-207., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/77537> (12.1.2022.)
3. Dečman, N. (2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH. Ekonomski pregled, Vol. 63., No. 7-8, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/128746> (03.1.2021.)
4. Državni zavod za statistiku, dostupno na: <https://www.dzs.hr/> (10.1.2022.)
5. Hrvatska gospodarska komora (2018), Analiza hrvatske IT industrije 2008. – 2017., Zagreb, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analizahrvatskeitindustrije5c372c1f59ebb.pdf> (2.1.2022.)
6. Hrvatska gospodarska komora (2020), Analiza hrvatske IT industrije 2014. – 2019., Zagreb, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-hrvatske-it-industrije-20142019-kb602bb6ffa49ca.pdf> (2.1.2022.)
7. Hrvatska gospodarska komora (2021), Analiza stanja hrvatske IT industrije, prosinac 2021, Zagreb, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/analiza-stanje-hr-it-industrije-2020-finale61af63d15c67c.pdf> (2.1.2022.)
8. Internetska stranica poduzeća Codel d.o.o., dostupno na: <https://codel.hr/> (1.1.2022.)
9. Internetska stranica poduzeća Hangar 18 d.o.o., dostupno na: <https://www.hangar18.hr/> (1.1.2022.)
10. Internetska stranica poduzeća Microteam d.o.o., dostupno na: <https://www.bing.com/search?q=microteam+d.o.o.&cvid=8eb6a7be0101491c8a7af8e485fd7b6a&aqs=edge..69i57.5030j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531> (1.1.2022.)
11. Internetska stranica Statista, dostupno na: <https://www.statista.com/> (19.1.2022.)
12. Internetska stranica Worldbank, dostupno na: <https://www.worldbank.org> (21.1.2022.)
13. Jurčić, Lj. (2015), STANJE HRVATSKOG GOSPODARSTVA - HRVATSKA U EUROPSKOJ UNIJI, Ekonomski pregled, 66(6), str. 609-642., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/150393> (20.01.2022.)

14. Keček, D., Žajdela Hrustek, N., i Dušak, V. (2016), Analysis of multiplier effects of ICT sectors – a Croatian case, Croatian Operational Research Review, 7(1), str. 129-145., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/231902> (12.1.2022.)
15. Litvan, G. (2021), Hangar 18 otišao u stečaj – vjerovnici potražuju 225 milijuna kuna, pogledajte tko će najviše izgubiti (2021), Lider Media, dostupno na: <https://lider.media/lider-intelligence/tvrtke-i-karijere/hangar-18-otisao-u-stecaj-vjerovnicima-zarobljena-potrazivanja-od-225-milijuna-kuna-najvise-ce-izgubiti-banke-135903> (2.1.2022.)
16. Litvan, G. (2020), Kronologija propasti (2): Kako su čistači državnih ureda propali zbog dampinga (2020), Lider Media, dostupno na: <https://lider.media/poslovna-scena/kompanije/kronologija-propasti-2-kako-su-cistaci-drzavnih-ureda-propali-zbog-dampinga-129640> (2.1.2022.)
17. Ministarstvo gospodarstva: Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020., dostupno na: http://cms.siel.si/documents/155/files/Industrijska_strategija.pdf (23.1.2022.)
18. Morić Milovanović, B., i Laktašić, M. (2013), Uloga resursa i poduzetničke orijentacije kao preduvjeta uspješnog razvoja poduzeća, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 11(1), str. 17-30., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/104648> (22.1.2022.)
19. Narodne novine (2007), Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007., 58/2007, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html (1.1.2022.)
20. Narodne novine (2019), Zakon o trgovačkim društvima, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, dostupno na: <https://zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (15.1.2022.)
21. Narodne novine (2020), Zakon o računovodstvu, 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, dostupno na: <https://zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (15.1.2022.)
22. Projekt WHOisWHOinIT, dostupno na: <https://www.whoiswhoinit.com/o-projektu/who-is-who-in-it> (1.1.2022.)
23. Registar godišnjih financijskih izvještaja, dostupno na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/izbornik.do> (1.1.2022.)

24. Stojčić, N. (2019), Gdje je industrija danas?, Ekonomski lab, Arhivanalitika, dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/gdje-je-industrija-u-hrvatskoj-danas/> (22.1.2022.)
25. Sudski registar, dostupno na: <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1> (13.1.2022.)
26. Vidović, B., i Rogić Dumančić, L. (2021), Analiza izvozne konkurentnosti hrvatskog IKT sektora, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19(1), str. 147-173., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/379231> (12.1.2022.)
27. Žager, K., Mamić Sačer, I. Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (redaktor: Žager, L.) (2017), Analiza financijskih izvještaja – načela, postupci, slučajevi - Treće, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRIF, Zagreb
28. Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. (2016), Računovodstvo I - Računovodstvo za neračunovođe, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

POPIS TABLICA

Tablica 1.: Pokazatelji likvidnosti

Tablica 2.: Pokazatelji zaduženosti

Tablica 3.: Pokazatelji aktivnosti

Tablica 4.: Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 5.: Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 6.: Pokazatelji investiranja

Tablica 7.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Codel d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Tablica 8.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Microteam d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Tablica 9.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Hangar 18 d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Tablica 10.: Neto marža profita promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Tablica 11.: Bruto marža profita promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Tablica 12.: Neto rentabilnost imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Tablica 13.: Bruto rentabilnost imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Tablica 14.: Rentabilnost vlastitog kapitala/glavnice promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.: Usporedba ukupne aktive i pasive odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 2.: Usporedba dugotrajne imovine odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 3.: Dugotrajna imovina poduzeća Hangar 18 d.o.o. po potkategorijama u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 4.: Usporedba kratkotrajne imovine odabranih IT poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 5.: Usporedba kratkotrajne imovine promatranih poduzeća po potkategorijama u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 6.: Usporedba plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 7.: Usporedba ukupnog kapitala i rezervi promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 8.: Usporedba potkategorija ukupnog kapitala i rezervi promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 9.: Usporedba dugoročnih obveza promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 10.: Usporedba kratkoročnih obveza promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 11.: Usporedba odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 12.: Usporedba poslovnih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 13.: Usporedba financijskih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 14.: Usporedba ukupnih prihoda i rashoda promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 15.: Usporedba bruto i neto dobiti/gubitka promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 16.: Udjeli stavki aktive promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 17.: Udjeli stavki pasive promatranih poduzeća u radoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 18.: Udjeli stavki kapitala u pasivi promatranih poduzeća u radoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 19.: Koeficijent trenutne likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 20.: Koeficijent ubrzane likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 21.: Koeficijent tekuće likvidnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 22.: Radni kapital promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 23.: Koeficijent financijske stabilnosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 24.: Koeficijent zaduženosti promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 25.: Koeficijent vlastitog financiranja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 26.: Pokriće troškova kamata promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 27.: Stupanj pokrića II promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 28.: Koeficijent obrta ukupne imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 29.: Koeficijent obrta kratkotrajne imovine promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 30.: Koeficijent obrta potraživanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 31.: Trajanje naplate potraživanja u danima promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 32.: Ekonomičnost ukupnog poslovanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 33.: Ekonomičnost poslovanja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Grafikon 34.: Ekonomičnost financiranja promatranih poduzeća u razdoblju od 2017. do 2020. godine

PRILOZI

Prilog 1.: Horizontalna analiza bilance poduzeća Codel d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
A)	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI NEUPLAĆENI KAPITAL A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B)	DUGOTRAJNA IMOVINA	1.284.752	900.583	903.072	1.041.460	-384.169	-29,90%	2.489	0,28%	138.388	15,32%
I.	Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.	Materijalna imovina	1.284.752	900.583	903.072	1.041.460	-384.169	-29,90%	2.489	0,28%	138.388	15,32%
III.	Dugotrajna financijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.	Potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	Odgođena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	KRATKOTRAJNA IMOVINA	4.648.077	3.841.110	4.005.564	2.274.092	-806.967	-17,36%	164.454	4,28%	-1.731.472	-43,23%
I.	Zalihe	22.290	33.000	963.585	625.217	10.710	48,05%	930.585	2819,95%	-338.368	-35,12%
II.	Potraživanja	357.658	635.843	1.021.464	982.418	278.185	77,78%	385.621	60,65%	-39.046	-3,82%
III.	Kratkotrajna financijska imovina	-	-	110.195	197.586	-	-	110.195	100%	87.391	79%
IV.	Novac u banci i blagajni	4.268.129	3.172.267	1.910.320	468.871	-1.095.862	-25,68%	-1.261.947	-39,78%	-1.441.449	-75,46%
D)	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E)	UKUPNA AKTIVA	5.932.829	4.741.693	4.908.636	3.315.552	-1.191.136	-20,08%	166.943	3,52%	-1.593.084	-32,45%
A)	KAPITAL I REZERVE	436.852	666.202	924.531	1.203.180	229.350	52,50%	258.329	38,78%	278.649	30,14%
I.	Temeljni kapital	20.000	20.000	20.000	20.000	0	0%	0	0%	0	0%
IV.	Revalorizacijske rezerve	19.773	19.773	19.773	19.773	0	0%	0	0%	0	0%
VI.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	224.228	397.420	626.429	884.758	173.192	77,24%	229.009	57,62%	258.329	41,24%
VII.	Dobit ili gubitak poslovne godine	172.851	229.009	258.329	278.649	56.158	32,49%	29.320	12,80%	20.320	7,87%
B)	REZERVIRANJA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	DUGOROČNE OBVEZE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D)	KRATKOROČNE OBVEZE	5.495.977	4.075.491	3.984.105	2.112.373	-1.420.486	-25,85%	-91.386	-2,24%	-1.871.732	-46,98%
E)	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
F)	UKUPNO PASIVA	5.932.829	4.741.693	4.908.636	3.315.553	-1.191.136	-20,08%	166.943	3,52%	-1.593.083	-32,45%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Prilog 2.: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Codel d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
I.	POSLOVNI PRIHODI	4.517.613	4.979.039	4.271.448	6.021.911	461.426	10,21%	-707.591	-14,21%	1.750.463	40,98%
II.	POSLOVNI RASHODI	4.292.554	4.682.701	3.807.942	6.587.464	390.147	9,09%	-874.759	-18,68%	2.779.522	72,99%
III.	FINANCIJSKI PRIHODI	117	535	4.414	976.268	418	357,26%	3.879	725,05%	971.854	22017,54%

IV.	FINANCIJSKI RASHODI	1.054	11	143.023	61.076	-1.043	-98,96%	143.012	1300109,09%	-81.947	-57,30%
V.	UKUPNI PRIHODI	4.517.730	4.979.574	4.275.862	6.998.179	461.844	10,22%	-703.712	-14,13%	2.722.317	63,67%
RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
VI.	UKUPNI RASHODI	4.293.608	4.682.712	3.950.965	6.648.540	389.104	9,06%	-731.747	-15,63%	2.697.575	68,28%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	224.122	296.862	324.897	349.639	72.740	32,46%	28.035	9,44%	24.742	7,62%
VIII.	POREZ NA DOBIT	51.271	67.853	66.568	70.990	16.582	32,34%	-1.285	-1,89%	4.422	6,64%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	172.851	229.009	258.329	278.649	56.158	32,49%	29.320	12,80%	20.320	7,87%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Prilog 3.: Horizontalna analiza bilance poduzeća Microteam d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
A)	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI NEUPLAĆENI KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B)	DUGOTRAJNA IMOVINA	1.439.949	1.536.525	1.479.292	1.302.905	96.576	6,71%	-57.233	-3,72%	-176.387	-11,92%
I.	Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.	Materijalna imovina	1.439.949	1.536.525	1.479.292	1.302.905	96.576	6,71%	-57.233	-3,72%	-176.387	-11,92%
III.	Dugotrajna financijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.	Potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	Odgodena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	KRATKOTRAJNA IMOVINA	9.008.280	9.913.837	10.022.135	12.968.394	905.557	10,05%	108.298	1,09%	2.946.259	29,40%
I.	Zalihe	3.297.788	4.594.118	4.878.333	6.164.706	1.296.330	39,31%	284.215	6,19%	1.286.373	26,37%
II.	Potraživanja	4.409.934	3.410.087	3.120.441	3.288.811	-999.847	-22,67%	-289.646	-8,49%	168.370	5,40%
III.	Kratkotrajna financijska imovina	76.899	124.838	124.838	326.338	47.939	62,34%	0	0,00%	201.500	161,41%
IV.	Novac u banci i blagajni	1.223.659	1.784.794	1.898.523	3.188.539	561.135	45,86%	113.729	6,37%	1.290.016	67,95%
D)	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	-	-	98.449	74.869	-	-	98.449	100%	-23.580	-24%
E)	UKUPNA AKTIVA	10.448.229	11.450.362	11.599.876	14.346.168	1.002.133	9,59%	149.514	1,31%	2.746.292	23,68%

A)	KAPITAL I REZERVE	4.536.255	6.624.376	7.749.161	9.691.256	2.088.121	46,03%	1.124.785	16,98%	1.942.095	25,06%
I.	Temeljni kapital	20.000	20.000	20.000	20.000	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
II.	Kapitalne rezerve	322.444	322.444	-	-	0	0,00%	-322.444	-100,00%	-	-
VI.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	2.415.273	4.193.812	5.787.990	7.729.161	1.778.539	73,64%	1.594.178	38,01%	1.941.171	33,54%
VII.	Dobit ili gubitak poslovne godine	1.778.538	2.088.120	1.941.171	1.942.095	309.582	17,41%	-146.949	-7,04%	924	0,05%
B)	REZERVIRANJA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	DUGOROČNE OBVEZE	-	-	-	1.083.821	-	-	-	-	1.083.821	100%
D)	KRATKOROČNE OBVEZE	5.887.159	4.792.773	3.810.233	3.563.227	-1.094.386	-18,59%	-982.540	-20,50%	-247.006	-6,48%
E)	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	24.815	33.213	40.582	7.864	8.398	33,84%	7.369	22,19%	-32.718	-80,62%
F)	UKUPNO PASIVA	10.448.229	11.450.362	11.599.976	14.346.168	1.002.133	9,59%	149.614	1,31%	2.746.192	23,67%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Prilog 4.: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Microteam d.o.o. za radoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
I.	POSLOVNI PRIHODI	25.359.282	25.641.302	26.066.827	23.499.788	282.020	1,11%	425.525	1,66%	-2.567.039	-9,85%
II.	POSLOVNI RASHODI	23.591.933	23.044.450	23.587.453	21.173.958	-547.483	-2,32%	543.003	2,36%	-2.413.495	-10,23%
III.	FINANCIJSKI PRIHODI	595.516	23.514	10.528	17.218	-572.002	-96,05%	-12.986	-55,23%	6.690	63,54%
IV.	FINANCIJSKI RASHODI	185.772	46.461	78.713	57.081	-139.311	-74,99%	32.252	69,42%	-21.632	-27,48%
V.	UKUPNI PRIHODI	25.954.798	25.664.816	26.077.355	23.517.006	-289.982	-1,12%	412.539	1,61%	-2.560.349	-9,82%
VI.	UKUPNI RASHODI	23.777.705	23.090.911	23.666.166	21.231.039	-686.794	-2,89%	575.255	2,49%	-2.435.127	-10,29%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	2.177.093	2.573.905	2.411.189	2.285.967	396.812	18,23%	-162.716	-6,32%	-125.222	-5,19%
VIII.	POREZ NA DOBIT	398.555	485.785	470.018	343.872	87.230	21,89%	-15.767	-3,25%	-126.146	-26,84%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.778.538	2.088.120	1.941.171	1.942.095	309.582	17,41%	-146.949	-7,04%	924	0,05%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Prilog 5.: Horizontalna analiza bilance poduzeća Hangar 18 d.o.o. za radoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
A)	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B)	DUGOTRAJNA IMOVINA	17.348.646	31.249.556	43.696.211	13.293.521	13.900.910	80,13%	12.446.655	39,83%	-30.402.690	-69,58%
I.	Nematerijalna imovina	7.351.671	14.728.427	17.903.159	9.207.613	7.376.756	100,34%	3.174.732	21,56%	-8.695.546	-48,57%
II.	Materijalna imovina	9.996.975	8.096.109	16.432.317	3.915.908	-1.900.866	-19,01%	8.336.208	102,97%	-12.516.409	-76,17%
III.	Dugotrajna financijska imovina	-	8.425.020	9.360.735	170.000	8.425.020	100%	935.715	11,11%	-9.190.735	-98,18%
IV.	Potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	Odgodena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	KRATKOTRAJNA IMOVINA	83.667.999	102.959.240	100.185.753	35.878.240	19.291.241	23,06%	-2.773.487	-2,69%	-64.307.513	-64,19%
I.	Zalihe	36.457.826	38.978.576	52.685.491	21.004.123	2.520.750	6,91%	13.706.915	35,17%	-31.681.368	-60,13%
II.	Potraživanja	41.689.657	53.003.532	42.093.242	10.599.428	11.313.875	27,14%	-10.910.290	-20,58%	-31.493.814	-74,82%
III.	Kratkotrajna financijska imovina	1.017.878	947.434	1.244.638	3.090.698	-70.444	-6,92%	297.204	31,37%	1.846.060	148,32%
IV.	Novac u banci i blagajni	4.502.638	10.029.698	4.162.382	1.183.991	5.527.060	122,75%	-5.867.316	-58,50%	-2.978.391	-71,55%
D)	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	10.900	-	11.277	-	-10.900	-100%	-	-	-11.277	-100%
E)	UKUPNA AKTIVA	101.027.545	134.208.796	143.893.241	49.171.761	33.181.251	32,84%	9.684.445	7,22%	-94.721.480	-65,83%

A)	KAPITAL I REZERVE	19.613.712	25.354.162	-79.388.832	-175.439.023	5.740.450	29,27%	-104.742.994	-413,12%	-96.050.191	120,99%
I.	Temeljni kapital	11.981.000	11.981.000	11.981.000	11.981.000	0	0%	0	0%	0	0%
II.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	2.800.728	7.632.712	13.373.163	-92.209.797	4.831.984	172,53%	5.740.451	75,21%	-105.582.960	-789,51%
III.	Dobit ili gubitak poslovne godine	4.831.984	5.740.450	-104.742.995	-95.210.226	908.466	18,80%	-110.483.445	-1924,65%	9.532.769	-9,10%
B)	REZERVIRANJA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C)	DUGOROČNE OBVEZE	23.496.563	25.023.031	18.942.045	198.926.107	1.526.468	6,50%	-6.080.986	-24,30%	179.984.062	950,18%

D)	KRA TKORO ČNE OBVEZE	56.580.351	83.829.914	204.286.818	25.684.677	27.249.563	48,16%	120.456.904	143,69%	-178.602.141	-87,43%
E)	ODGOĐENO PLA ČANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	1.336.919	1.689	53.210	-	-1.335.230	-99,87%	51.521	3050,38%	-53.210	-100%
F)	UKUPNO PASIVA	101.027.545	134.208.796	143.893.241	49.171.761	33.181.251	32,84%	9.684.445	7,22%	-94.721.480	-65,83%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

Prilog 6.: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka za poduzeće Hangar 18 d.o.o. za razdoblje od 2017. do 2020. godine

RB	POZICIJA	2017.	2018.	2019.	2020.	AP 2018.- 2017.	RP 2018.- 2017.	AP 2019.- 2018.	RP 2019.- 2018.	AP 2020.- 2019.	RP 2020.- 2019.
I.	POSLOVNI PRIHODI	136.908.267	147.795.727	95.604.633	20.172.730	10.887.460	7,95%	52.191.09 4	-35,31%	-75.431.903	-78,90%
II.	POSLOVNI RASHODI	126.466.772	134.583.669	195.331.102	115.424.125	8.116.897	6,42%	60.747.43 3	45,14%	-79.906.977	-40,91%
III.	FINANCIJSK I PRIHODI	127.624	254.203	1.071.732	304.482	126.579	99,18%	817.529	321,60%	-767.250	-71,59%
IV.	FINANCIJSK I RASHODI	4.608.383	6.395.315	6.088.258	263.313	1.786.932	38,78%	-307.057	-4,80%	-5.824.945	-95,68%
V.	UKUPNI PRIHODI	137.035.891	148.049.930	96.676.365	20.477.212	11.014.039	8,04%	51.373.56 5	-34,70%	-76.199.153	-78,82%
VI.	UKUPNI RASHODI	131.075.155	140.978.984	201.419.360	115.687.438	9.903.829	7,56%	60.440.37 6	42,87%	-85.731.922	-42,56%
VII.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVA NJA	5.960.736	7.070.946	-104.742.995	-95.210.226	1.110.210	18,63%	111.813.9 41	-1581,32%	9.532.769	-9,10%
VIII.	POREZ NA DOBIT	1.128.752	1.330.496	0	0	201.744	17,87%	1.330.496	-100%	0	0%
IX.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	4.831.984	5.740.450	0	0	908.466	18,80%	5.740.450	-100%	0	0%

Izvor: izrada autorice prema podatcima dostupnim na RGFI

ŽIVOTOPIS

**Petra
Bulat**

✉ Petrabulat96@gmail.com

📍 Vrginmost, Hrvatska

📞 +385 91 579 6644

🌐 <https://hr.linkedin.com/in/petra-bulat-334a1a180>

OSOBNJE VJEŠTINE

komunikativna
snalažljiva
uredna
organizirana
timski igrač

JEZICI

Hrvatski jezik – maternji
Engleski jezik – C1
Španjolski jezik – A2

STUDENTSKI PROGRAMI

Work and Travel USA 2019

HOBI

crtanje
odbojka
kuhanje

DRUGE VJEŠTINE

Vozačka dozvola – B kategorija

RADNO ISKUSTVO

Asistent u GCR-u

Ernst & Young savjetovanje d.o.o. / 08/2021 – danas

- priprema PDV izvješća, PDV prijava, godišnjih financijskih izvještaja i drugih izvješća
- priprema redovitih izvješća i analiza putem sustava izvješćivanja, uključujući i kontrolna rješenja, prema potrebama Klijenta
- izrada izvješća HNB-a i izvješća Hrvatskog zavoda za statistiku za klijente
- provođenje redovitih pregleda računovodstvenih postupaka i dokumentacije
- obračun plaća

Pripravnik u Global Compliance and Reporting odjelu(GCR)

Ernst & Young savjetovanje d.o.o. / 02/2021 – 07/2021

- priprema PDV izvješća, PDV prijava, godišnjih financijskih izvještaja i drugih izvješća
- priprema redovitih izvješća i analiza putem sustava izvješćivanja, uključujući i kontrolna rješenja, prema potrebama Klijenta
- izrada izvješća HNB-a i izvješća Hrvatskog zavoda za statistiku za klijente
- provođenje redovitih pregleda računovodstvenih postupaka i dokumentacije
- obračun plaća

Knjigovođa/računovođa

Aura consulting d.o.o. / 02/2021 – 07/2021

- knjiženje ulaznih računa, izlaznih računa, bankovnih izvoda itd.
- PDV priprema - mjesečni, tromjesečni
- samostalna komunikacija s klijentima (fizičkim i pravnim osobama)

Demonstratorica na Katedri za računovodstvo

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu / 2018 – 2020

- administrativni poslovi
- održavanje demonstratura

OBRAZOVANJE

2015 – 6/2022 | Ekonomski fakultet, Sveučilište u Zagreb

Apsloventska godina – smjer Računovodstvo i revizija

2011 - 2015 | Ekonomsko – turistička škola, Karlovac

Ekonomist

RAČUNALNE VJEŠTINE

MS Office paket

ERP:

- Luceed
- Navision 2017 (osnovni korisnik)
- 4Wand (osnovni korisnik)